

Notes du mont Royal



www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

A. 1516. 1462

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

ACCESSIT LIBER XVI. DE QVIN-
que solidorum Regularium inter se com-
paratione.

AD EXEMPLARIA R.P. CHRISTO-
phori Clauij è Societ. IESV, & aliorum hac
politeama editione collati, emenda-
ti & aucti.



COLONIAE
Apud Petrum Cholinum
M. DC. XXVII.
Cum gratia & Privilegio.





MATHESEOS ET GEOMETRIAEE DI- VISO.

Mathematicæ disciplinæ, quæ omnes circa quantitatem versantur, nomen acceperunt à Græca distinctione μάθημα seu μάθητις, quæ disciplinam, & doctrinam significat; eò quod tum gradatim ascendendo doceantur, & addiscantur; tum solæ semper expræcognitis quibusdam, concessis, & probatis, principijs, (Haud ex hypothesibus nondum explicatis) ad conclusiones demonstrandas, quod proprium est doctrinarum & disciplinarum officium, teste Aristotele libr. I. Poste procedant.

Pythagoras, & Mathematici vniuersas Mathematicas disciplinas in quatuor partes principes distribuunt, nempe in Arithmeticam, Musicam, Geometriam, & Astronomiam. Cùm enim omnis quantitas, circa quam hæ disciplinæ versantur, sit vel discreta, sub qua omnes numeri continentur; vel continua, sub qua omnes magnitudines comprehenduntur; & utraque tam secundum

4 M A T H E M A T I C O S D I V I S I O.

dum se, quam comparatione alterius possit considerari; Visum est illis has quatuor partes instituere, quæ utramque quantitatem pro dupli consideratione, diligenter contemplarentur. Itaque Arithmetica agit de quantitate discreta secundum se; omnesque numerorum proprietates ac passiones inquirit, & accuratè explicat. Musica tractat eandem quantitatem discretam, seu numerum cum alio comparatum; quatenus sonum Harmoniam, & concentum respicit. Geometria de magnitudine, seu quantitate continua. secundum se quoque, ut immobilis existit, disputat. Astronomia denique magnitudinem, ut est mobilis, considerat; qualia sunt corpora cœlestia continuè mota. Ad has autem quatuor scientias Mathematicas, tum puras, tum mixtas, omnes aliæ de quantitate tractant, ut Perspectiva Geographia, Stereometrii, & cæteræ, facili negotio, tanquam ad sua capita, & fontes, ex quibus emanant reducuntur.

Geometria apud Euclidem diuiditur in planorum (superficierum planarum,) contemplationem, seu Geometriam propriè di-
am; quæ libris sex primis absolvitur; Et in solidorum (corporum solidorum:) specula-
tionem, seu Stereometriam; quæ libris postremis permutatur. Prior quidem pars, nempe Geometria, in tres partes sub-
diui-

M A T H E M A T I C A D I V I S I O N E .

diuiditur. Nam in prioribus quatuor libris agitur de planis absolute, ita ut eorum equalitas, & inæqualitas inuestigetur. In quinto vero libro de rationalibus magnitudinum proportionibus in genere disputatur. In sexto denique libro proportiones figurarum planarum discutiuntur. Posterior vero pars, nempe Stereometrica, in tres quoque partes subdividitur. In quarum prima, videlicet libris tribus, septimo, octavo, & nono, agitur de numerorum proprietatibus, passionibusque ad linearum & aliarum magnitudinum: symmetrarum seu commensurabilium, & asymmetrarum; seu incommensurabilium tractationem necessarijs. In secundanimirum libro decimo, satis prolixo, de lineis commensurabilibus. & incommensurabilibus, sine quarum notitia, corpora illa quinque solida, regularia, seu platonica perfectè tractari nequeunt. disseritur. In tertia denique nempe libris sex postremis (qui & ipsi subdividi poterunt) de solidis illis acutissimè disputatur, eorumque proprietates inuestigantur. De punctis autem, & lineis in hoc operè nulla ex professo exstat cōtemplatio: quoniam Geometria potissimum circa figurās, quibus planas, & solida dūtexat (non puncta, & lineæ:) afficiuntur. versatur.

Demonstratio omnis Mathematicorum ab antiquis scriptoribus diuiditur in Pre-

2 MATHEOS DIVISIO.

blema, & Theorema. Problema quidem vocatur ea de monstratio, quæ iubet arque docet aliquid constituere, facere, inuenire, describere, &c. vt super data linei recta terminata triangulum æquilaterum constituere. Theorema verò appellatur ea demonstratio, quæ solum aliquam proprietatem, seu passionem vios, vel plurium simul quantitatum (multarum vel magnarum iam inventarum:) perscrutatur, vt in omni triangulo tres angulos esse æquales duobus rectis. Cæterum tam problema, quam Theorema dicitur apud Mathematicos propositio; eò quod utrumque aliquid nobis proponit, vti in exemplis adductis constat, Demonstrationes problematum concluduntur his ferè verbis; Quod facendum erat: Theorematum verò Demonstrationes, his verbis; Quod ostendendum, vel demonstrandum erat, habita nimis ratione utriusque. Adhæc problemata per modum infinitum, sed Theorematata per modum finitum ferè proferuntur. Lemma (sumptio, vel assumptum latinè) appellatur ea minus principalis, & aliqua tantum declaratione indigens, demonstratio, quæ ad demonstrationem alicuius Problematis, vel Theorematis principalis assumitur, vt illa demonstratio expeditior, ac brevior fiat; vt videre licet libr. 6. propos. 22. & pafsim

sim Corollarium , seu porisma , denique est, quod protenus ex facta demonstratione tanquam lucrum aliquod additum, seu con- sequarium accipitur; ut videre est lib. 2. pro- pos. 4. & passim.

Cum omnis autem doctrina , omnisque disciplina ex præexistente cognitione gig- natur, atque ex assumptis, & concessis qui- busdam principijs suas demonstrat conclu- siones: Nulla autem scientia , teste Aristote- le, sua principia demonstrat; habebunt & Mathematicæ disciplinæ sua principia , ex quibus positis, & concessis sua Problemata, & Theorematum confirmantur. Horum autem tria solum genera apud Mathematicos re- periuntur. Quorum primum genus conti- nent definitiones, quas nonnulli Hypotheses appellant, ut punctum est, cuius pars nulla est. Secundum genus complectitur petitio- nes, seu postulata, quæ per se adeò perspicua sunt, ut nulla confirmatione indigeant, sed auditoris duntaxat assensum exposcent, ut postuletur, ut à quovis punto in quoduis punctum, rectam lineam ducere conceda- tur. Tertium denique genus comprehendit. Axiomata, seu communis animi notiones, quæ non solum in scientia proposita, sed et- iam in alijs omnibus usque adeo evidentes sunt, ut ab eis nulla ratione dissentire queat is, qui ipsa vocabula rectè percepit, ut:

3 M A T H E S E O S D I V I S I O .

Quæ eidem æqualia , inter se sunt æqualia.
Verum secundum nonnullos principium
formale duplex existit, nempe in demonstra-
bile seu facile, ut definitio , postulatum , &
axioma; demonstrabile, ut Problema, Theo-
rema , & omnis propositio. Principium ve-
rò materiale est punctum, linea, &c. Vid. &
P. C hristophorus Clavius, nobilissimus E.
Iementorum Euclidis Interpres.. Co-
loniæ Agrippinæ, anno 1607.
3. Junij.



E V C L I .

E V C L I D I S ELEMENTVM PRIMVM.

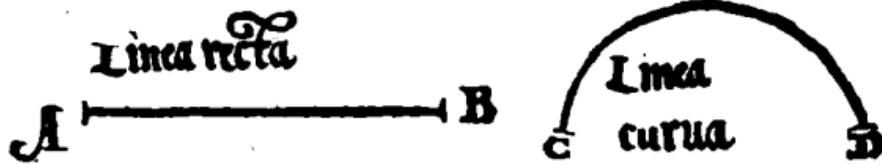
D E F I N I T I O N E S

I.

PUnus est, cuius pars nulla est.

2.

Linea verò, longitudo latitudinis expers.



3.

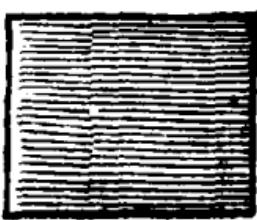
Lineae autem termini, sunt puncta.

4.

Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

5.

Superficie est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.



A s

6. Su-

EVCLID. ELEM. GEOM.

6.

Superficie extrema sunt lineaæ.

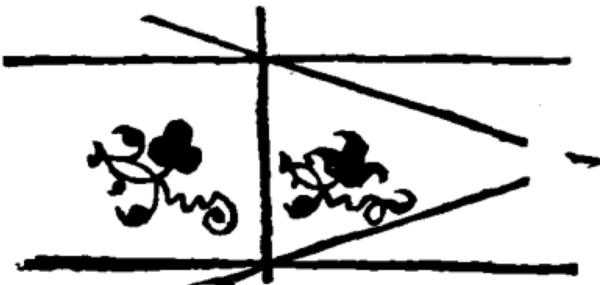
7.

Plana superficies est, quæ ex æquo suas interiacet lineaæ.



8.

Planus angulus est duarum linearum in planò se mutuè tangentium, & non indirectu iacentium alterius ad alteram inclinatio.



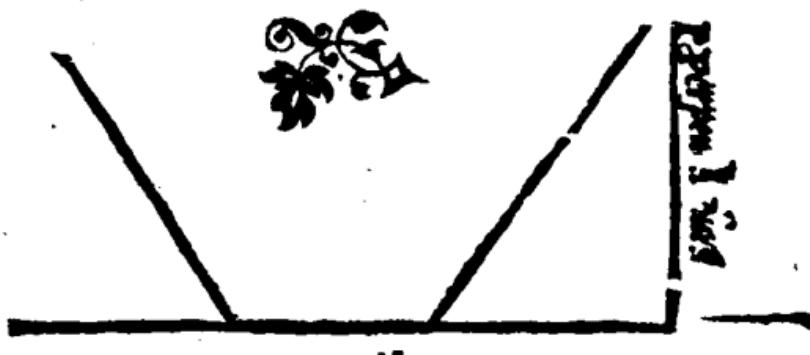
9.

Cùm autem quæ angulum continent lineaæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10.

Cùm verò recta linea super rectam conficiens lineam, eos qui sunt deinceps, angelos æquales intor se fecerit; rectus est uterque æqua-

æqualium angulorum : quæ insit recta linea , perpendicularis vocatur eius, cui insit.



11.

Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12.

Acutus verò, qui minor est recto.

13.

Terminus est, quod aliquins extremum est.



14.

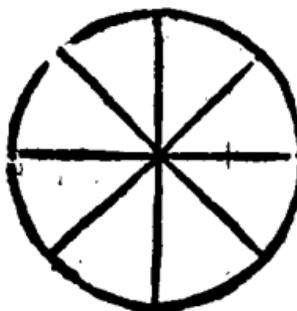
Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

15.

Circulus est, figura plana sub una linea comprehensa, quæ peripheria appellatur; ad quam ab uno puncto eorum , quæ intra figuram sunt

EVCLID. ELEM. GEOM.

sunt po-
sita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ in-
ter se
sunt æquales.



16.

Hoc verò punctum, centrum circuli appellatur.

17.

Diameter autem circuli, est recta quædam linea per centrum ducta, & ex utraque parte in circuli peripheriam terminata, quæ circulum bifariam secat.

18.

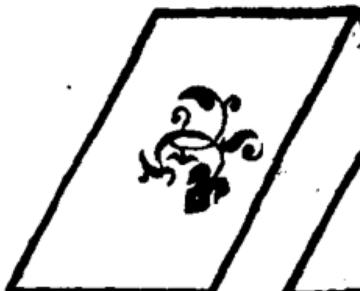
Semicirculus verò est figura, quæ continetur sub diametro & sub ea linea, quæ de circuli peripheria auffertur.



19.

Rectæ lineæ figuræ sunt, quæ sub rectis lineis continentur.

20. Tri-



20. Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

21.

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

22.

Multilateræ verò quæ sub pluribus, quam
quatuor, rectis lineis comprehenduntur.

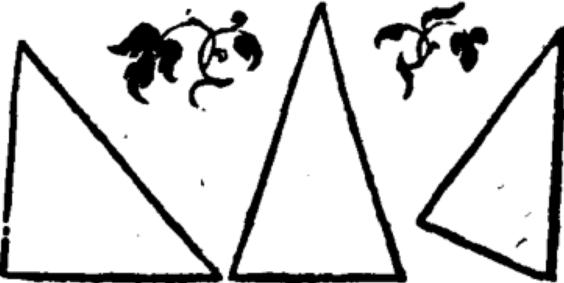
23.

Trilaterarum autem figura-
rum, æquilaterum est
triangulum, quod tria la-
tera habet æqua. l.a.



24.

Isoseiles
autem est,
quod duo
tantum æ-
qualia ha-
bet latera.



25.

Scalenum
verò est,
quod tria
inæ-

14^o EVCLID. ELEM. GEOM.
inæqualia habet latera.

26.

Adbæc etiam , trilaterarum figurarum, re-
& tangulum quidem triangulum est , quod
rectum angulum habet.

27.

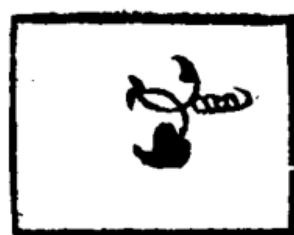
Amblygonium autem , quod obtusum an-
gulum habet.

28.

Oxygenium verò, quod tres habet acutos
angulos.

29.

Quadrilaterarum autem figurarum , qua-
dratum quidem est, quod & æquilaterum,
& rectangulum est.



30.

Altera verò parte longior figura est, quæ re-
& tangula quidem, at æquilatera non est.

31. Rhom-

31.
Rhom-
bus au-
tem,
quaꝝ e-
quila-
tera,
sed rectangula non est.



32.
Rhomboides verò, quaꝝ aduersa & latera, &
angulos habens inter se æquales, neque e-
quilatera est, neque rectangula.

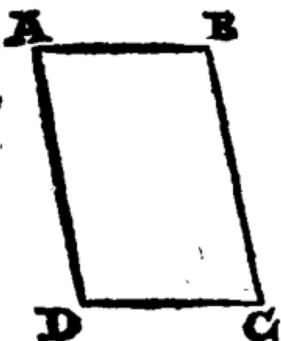
33.
Præter
has au-
tem, re-
liquæ
quadri-
lateræ figuræ, trapezia appellantur.



34.
Parallelæ rectæ lineæ sunt,
quaꝝ cùm in eodem sint pla-
no & ex vtraquæ parte in in-
finitum producantur, in neutrām fibi mu-
tuò incident.

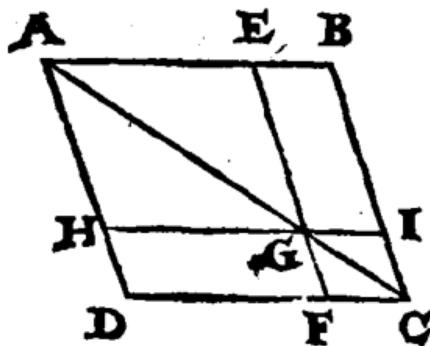
35.
Parallelogramnum est figura, quadrilatera,
cuius bina apposita latera sunt parallela, seu
æqui distantia,

36. Cùm



36.

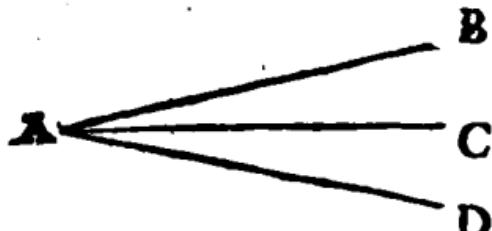
Cum verò in parallelogrammo diameter ducta fuerit , duæq; lineæ lateribus parallelx secantes diametrum in uno eodemque puncto , ita ut parallelogrammum ab hisce paralleolis in quatuor distribuatur parallelogramma; appellantur duo illa, per quæ diameter non transi, complementa ; duo verò reliqua, per quæ diameter incedit, circa diametrum consistere dicuntur.



Petitiones siue Postulata.

I.

Postuletur, vt à quoquis punto in quodvis pun-



punctum, rectam lineam ducere concedatur.

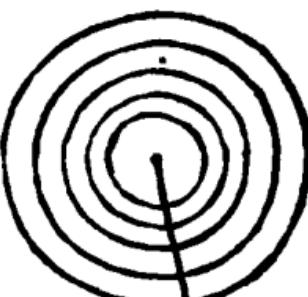
2.

A B C D
· · · ·

Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

3.

Item quouscunq[ue] centro, & interuallo circulum describere.



B C D
· · ·

4.

Item quacunque magnitudine data, sumi posse aliam magnitudinem vel maiorem, vel minorem.

Communes notiones siue axioma.

1.

Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

2.

Et, si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

3.

Et, si æqualibus æqualia adiecta sint, quæ relinquentur sunt æqualia.

B

4. Et,

4.

Et, si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

5.

Et, si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

6.

Et, quæ eiusdem duplia sunt, inter se sunt æqualia.

7.

Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8.

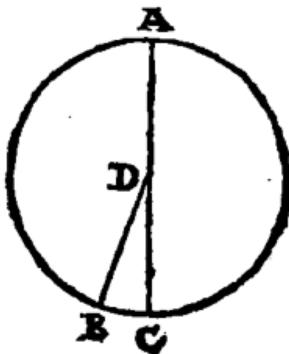
Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia.

9.

Et totum sua parte maius est.

10.

Duæ lineæ rectæ non habent vnum, & idem segmentum commune.



11.

Duæ lineæ rectæ in uno puncto concorrentes,

rentes, si producantur ambæ, necessario se mutuò in eo punclo intersecabunt.

12.

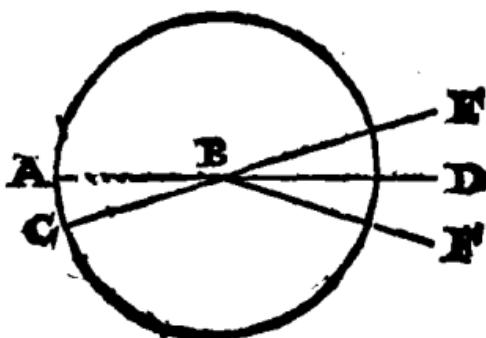
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

13.

Et, si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos, ad easdemque partes angulos, duobus rectis minores faciat; duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, vbi sunt anguli duobus rectis minores.

14.

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt,



15.

Si æqualibus inæqualia adjiciantur, erit totorum excessus, adiectoru excessui æqualis.

16.

Si inæqualibus æqualia adiungantur, erit totorum excessus, excessui corum, quæ à principio erant, æqualis.

B 2

17. Si

20 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

17.

Si ab æqualibus inæqualia demandantur, erit
residuorum excessus, excessui ablatorum æ-
qualis.

18.

Si ab inæqualibus æqualia demandantur, erit
residuorum excessus, excessui totorum æ-
qualis.

19.

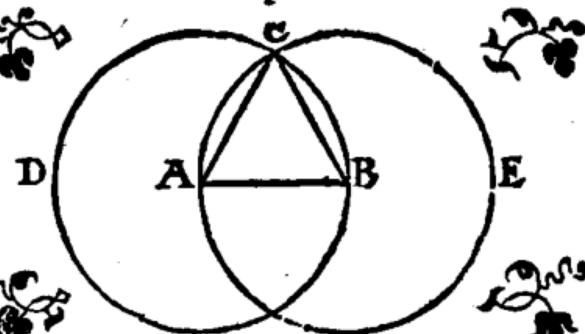
Omne totum æquale est omnibus suis par-
tibus simul sumptus.

20.

Si totum totius est duplum, & ablatum ab-
lati; erit & reliquum reliqui duplum.

Problema 1. Propositio 1.

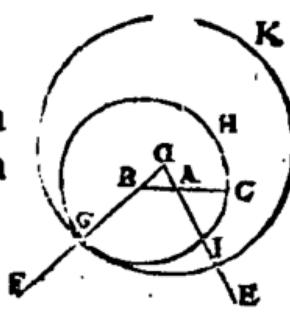
Super
data
recta
linea
termi-
nata,
triang-



guluit æquilaterum constituere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

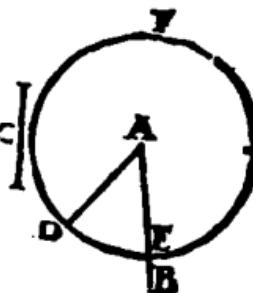
A d datuin punctum, da
tæ rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.



Pro-

Problema 3. Propo-
sitio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualem minori re-
ctam lineam detrahere.



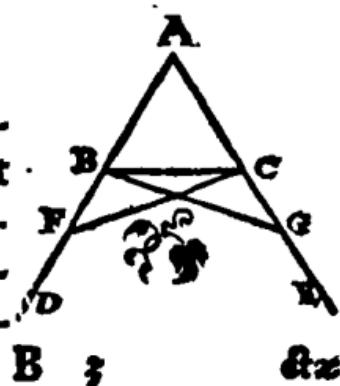
Theorema 1. Propositio 4.

Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, vtrunq; utrique; habe-
ant verò & angulum angulo æqualem sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basi
basi æqualem habebunt; eritq; triangulum
triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, vterque utriusque, sub
quibus æqualia latera subteaduntur.



Theorema 2. Propo-
sitio 5.

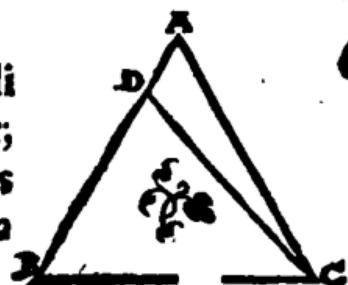
Isoseleum triangulo-
rum, qui ad basim sunt
anguli, inter se sūt æqua-
les; & si ulterius produ-
ctæ sint æquales illæ re-



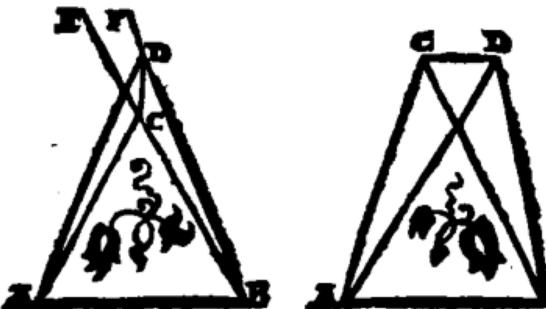
22 E V G L I D. ELEM. GEOM.
etæ lineæ, qui sub basi sunt anguli, inter se
æquales erunt.

Problema 3. Pro-
positio 6.

Si trianguli duo anguli
æquales inter se fuerint;
& sub æqualibus angulis
subtensa latera æqualia
inter se erunt.

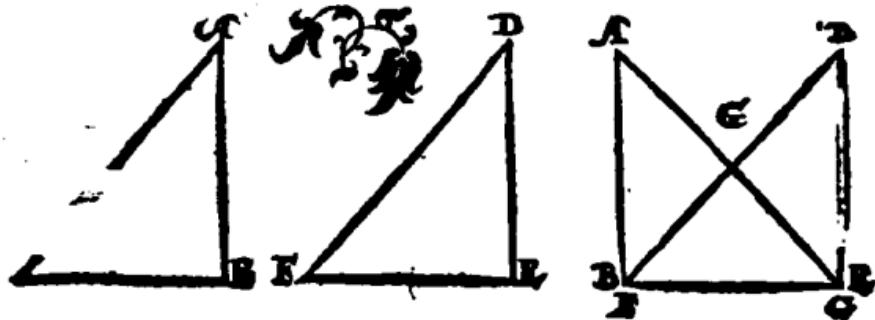


Theorema 4. Propositio 7.
Super eadem recta linea, duabus eisdem re-
&is lineis aliae duæ rectæ lineæ æquales, v-
traque vtrique, non constituentur, ad aliud
atque
aliud
punc-
tum,
ad eas-
dem
par-
tes, eosdemque terminos cum duabus ini-
tio du&is rectis lineis habentes.



Theorema 5. Propositio 8.
Si duo triangula duo latera habuerunt duo-
bus lateribus, vtrunque vtrique, æqualia:
habuerunt verò & basim basi æqualem: an-
gulum quoque sub æqualibus rectis lineis
contentum angulo æqualem habebunt.

Pro-



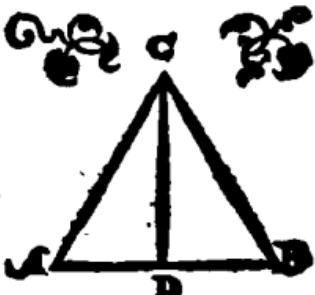
Problema 4. Propositio 9.

Datum angulum rectilineum bifariam secare.



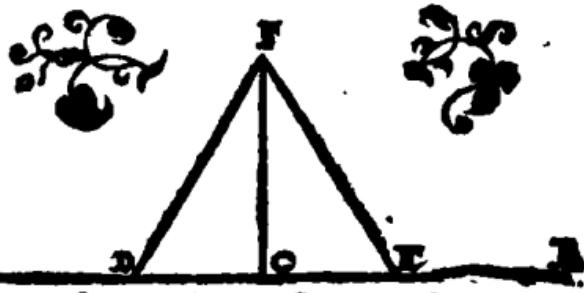
Problema 5. Propositio 10.

Datam rectam lineam finitam bifariam secare.



Problema 6. Propositio 11.

Data
recta
linea,
à pun-
cto in
eo da-
to, re-

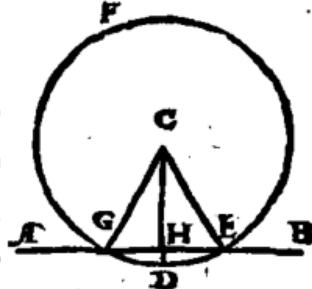


Quam lineam ad angulos rectos excitare.

B 4 Pro-

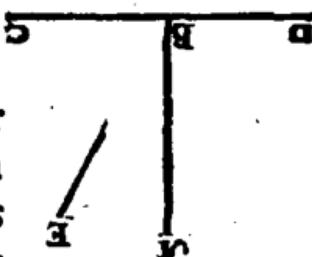
Problema 7. Propositio 12.

Super datam rectam lineam infinitam, à dato punto, quod in ea non est, perpendicularem rectam deducere.



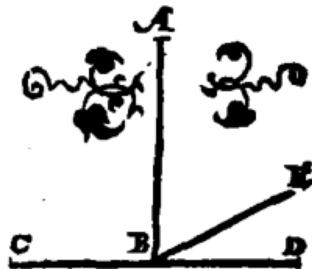
Theorema 6. Propositio 13.

Cum recta linea super rectam cōsistens lineam angulos facit, aut duos rectos, aut duobus rectis æquales efficiet.



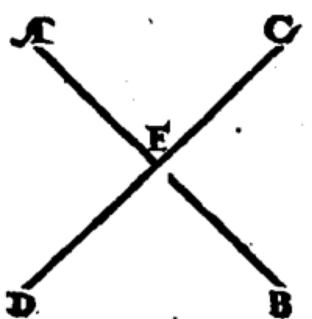
Theorema 7. Propositio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atq; ad eius punctum, duæ rectæ lineæ non ad easdem partes ductæ, eos, qui sunt deinceps, angulos duobus rectis æquales fecerint, indirectum erūt inter se ipse rectæ lineæ.



Theorema 8. Propositio 15.

Si due rectæ lineæ se mutuo secuerint, angulos, qui ad verticem sunt, æquales in ter se efficient.



Theo-

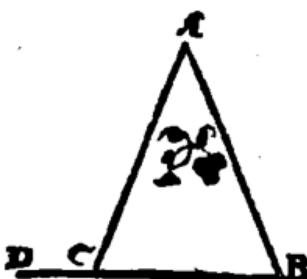
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex-
ternus angulus utroque
interno & opposito ma-
ior est.



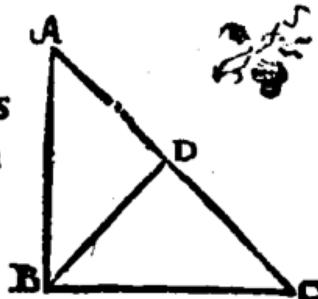
Theorema 10. Pro-
positio 17.

Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
&is sunt minores, omni-
fariam sumpti.



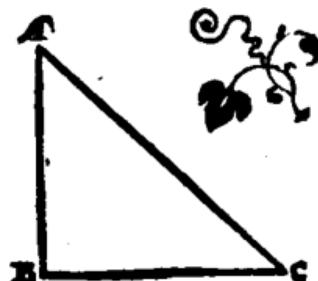
Theorema 11. Pro-
positio 18.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulum
subtendit.



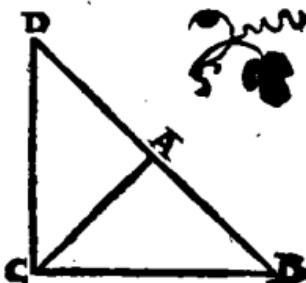
Theorema 12. Pro-
positio 19.

Omnis trianguli maior
angulus maior lateri
subtenditur.



Theorema 13. Propositio 20.

Omnis trianguli duo latera reliquo sunt maiora, quomodo cunque assunta.



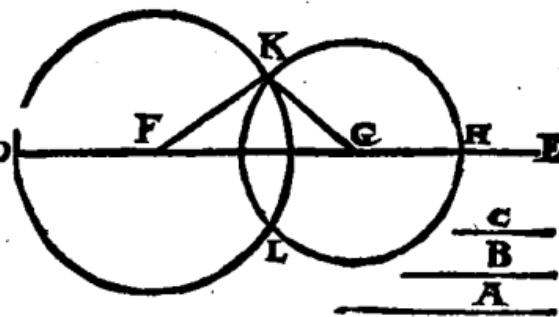
Theorema 14: Propositio 21.

Si super trianguli uno latere, ab extremitatibus duæ rectæ lineæ, interius constitutas fuerint; has constitutas reliquis trianguli duobus lateribus minores quidem erunt; maiorem vero angulum continebunt.

Problema 8. Propositio 22.

Ex tribus rectis lineis, que sunt trib. datis rectis lineis æquales,

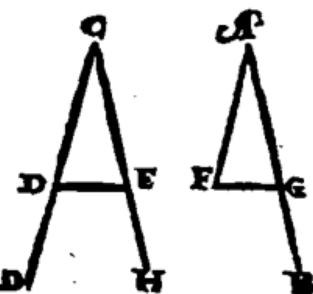
triangulum constituere. Oportet autem duas reliqua esse maiores omnifariam sumptas: quoniam unus cuiusque trianguli duo latera omnifariam sumpta, reliquo sunt maiora.



Pro-

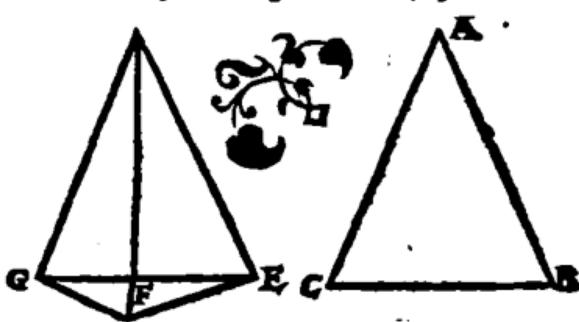
Problema 9. Propo-
sitio 23.

Ad datam rectam lineā,
datumq; in ea punc̄tum,
dato angulo rectilineo
æqualem angulum recti-
lineum constituere.



Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
triangula
duo la-
tera du-
obus la-
teribus

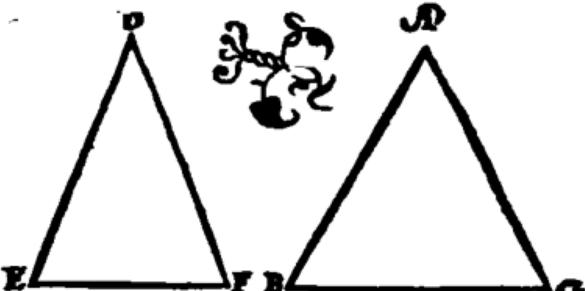


æqualia habuerint, vtrumq; vtrique;
angulum
verò angulo maiorem sub æqualib. rectis li-
neis cōtentū: & basi basi maiorē habebūt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habuerint, vtrunque vtrique;
basi ve-

rò basi
maiore:
& angu-
lum sub
æquali-
bus re-



ætis lineis contentum angulo maiorem ha-
bebunt.

Theor

28 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angularis æquales habuerint, utrumque utriusque, vnumque latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æqualium angularum subtenditur: & reliqua latera

reli-

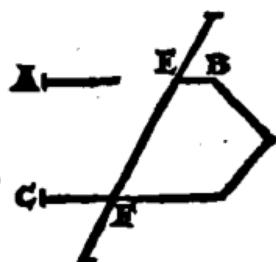
quis la-
teribus
æqua-
lia, v.
trunq;
utriq;



& reliquum angulum reliquo angulo æqualem habebunt.

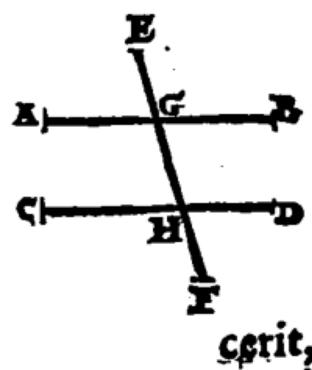
Theorema 18. Propo-
sitio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tim angulos æquales inter se fecerit; parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.



Theorema 19. Pro-
positio 28.

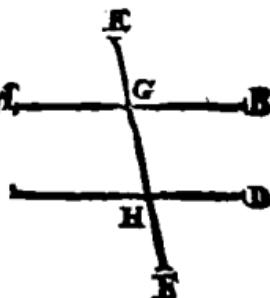
Si in duas rectas lineas
recta incidens linea, ex-
ternum angulum inter-
no & opposito, & ad eas-
dem partes, æqualem fe-



cerit, aut internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales: parallelae erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

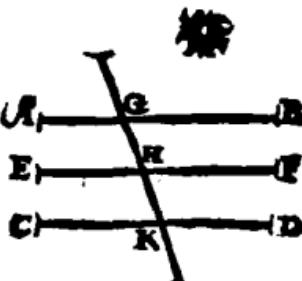
Theorema 20. Propositio 29.

In parallelas rectas lineas recta incidens linea; & alternatim angulos inter se æquales efficit, & externum interno & opposito, & ad easdem partes æqualem, & internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.



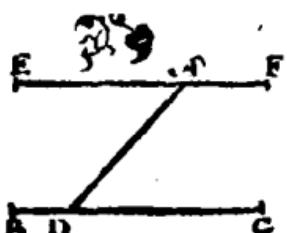
Theorema 21. Propositio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ, parallelæ, & inter se sunt parallelæ.



Problema 10. Propositio 31.

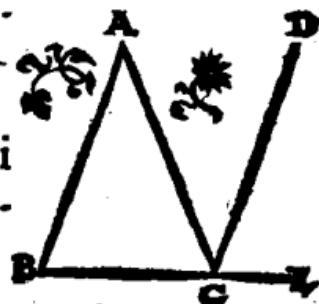
A dato puncto datæ rectæ lineæ parallelam rectam lineam ducere.



Theorema 22. Propositio 31.

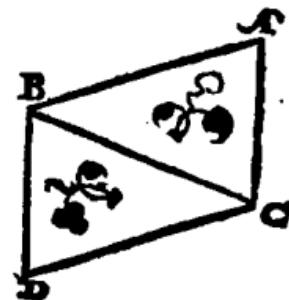
Cuiuscunque trianguli uno latere alterius pro-

30 EVCLID. ELEM. GEOM.
 produc^to: exterhus angu-
 lus duebus internis & op-
 positis est æqualis. Et tri
 anguli tres interni anguli
 duobus sunt rectis æqua-
 les.



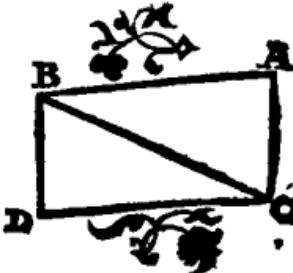
Theorema 23. Propositiō 33.

Rectæ lineæ quæ æqua-
 les & parallelas lineas ad
 partes easdem coniun-
 gunt, & ipsæ æquales &
 parallelæ sunt.



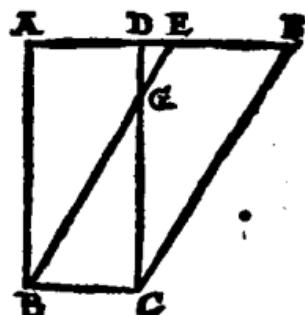
Theorema 24. Propositiō 34.

Parallelogrammorum
 spatiorum æqualia sunt
 inter se, quæ ex aduerso,
 & latera, & anguli: atque
 illa bifariam secat dia-
 meter.



Theorema 25. Propositiō 35.

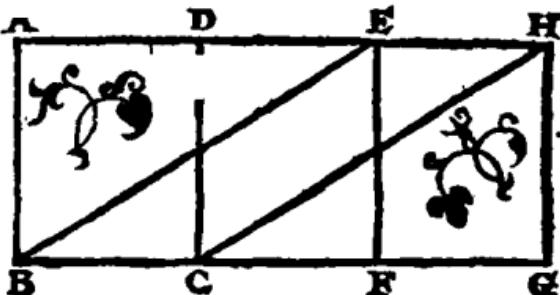
Parallelogramma super
 eadem basi, & in eisdem
 parallelis constituta inter
 se sunt æqualia.



Theo-

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus,
in eis-
dē pa-
ralle-
lis cō-
stituta
inter
se sunt
æqualia.



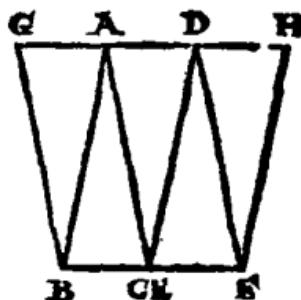
Theorema 27. Pro-
positio 37.

Triangula super eadem
basi constituta, & in eis-
dem parallelis , inter se
sunt æqualia.



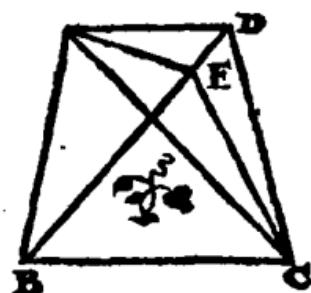
Theorema 28. Pro-
positio 38.

Triangula super æquali-
bus basibus constituta,&
in eisdem parallelis, in-
ter se sunt æqualia.



Theorema 22. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super
eadem basi , & ad eas-
dem partes constituta:
& in eisdem sunt paral-
lelis.

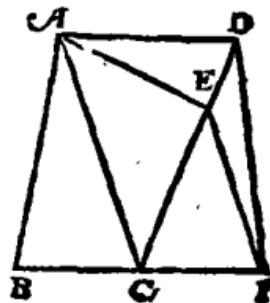


Theo-

32 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

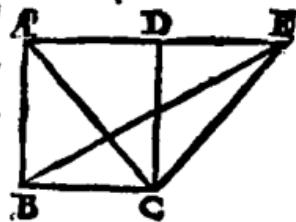
Theorema 30. Propo-
sitio 40.

Triangula equalia super
æqualibus basibus, & ad
easdem partes constitu-
ta, & in eisdem sunt pa-
rallelis.



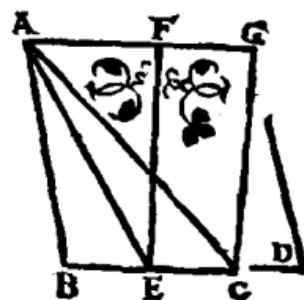
Theorema 31. Propo-
sitio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo can-
dem basin habuerit, in
eisdemque fuerit paral-
lelis, duplum erit paral-
lelo grammum ipsius tri-
anguli.



Problema 11. Propo-
sitio 42.

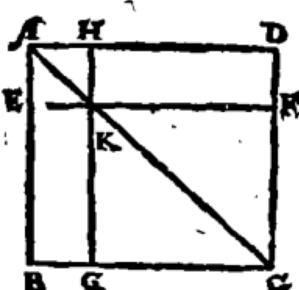
Dato triangulo æquale
parallelogrammum con-
stituere in dato angulo
rectilineo.



Theorema 32. Propo-
sitio 34.

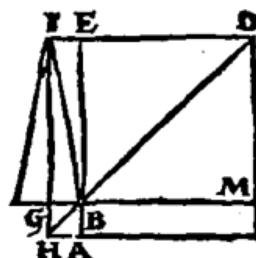
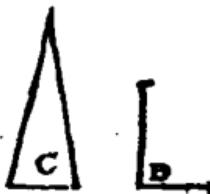
In omni parallelogrammo, complimenta
corum,

eorum, quæ circa diametrum sunt, parallelogrammorum, inter se sunt æqualia.



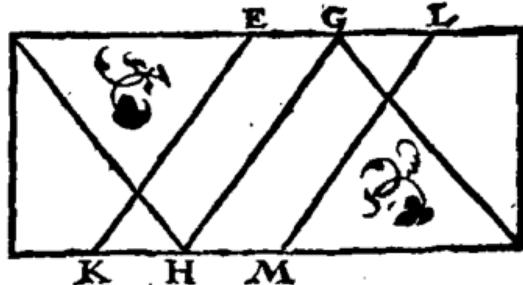
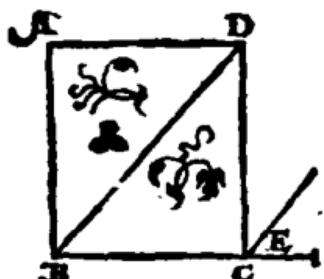
Problema 13. Propositio 44.

Ad datam rectam lineam, dato triangulo, æquale parallelogrammum applicare, in dato angulo rectilineo.



Problema 13. Propositio 45.

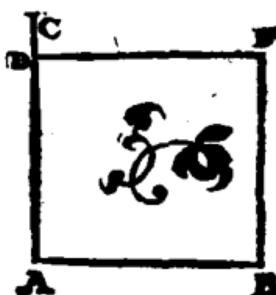
Dato rectilineo, æquale parallelogrammum constituere in dato angulo rectilineo.



Pro-

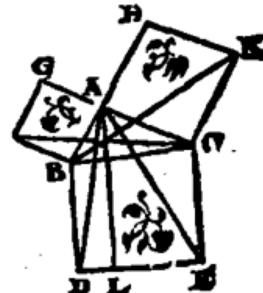
Problema 14. Propo-
sitio 46.

A data recta linea qua-
dratum describere.

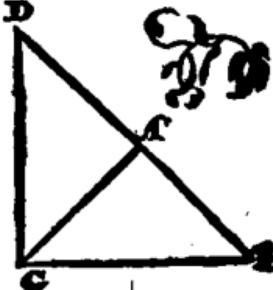


Theorema 33. Pro-
positio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum, quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis, quæ à late-
ribus rectum angulum
contineantib. describun-
tur, quadratis.



Theorema 34. Propositio 48.
Si quadratum, quod ab uno laterum trian-
guli describitur, æquale
fit eis, qui à reliquis tri-
anguli lateribus descri-
buntur, quadratis: angu-
lus compræhensus sub re-
liquis duobus trianguli
lateribus, rectus est.



FINIS ELEMENTI I.

EVCLI-

**EVCLIDIS
ELEMENTVM
SECUNDVM.
DEFINITIONES.**

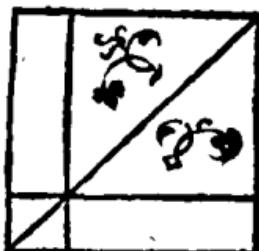
I.

Omne parallelogrammum
rectangulum contineri di-
citur sub rectis duabus li-
neis, quæ rectum compre-
headuant angulum.



2.

In omni parallelogram-
mo spatio, vnum quod-
libet eorum, quæ circa
diametrum illius sunt,
parallelogrammorum,
cum duobus comple-
mentis, Gnomon voce-
tur.



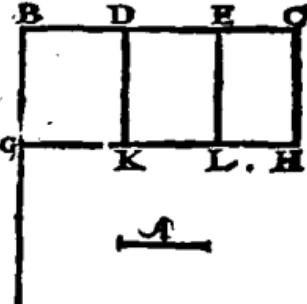
Theorema I. Propositio I.

Si fuerint duæ rectæ lineæ, seceturq; ipsarū
altera in quotcunque segmenta rectangulū

C, com-

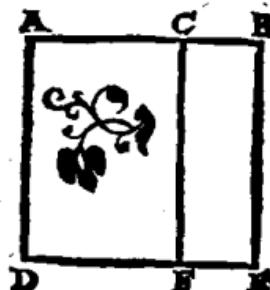
36 EVCLID. ELEM. GEOM.

comprehensum sub illis
duabus rectis lineis, & qua-
le est eis, quæ sub insecta
& quolibet segmentorum
comprehenduntur, re-
ctangulis.



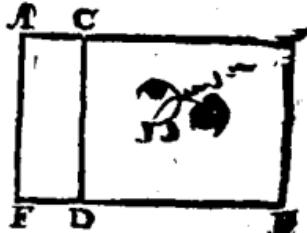
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea secta fit ut-
cunque: rectangula, quæ
sub tota, & quolibet seg-
mentorum comprehen-
duntur, æqualia sunt ei, quod à toto fit,
quadrato.



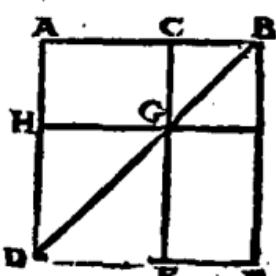
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta fit utcunque rectangu-
lum sub tota, & uno segmentorum com-
prehensum, æquale est il-
li, quod sub segmentis cō-
prehenditur triangulo, &
illi, quod à predicto seg-
mento describitur, qua-
drato.



Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea secta fit ut-
cunq; quadratum, quod
à toto describitur, æquale
est & illis, quæ à segmen-

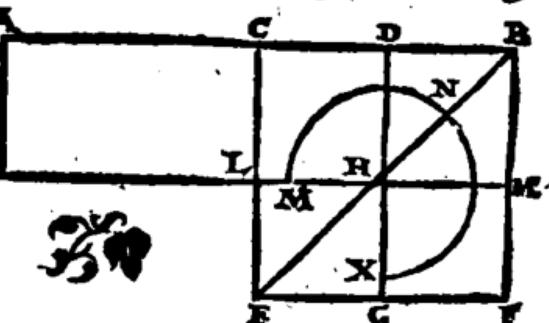


tis

tis describuntur, quadratis; & ei quod bis sub segmentis comprehenditur, rectangu-
gulo.

Theorema 5. Propositio 5.

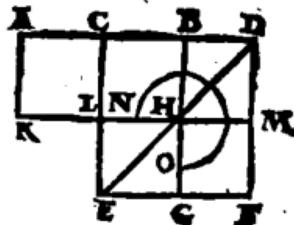
Sirecta linea secetur inæqualia, & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis to-
tius com-
prehen-
sum, vnà
cū quadra-
to, quod
ab inter-

media sectionum, æquale est ei, quod à di-
midia describitur, quadrato.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta
quædam linea in rectum adiiciatur: rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta, & adiecta, vnà cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea, quæ tum ex dimi-
dia, tum ex adiecta com-
ponit, tanquam ab v-
na descripto.

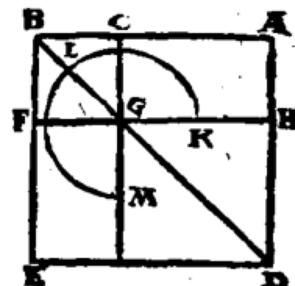


Theorema 7. Propositio 7.

Sirecta linea secetur vt cunque; quod à tota,
C 3 quod-

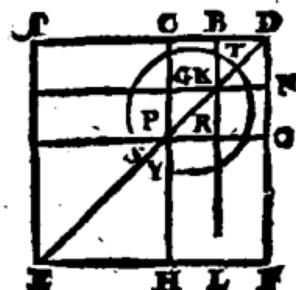
38 EVCLID. ELEM. GEOM.

quodque ab uno segmentorum, utraq; simul quadrata, æqualia sunt & illi, quod bis sub tota, & dicto segmento comprehenditur, rectâgulo; & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.



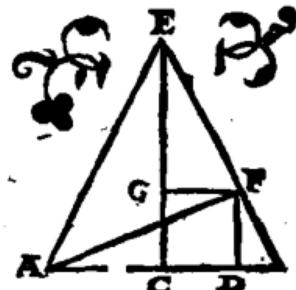
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur utcunque; rectangulum quater comprehensum sub tota, & uno segmentorum, cum eo quod à reliquo segmento fit, quadrato, equale est ei, quod à totâ, & dicto segmento, tanquam ab una linea describitur, quadrato.



Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata, quæ ab inæqualibus totius segmentis fiunt, simul duplia sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod ab inter media sectionum fit, quadratorum.



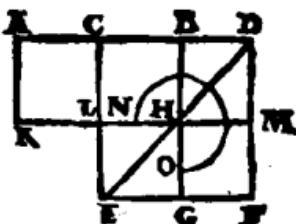
Theorema 10. Propositio 10.

Si recta linea secetur bifariâ; adiiciatur aut ei in

ei in rectū quāpiam recta linea: quod à tota cū adiuncta, & quod ab adiuncta, utraque simul quadrata; duplia sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod à composita ex dimidia & adiuncta, tanquam ab una, descriptum sit, quadratorum.

Problema i. Propositio 11.

Datam rectam lineā secare, vt compræhēsum sub tota, & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei, quod à reliquo segmento fit quadrato.



Theorema ii. Propositio 12.

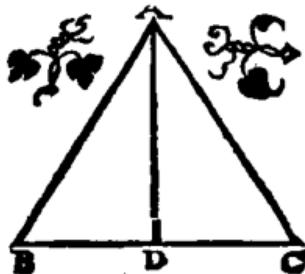
In amblygonijs triangulis, quadratū, quod fit à latere àngulum obtusum subtendente, maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendentibus; rectangulo bis compræhenso, & ab uno laterum, quæ sunt circa obtusum angulum, in quod cum protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumpta exterius linea sub perpendiculari prope angulum obtusum.



40 EVCLID. ELEM. GEOM.

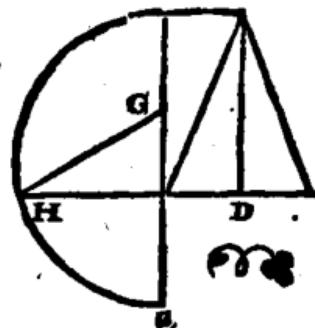
Theorema 12. Propositio 28.

In oxygonis triangulis, quadratum à latere angulum acutum subtendente, minus est quadratis, quæ sunt à lateribus acutum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehenso; & uno laterum, quæ sunt circa acutum angulum, in quod perpendicularis cadit, & ab assumpta interiorus linea sub perpendiculari prope acutum angulum.



Problema 2. Propositio 14.

Dato rectilineo æquale quadratum constitutere.



FINIS ELEMENTI II.

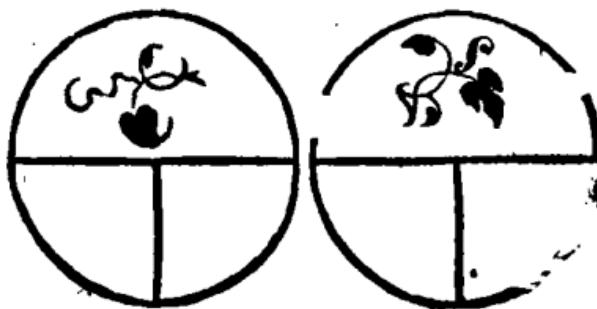
EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

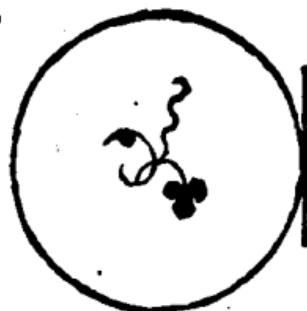
1.

Aequales circuli sunt , quorum diametri sunt æquales; vel quorum, quæ ex centris, rectæ lineæ sunt æquales.



2.

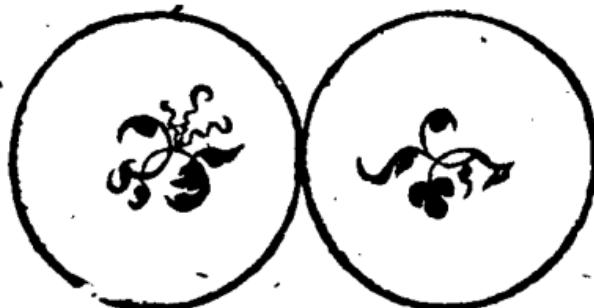
Recta linea circulum tangere dicitur , quæ cum circulum tangat ; si producatur , circulum non secat.



C 5

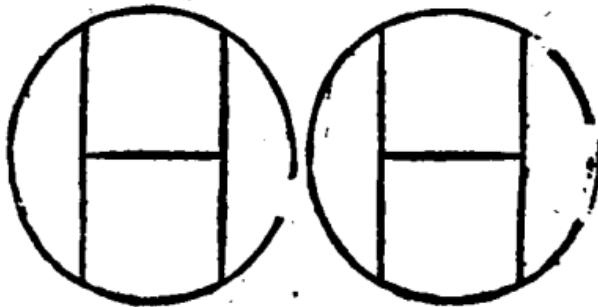
3. Cir-

3.
Circuli
se se mu-
tuò tan-
gere di-
cuntur:
qui se se
mutuò tangentes, se se mutuò non secant.



4.
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipsas ducuntur, sunt æquales.

Lôgicus
autem
abesse
illa di-
citur,
in quâ
maior
perpendicularis cadit.



5.
Segmentum circuli est fi-
gura, quæ sub recta linea,
& circuli peripheria co-
prehenditur.



6.

Segmenti autem angulus est, qui sua recta
linea

linea , & circuli peripheria comprehenduntur.

7.

In segmento autem angulus est, cùm in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punc̄tum , & ab illo in terminos rectæ eius lineaæ quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint, rectæ lineaæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8.

Cùm verò comprehendorūt angulum rectæ lineaæ aliquam assumat peripheriam, illi angulus insisterē dicitur.

9.

Sector autem circuli est, cùm ad ipsius circuli cētrum constitutus fuerit angulus , comprehensa nimirum figura, & à rectis lineaīs angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10.

Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt



capiunt
æquales
aut in
quibus
anguli
inter se
suntæ-
quales.



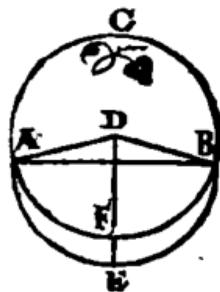
Problema i. Propositiō i.

Dati circuli centrum reperire.



Theorema i. Propositiō 2.

Si in circuli peripheria duo quælibet puncta accepta fuerint; recta linea, quæ ad ipsa puncta adiungitur, intra circum aderat.



Theorema 2. Propositiō 3.

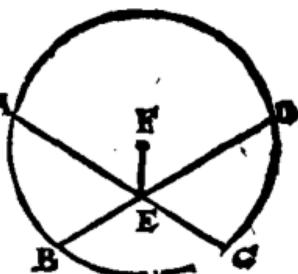
Si in circulo recta quædam linea per centrum extensa quandam non per centrum extensam bifariam secet: & ad angulos rectos ipsam secabit: Et si ad angulos rectos eam secet, bifariam quoque eam secabit.



Theo-

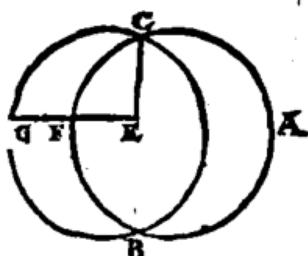
Theorema 3. Pro-
positio 4.

Si in circulo duæ rectæ li-
neæ sese mutuò secant, nō
per centrum extensæ; sese
mutuò bifariam non sc-
cabunt.



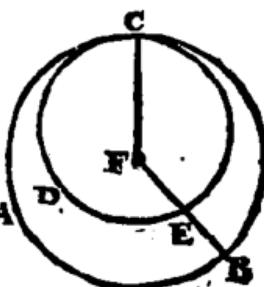
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli sese mutuò
secant; non erit illorum
idem centrum.



Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli sese mu-
tuò interius tangent, eo-
rum non erit idem cen-
trum.



Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoq; puncto in circulum
quædam rectæ lineaæ ca-
dant; maxima quidem
erit ea in qua centrū; mi-
nima verò reliqua; alia-
rum verò propriaquior
illi, quæ per centrum du-

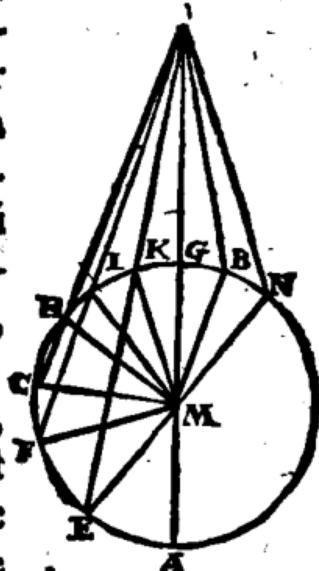


citur

46 EUCOLID. ELEM. GEOM.
citur, remotoe semper maior est. Duæ autem solum rectæ lineæ æquales ab eodem punto in circulum cadunt, ad utrasq; partes minimæ, vel maximæ.

Theorema 7. Propositio 8.

Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum una quidem per centrum protendatur, reliquæ verò ut libet: in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quæ per centrum transfit, remotoe semper maior est: in conuexam verò peripheriā cadentium rectarum linearū minima quidem est illa, quæ inter punctum, & diametrum interpolatur: aliarum autem, ea, quæ propinquior est minimæ, remotoe semper minor est. Duæ autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad utrasque partes minimæ, vel maximæ.



Theo-

Theorema 8. Propositio 9.

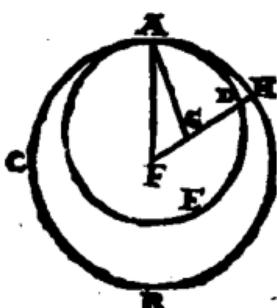
Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo punto ad circulum cadant plures, quamduæ, rectæ lineæ et quales, acceptū punctum centrum est ipsius circuli.

Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus, quam duobus, punctis non secat.

Theorema 10. Propositio II.

Si duo circuli se se intas contingat, atque accepta,

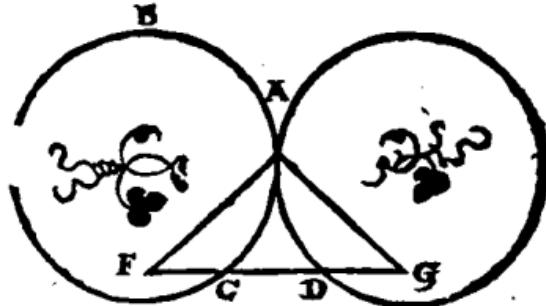


fuerint.

48 EVCLID. ELEM. GEOM.
fuerint eorum contra; ad eorum centra adiuncta rectilinea, & producta, incōtaetum circulorum cadet.

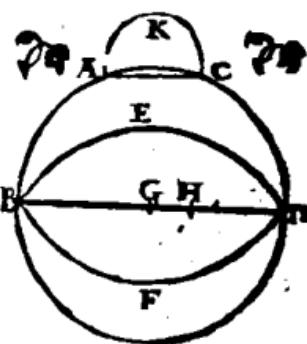
Theorema 11. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius contingant, linea recta, quæ ad centra eorum adiungitur, per contactum illum transibit.



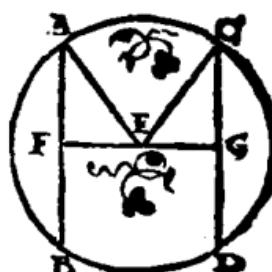
Theorema 12. Propositione 13.

Circulus circulum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue iatus siue extra tangat.



Theorema 13. Propositio 14.

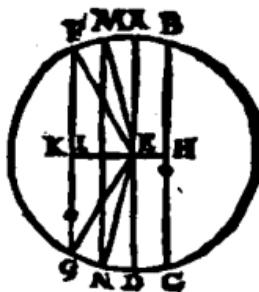
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, æquales sunt inter se.



Theo-

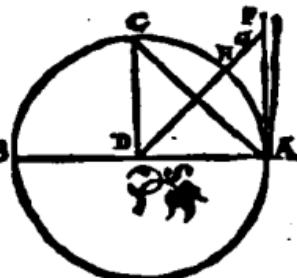
Theorema 14. Pro-
positio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotore semper maior.



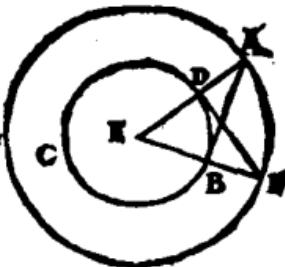
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusque circuli ad angulos rectos ducitar, extra ipsum circulum cadet; & in locum inter ipsam rectam lineam, & peripheriam comprehesum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maiore est, reliquus autem minor.



Problema 2. Propo-
sitio 17.

A dato punto rectamq[ue] lineam ducere, quæ datum tangat circulum.



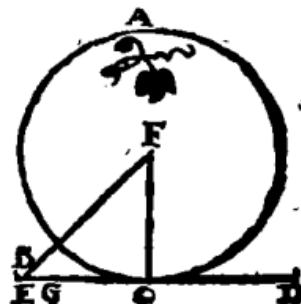
Theorema 16. Propo-
sitio 18.

Si circulum tangat recta quæpiam linea , à centro

D

EVCLID. ELEM. GEOM.

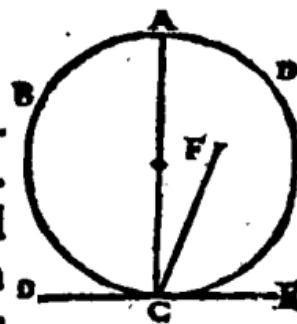
centro autem ad contactum adiungatur recta quædam linea : quæ adiuncta fuerit , ad ipsam contingenteri, perpendicularis erit.



Theorema 17. Pro-

positio 19.

Si circulum tetigerit recta quæpiam linea, à contactu autem recta linea ad angulos rectos ipsi tangentibus excitetur; inexcitata erit centrum circuli.



Theorema 18. Pro-

positio 20.

In circulo , angulus ad centrum duplex est anguli ad peripheriam, cùm fuerit eadem peripheria basi angulorum.



Theorema 19. Prepo-

fitio 21.

In circulo , qui in eodem segmento sunt, anguli, sunt inter se aequales.



Theor.

LIBER III.

51

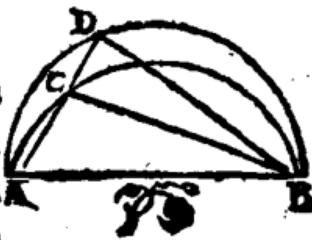
Theorema 20. Pro-
positio 2a.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorum angu-
li, qui ex aduerso, duob.
rectis sunt æquales.

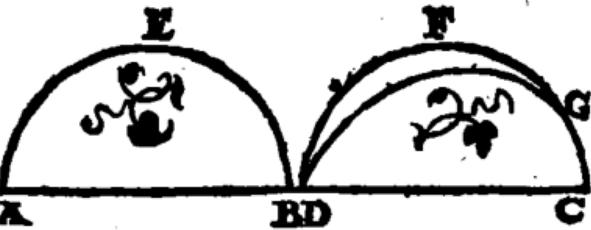


Theorema 21. Pre-
positio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circulorum
similia, & inæqualia non
constituentur ad easdem
partes.



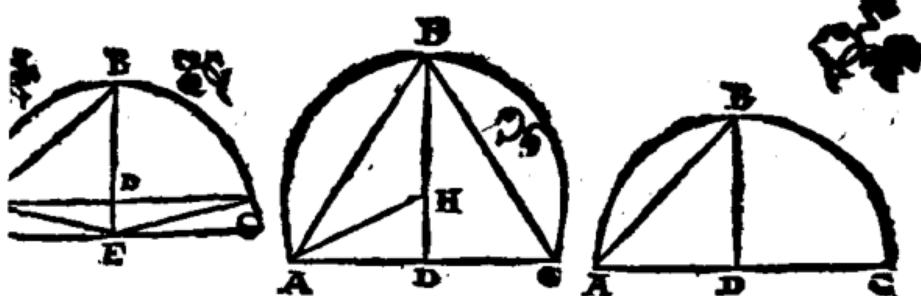
Super
æquali-
bus re-
ctis li-
neis, si-
milia
circu-
lorum segmenta, sunt inter se æqualia.



Problema 3. Proposi-
tio 25.

Circuli segmento dato, describere circulū,
D 2 cuius

52 EVCLID. ELEM. GEOM.
cuius est segmentum.



Theorema 23. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli æqualibus
peri-
pheri-
is insi-
stunt,
sive
ad ce-
tra, sive ad peripherias constituti, insistant.



Theorema 24. Propositio 27.

In æqualibus circulis, anguli, qui æqualibus
periphe-
rijs insi-
stunt,
sunt in-
ter se æ-
quales,
sive ad
centra, sive ad peripherias constituti, insi-
stunt.



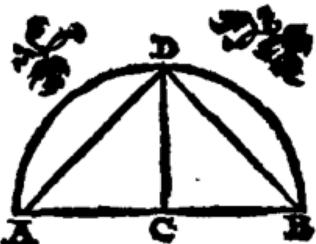
Theo-

Theorema 25. Propo-
sitio 28.

In æqualibus circulis, æquales rectæ lineæ,
æquales
periphe-
rias au-
ferunt;
maiore
quidem
maiori,
minorem autem minori.



In æqua-
lib. cir-
culis æ-
quales
periphe-
rias, æ-
quales
rectæ lineæ subtendunt.

Problema 4. Propo-
sitio 30.

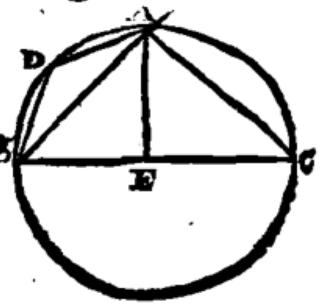
Datam peripheriam bi-
fariam secare.

Theorema 27. Proposi-
tio 31.

æ circulo angulus, qui in semicirculo, re-
sus

D ;

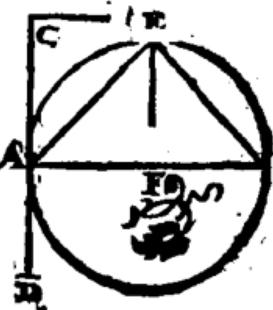
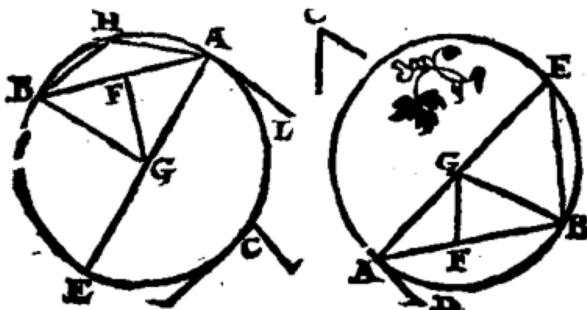
54 EVCLID. ELEM. GEOM.
 & tis est: qui autem in maiore segmento, minor recte: qui verò in minore segmento , maior est recte. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autem segmenti angulus, minor est recto.



Theorem 28. Propositio 32.
 Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autem producatur quædam recta linea circulum secás: anguli, quos ad contingentem facit, & quales sunt ijs, qui alternis circuli segmentis constunt, angulis.



Problema 5. Propositio 33.
 Super data recta linea describere segmentum circuli, quod capiat angulum aequalem dato angulo rectilineo



Pro.

Problema 6. Propo-
sitio 34.

A dato circulo segmentum abscindere, capies angulum e qualis dato angulo rectilinco.

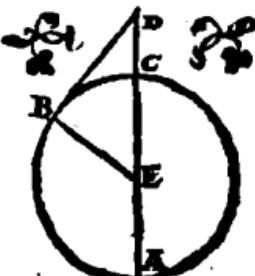
Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutuò secueriat; rectangulum comprehensum sub segmentis vnius, æquale est ei, quod sub segmentis alterius comprehenditur, rectangulo.



Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tra cir-
culum
sum-
tur pù-
& u ali-
quod,



ab eoq; in circulum cadant duæ rectæ lineæ; quarum altera quidem circulum fecit, altera

36 EVCLID. ELEM. GEOM.

verè tangat: quod sub tota secante, & exte-
rius inter punctum & convexam peripheria-
m assumpta comprehenditur; rectangu-
lum; æquale erit ei, quod à tangentē descri-
bitur, quadrato.

Theorema 31. Propo- sitio 37.

Si extra circulum sumatur punctum ali-
quod, ab eoque punto in circulum cadant
duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum
secet, altera in eum incidat; sit autem, quod
sub tota secante, & exte-
rius inter punctum , &
convexam peripheriam
assumpta, comprehendi-
tur rectangulum, æqua-
le ei, quod ab incidente
describitur, quadrato; in-
cidens ipsa circulum tanget.



FINIS ELEMENTI III.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM QVARTVM.

DEFINITIONES.

1.

Figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figuræ; quæ inscribitur, angali, singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.



2.

Similiter & figura circumfiguram describi dicitur, quum singula eius, quæ circumscribitur, latera singulos eius figuræ angulos tegerint, circum quam illa describitur.



3.

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quum singuli eius figuræ, quæ inscribitur,

D s

angu-

anguli tetigerint circuli peripheriam.

4.

Figura verò rectilinea circa circulum describi dicitur, quum singula latera eius, quæ circumscribitur, circuli peripheriam tangunt.

5.

Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tangit cius figuræ, cui inscribitur.

6.

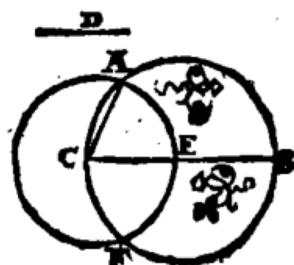
Circulus autem circum figuræ describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit cius figuræ, quam circumscritbit, angulos.

7.

Recta linea in circulo accommodari, seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema 1. Propositio 1.

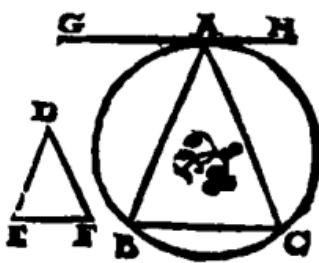
In dato circulo, rectam in eam accommodare qualis datæ rectæ lineæ, quæ circuli diametro non sit maior.



Pro-

**Problema 2. Pro-
positio 2.**

**In dato circulo, triangu-
lum describere, dato tri-
angulo æquian-**



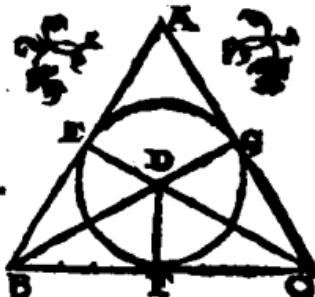
**Problema 3. Pro-
positio 3.**

**Circa datum circulum
triangulum describere, dato tri-
angulo æquian-**



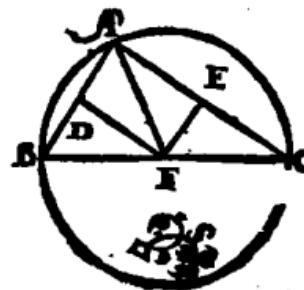
**Problema 4. Pro-
positio 4.**

**In dato triangulo circu-
lum inscribere.**



Problema 5. Propositio 5.

**Circa datum triangulum, circulum descri-
bere.**

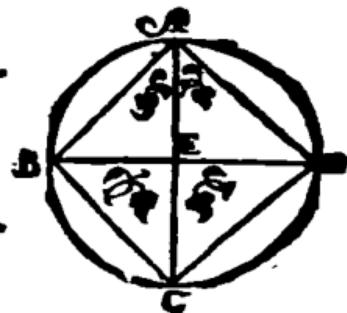


Pro-

60 EVCLID. ELEM. GEOM.

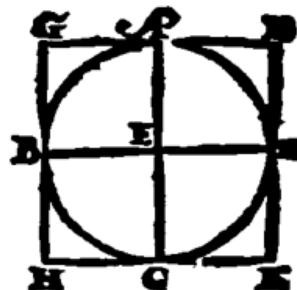
Problema 6. Propo-
sitio 6.

In dato circulo quadra-
tum describere.



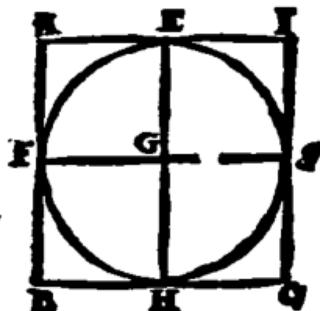
Problema 7. Propo-
sitio 7.

Circa 'datum circulum,
quadratum describere.



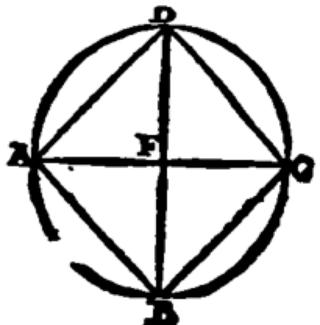
Problema 8. Pro-
positio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere.



Problema 9. Pro-
positio 9.

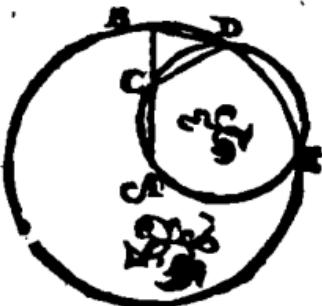
Circa datum quadratū,
circulum describere.



Pro-

Problema 10. Pro-
positio 10.

Isoseles triangulum co-
stituere; quod habeat v-
trinaque eorum, qui ad
basin sunt, angulorum,
duplum reliqui.



Problema 11. Propositio 11.

In dato
circulo,
pentago-
nū æqui-
laterū,
& æqui-
angulū
inscribere.



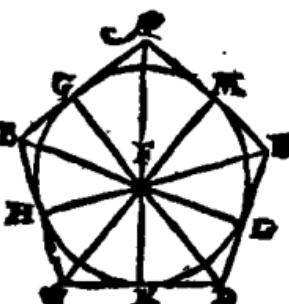
Problema 12. Propo-
sitio 12.

Circa datum circulum,
pentagonum , æquilate-
rum & æquiangularum de-
scribere.



Problema 13. Propo-
sitio 13.

In dato pentagono æqui-
latero, & equiangulari cir-
culum inscribere.



Pro

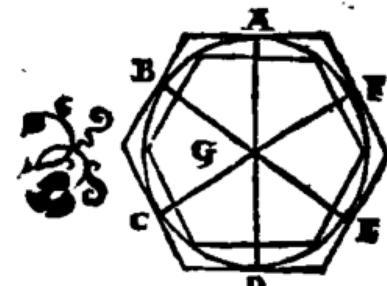
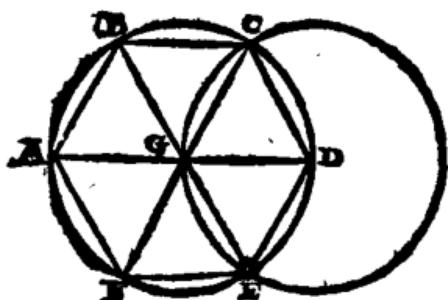
62 EVCLID. ELEM. GEOM.

Problema 12. Pro- positio 14.

Circa datum pentago-
num æquilaterum & æ-
quiangulum , circulum
describere.

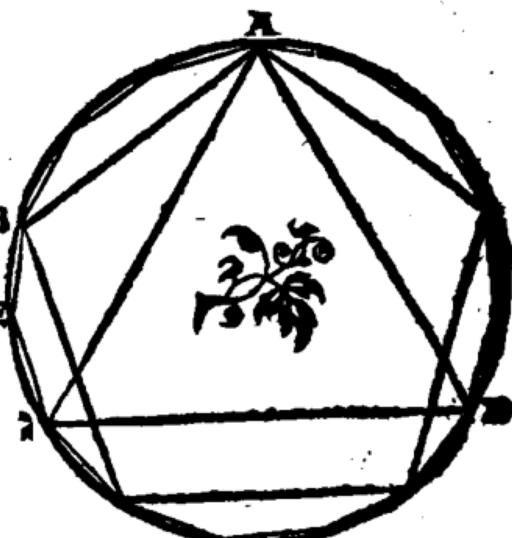


Problema 15. Propositio 15.
In dato circulo hexagonum & æquilaterum,
& æquiangulum inscribere.



Psoblema 16. Propositio 16.

In dato cir-
culo quin-
ti decago-
num & æ-
quilaterū,
& æquiangulū de-
scribere.



FINIS ELEMENTI IV,

E V C L I D I S
E L E M E N T U M
QVINTVM.
D E F I N I T I O N E S.

1.

Pars est magaitude magnitudinis mi-
nor maioris, quum minor metitur ma-
iorem. 2.

Multiplex autem est maior minoris , cum
minor metitur maiorem.

3.

Propertio, est duarum magnitudium eius-
dem generis mutua quedam secundum qua-
ti talem habitudo.

4.

Proportionalitas vero est proportionum si-
militudo.

5.

Proportionem habere inter se magni-
tudines dicuntur, quae possunt multiplicata
se se mutuo superare.

6.

In eadē proportione magnitudines dicuntur
esse, prima ad secundam , & tertia ad quar-
tam , cum primæ tertie æquè multiplicata
& secundas & quartas æquè multiplicibus,
qua-

64. EVCLID. ELEM. GEOM.

qualisunque sit hæc multiplicatio, utrumque ab utroque; vel una deficiunt, vel una æqualia sunt, vel una excedunt; si ea sumantur, quæ inter se respondent.

7.

Eadem autem proportionem habentes magnitudines, proportionales vocentur.

8.

Cum vero æquè multiplicium, multiplex primæ magnitudinis excesserit multiplicem secundæ; at multiplex tertiae non excesserit multiplicem quartæ: tunc prima ad secundam, maiorem proportionem habere dicetur, quam tertia ad quartam.

9.

Proportionalitas autem in tribus terminis paucissimis consistit.

10.

Cum autem tres magnitudines proportionales, fuerint, prima ad tertiam, duplicitam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales fuerint, prima ad quartam, triplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam: & semper deinceps, uno amplius, quamdiu proportio extiterit.

11.

Homologæ, seu similes proportiones magnitudines dicuntur, antecedentes quidem ante-

antecedentibus, consequentes verò consequentibus.

12.

Altera proportio, est sumptio antecedentis ad antecedentem, & consequentis ad consequentem.

13.

Inuersa proportio, est sumptio consequentis, ceu antecedentis, ad antecedentem, velut ad ipsam consequentem.

14.

Compositio proportionis, est sumptio antecedentis cum consequente, ceu vnius ad ipsam consequentem.

15.

Divisio proportionis, est sumptio excessus, quo consequentem superat antecedens, ad ipsam consequentem.

16.

Conuersio proportionis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsam consequentem.

17.

Ex æqualitate proportio est, si plures duabus sint magnitudines, & his aliæ multitudine pares, quæ binæ sumantur, & in eadem proportione: quam ut in primis magnitudinibus prima ad ultimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad ultimam sese habuerit.

E

Vel

66 EVCLID. ELEM. GEOM.
Vel aliter, sumptio extremonum per subdu-
ctionem mediorum.

18.

Ordinata proportio est, cum faciat, quem-
admodum antecedens ad consequentem, ita
antecedens ad consequentem: fuerit etiam
ut consequens ad aliud quidpiam, ita conse-
quens ad aliud quidpiam.

19.

Perturbata autem proportio est, cum tribus
positis magnitudinibus, & alijs quæ sint his
multitudine pares, ut in primis quidem ma-
gnitudinibus se habet antecedens ad conse-
quentem, ita in secundis magnitudinibus
antecedens ad consequentem: ut autem ali-
ud quidpiam sic in secundis magnitudini-
bus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema i. Propositio i.

Si sint quotcunq; magnitudines,
quotcunq; magnitudinum æqua-
lium numero, singulæ singula-
rum, æquè multiplices; quam-
multiplex est vnius una magnitu-
do, tam multiplices erunt & om-
nes omnium.

A

B

C

D

Theo-

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex,
atque tertia quartæ; fue-
rit autem & quinta secú-
dæ æquè multiplex, atq; B
sexta quartæ: erit & com-
posita prima cum quinta,
secundæ æquè multiplex;
atque tertia cum sexta,
quartæ.

Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si sit prima secundæ æquè
multiplex, atq; tertia quartæ,
sumantur autem æquè
multiplices primæ, & ter-
tiaz; erit & ex æquo, sum-
ptarum utraque utriusque
æquè multiplex; altera quidem secundæ, al-
tera autem quartæ.

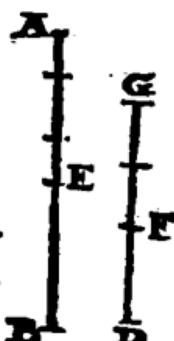
Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundā, eandem habuerit pro-
portionem, & tertia ad quartam: etiam æquè
multiplices pri-
mæ & tertiaz, ad
æquè multipli-
ces secundæ &
quartæ , iuxta
quamvis multi-
plicationē, ean- KEAD GM

68 E^VCLID. ELEM. G^EOM.
dem habebunt propositionem; si, prout inter
se respondent, ita sumptæ fuerint.

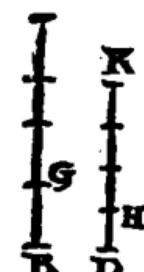
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si magnitudo magnitudinis æ-
què fuerit multiplex , atque ab-
lata ablatæ : etiam reliqua reli-
quæ ita multiplex erit, vt tota to-
tius.



Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ magnitudines , duarum
magnitudinum sint æquè multi-
plices , & detractæ quædam sint
earundem æquè multiplices : &
reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquè
ipsarum multiplices.



Theorema 7. Propo-
sitio 7.

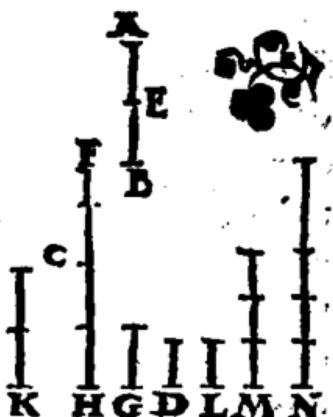
Aequales ad eandem eandem ha-
bent rationem : & eadem ad æ-
quales.



Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Inæqualium magnitudinum maior ad ean-
dem

dem, maiorem proportionem habet: quam minor: & eadem ad misorem, maiorem proportionem habet, quam ad maiorem.



Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eadem habent proportionem, æquales sunt inter se: & ad quas eadem, eadem habet proportionem, ex quoque sunt inter se æquales.

I
I I
I I I
ABC

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem proportionem habentum, quæ maiorem proportionem habet, illa maior est, ad quam autem eadem maiorem proportionem habet, illa minor est.



Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt eadem proportiones, & inter se sunt eadem.



Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unam consequentium; ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam, eadem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam; tertia verò ad quartam maiorem proportionem habuerit, quam quinta ad sextam: prima quoque ad secundam maiorem proportionem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

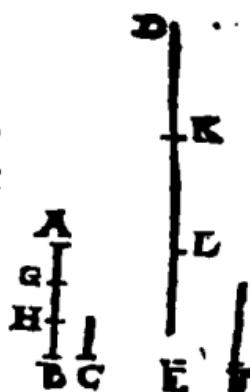
Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: prima verò quam tertia maior fuerit, erit & secunda maior, quam quarta. Quod ABCD si prima fuerit æqualis tertias,

erit

erit secunda æqualis quartæ: si verò minor,
& minor erit.

Theorema 15. Propo-
sitio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadem sunt
proportionē, si prout fibi
mutuò respondent, ita
sumantur.



Theorema 16. Propo-
sitio 16.

Si quatuor magnitudi-
nes proportionales fue-
rint, & vicissim propor-
tionales erint.



Theorema 17. Propo-
sitio 17.

Si composite magnitudi-
nes proportionales fue-
rint, hæ quoq; divise pro-
portionales erint.



Theorema 18. Propo-
sition 18.

A	C
I	I
I	I
I	E I F
I	I G
B	D

Si diuisæ magnitudines sint proportionales , haæ quoque compositæ proportionales erunt.

Theorema 19. Propo-
sition 19.

Si quemadmodum totum ad totum , ita ablatum se habuerit ad ablatum : & reliquum ad reliquum, ut totum ad totum , se habebit.

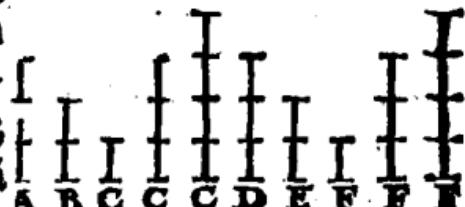
Theorema 20. Proposi-
tion 20.

Si sint tres magnitudines , & aliæ ipsis æqua-
les numero , quæ binæ , & in eadem propor-
tione sumantur ;

ex æquo autem

prima quam ter-
tia maior fuerit;
erit & quarta, quam
sexta , maior.

Quod si prima tertiaz fuerit æqualis , erit &
quarta æqualis sextæ: si illa minor , quoque
minor erit.



Theo-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ, & in eadem proportione sumantur, fueritque perturbata earum proportio : ex æquo autem prima, quam tertia, maior fuerit, erit & quarta, quæm sexta, maior : quod si prima tertiae fuerit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ : si illa minor, hæc quoque minor erit.

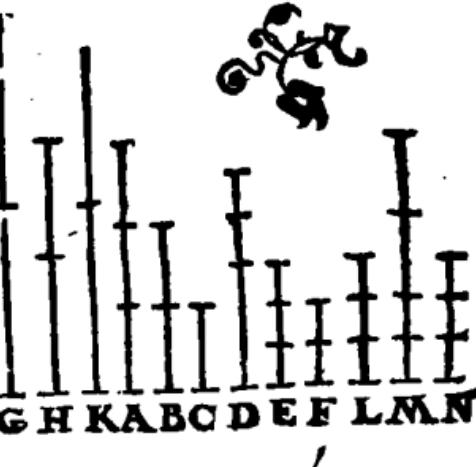
Problema 22. Propositio 22.

Si sint quodcumque magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ in eadem proportione sumantur: & ex æqualitate in eadem proportione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæq; ipsis æquales

les numero, que
binæ in eadem
proportione su-
manatur ; fuerit
autem perturba-
ta earum pro-
portio : Etiam
ex æqualitate in
eadem propor-
tione erunt.



Theorema 24. Propo- sitio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit proportionem, quam
tertia ad quartam ; habuerit au-
tem & quinta ad secundam, can-
dem proportionem, quam sexta
ad quartam : Etiam composita
prima cum quinta, ad secundam
eandem habebit proportionem, quam ter-
tia cum sexta, ad quartam.

Theorema 25. Propo- sitio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint ; ma-
xima, & minima reliquis du-
abus maiores erunt.



Theo-

Theorema 26. Propositio 26.

Si prima ad secundam, maiorem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: habebit conuertendo secunda ad primam, minorem proportionem, quam quarta ad tertiam.

Theorema 27. Propositio 27.

Si prima ad secundam, habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque vicissim prima ad tertiam, maiorem proportionem, quam secunda ad quartam.

Theorema 28. Propositio 28.

Si prima ad secundam habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem proportionem, quam composita tertia cum quarta, ad quartam.

Theorema 29. Propositio 29.

Si composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem habuerit proportionem quam com-

composita tertia cum quarta , ad quartam:
Habebit quoq; diuidendo prima ad secun-
dam, maiorem proportionem , quam tertia,
ad quartam.

Theorema 30. Propositio 30.

Si composita prima cum secunda, ad secun-
dam habuerit maiorem proportionem, quā
composita tertia cum quarta , ad quartam:
Habebit quoq; per conuersionem propor-
tionis, prima cum secunda, ad primam , mi-
norem proportionem , quām tertia cum
quarta,ad tertiam.

Theorema 31. Propositio 31.

Si sint tres magnitudines,& aliæ ipsis æqua-
les numero ; si tque maior proportio primæ
priorum ad secundam , quām primæ poste-
riorum ad secundam ; Item secundæ prio-
rum ad tertiam maior , quām secundæ po-
steriorum ad tertiam: Erit quoque ex æqua-
litate maior proportio primæ priorum ad
tertiam , quām primæ posteriorum ad ter-
tiam.

Theorema 32. Propositio 32.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero ; si tque maior proportio primæ
priorum ad secundas , quām secundæ poste-
riorum

riorum ad tertiam; Itēm secundæ priorum ad tertiam maior, quām primæ posteriorum ad secundam: Erit quoq; ex æqualitate, maior proportio primæ priorum ad tertiam, quām primæ posteriorum ad tertiam.

Problema 33. Propositio 33.

Si fuerit maior proportio totius ad totum, quām ablati ad ablatum: Erit & reliqui ad reliquum, maior proportio, quām totius ad totum.

Theorema 34. Propositio 34.

Si sint quotcunque magnitudines, & aliae ipsius æquales numero; sitque maior proportio primæ priorum ad primam posteriorum, quām secundæ ad secundam; & hæc maior, quām tertię ad quartam, & sic deinceps: Habebunt omnes priores simul, ad omnes posteriores simul, maiorem proportionem quām omnes priores, relicta prima, ad omnes posteriores, relicta quoque prima; minorem autem, quām prima priorum ad primam posteriorum; maiorem denique etiam, quām ultima priorum ad ultimam posteriorum.

FINIS ELEMENTI V.

E V C L I.

EVCLIDIS ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

1.

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent; et que etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2.

Reciproce autem figuræ sunt, cùm in utraque figura, antecedentes, & consequentes proportionum termini fuerint.

3.

Secundum extremam, & medium proportionem recta linea secata esse dicitur, cùm ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

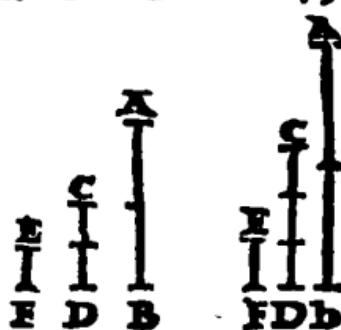
4.

Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertice ad basim deducta.

5. Pro-

5.

Proportio ex proportionibus componi dicitur, cum proportionum quantitates inter se multiplicatæ, aliquam efficerint proportionem.



6.

Parallelogrammum secundum aliquam lineam applicatum, deficere dicitur parallelogrammo, quando non occupat totam lineam: Excedere vero, quando occupat maiorem lineam, quam sit ea, secundum quam applicatur: Ita tamen, ut parallelogrammum deficiens, aut excedens, eandem habeat altitudinem cum parallelogrammo applicato, constituantque cum eo totum unum parallelogrammum.

Theorema 1. Propositio 1.

Triangula, & parallelogramma, quorum eadem fuerit altitudo, ita se habent inter se, ut bases.



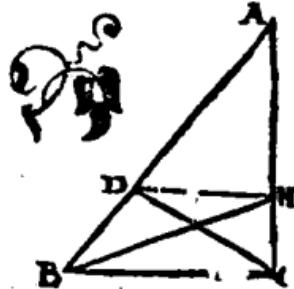
Theorema 2. Propositio 2.

Si ad unum trianguli latus parallelia ducatur, fuerit recta quedam linea.

Hac proportionaliter secabit ipsius tri-

angu-

anguli latera. Etsi trianguli latera proportiona-
liter secta fuerint; quæ ad
sectiones adiuncta fuerit
recta linea, erit ad reli-
quum ipsius trianguli la-
tus parallela.



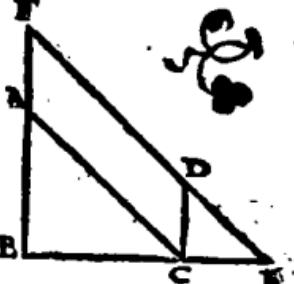
Theorema 3. Propositio 3.

Sit trianguli angulus bifariam sectus sit; se-
cans autem angulum recta linea secuerit &
basis:basis segmenta, eandem
habebunt proportionem, quā
reliqua ipsius trianguli latera
Et si basis segmenta eandem
habeant proportionem quam
reliqua ipsius trianguli latera;
recta linea, quæ à vertice ad
sektionem producitur, bifariam secat trian-
guli ipsius angulum.



Theorema 4. Proposi- tio 4.

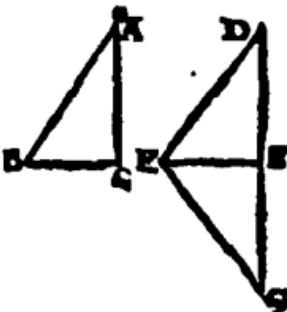
Aequiangularum trian-
gulorum proportionalia
sunt latera, quæ circum-
quales angulos, & homo-
loga sunt latera, quæ æqua-
libus angulis subtendun-
tur.



Theo-

Theorema 5. Propositio 5.

Si duo triangula, latera proportionalia habeant, æquiangula erunt triangula, & æquales habebunt eos angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.



Theorema 6. Propositio 6.

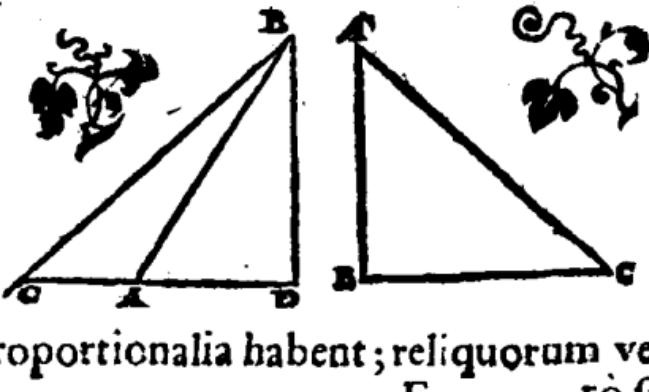
Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualem, & circum æquales angulos latera proportionalia habuerint: æquiangula etunt tri-

angula,
æquales
que ha-
bebunt
angulos,
sub qui-
bus homologa latera subtenduntur.



Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æ-
quals, circū autem
alios
angu-
los ja-
teria proportionalia habent; reliquorum ve-



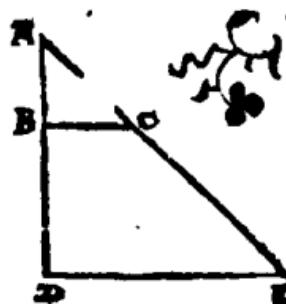
ro simul virunque aut minorem, aut non
minorem recto: & qui angula erunt triangula,
& quales habebunt eos angulos, circum
quos proportionalia sunt latera.

Theorema 8 Propositio 8.

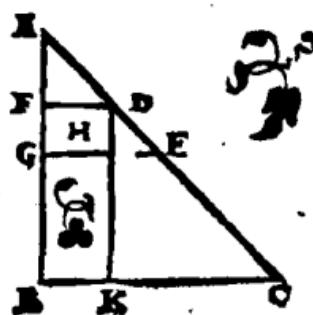
Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis ducta
sit, quæ ad perpendiculara-
rem triangula, tum toti
triangulo, tum ipsa inter
se similia sunt.

Problema 1. Proposi-
tio 9.

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

Problema 2. Propo-
sition 10.

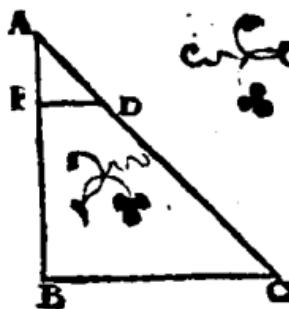
Datam rectam lineam in
sectam similiter secere,
ut data altera recta secta
fuerit.



Pro-

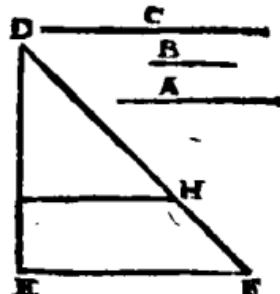
**Problem a 3. Proposi-
tio 11.**

Duabus datis rectis li-
neis, tertiam proporcio-
nalem adinueniri.



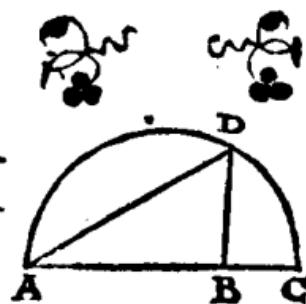
**Problem a 4. Propo-
sition 12.**

Tribus datis rectis lineis
quartam proportiona-
lem adinuenire.



**Problem a 5. Propo-
sition 13.**

Duabus datis rectis line-
is, medium proportiona-
lem adinuenire.

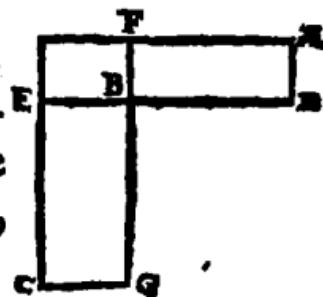


**Theorema 9. Propo-
sition 14.**

Aequalium, & vnum vni æqualem haben-
tiuum angulum, parallelogrammorum reci-
proca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los, Et quorum parallelogrammorum vnum

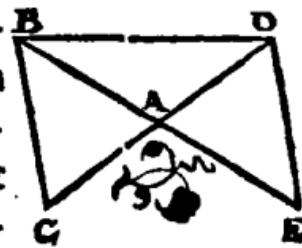
F 2 angu-

angulum vni angulo æ-
qualem habentium reci-
proca sunt latera , quæ
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.



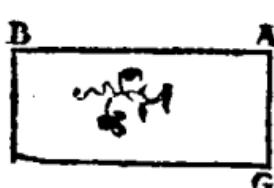
Theorema 10. Propositio 15.

Aequatum, & vnum angulum vni æqua-
lem habentium triangulorum reciproca
sunt latera, quæ circum æ-
quales angulos: Et quo-
rum triangulorum vnum
angulum vni æqualem ha-
bentium, reciproca sunt
latera, quæ circum æqua-
les angulos, illa sunt æqua-
lia.



Theorema 11. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-

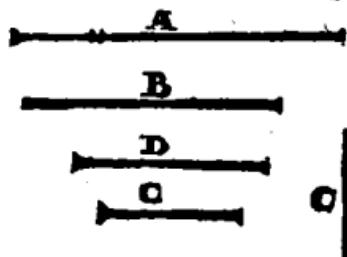


rint , quod sub extremis compræhenditur
rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs
com-

comprehenditur, rectangulo. Etsi sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur, rectangulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

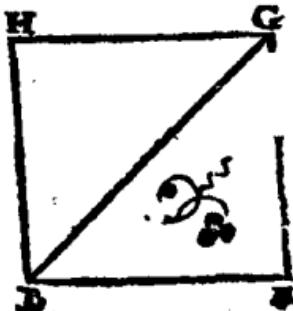
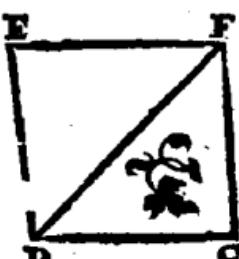
Si tres rectæ lineæ sint proportionales; quod sub extremis comprehenditur rectangulum



æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato: Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erant.

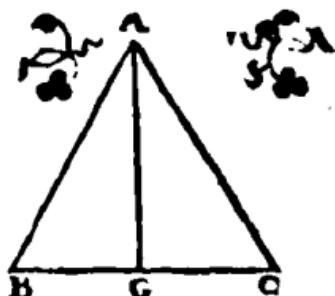
Problema 16. Propositio 16.

A data recta linea, dato recti lineo simile, similiterq; possum re-
ctilineum describere.



Theorema 13. Propositione 19.

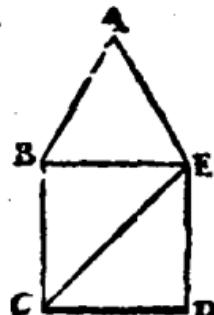
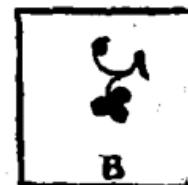
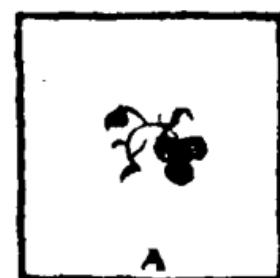
Similia
triangu-
la inter-
se sunt
in du-
plicata
propor-
tione lterum homologorum.



Similia
polygona
in similia
triangula
diuidun-
tur & nu-
mero α .

qualia, &
homolo-
ga totis.
Et poly-
gona du-
plicatam

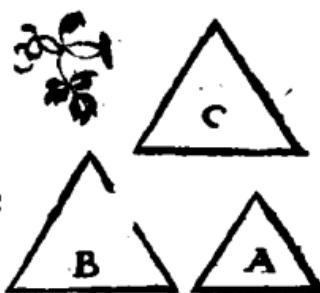
habent ea in
inter se
proportio-
nem, quam
latus ho-
mologum
ad homo-
logum latus.



Theo-

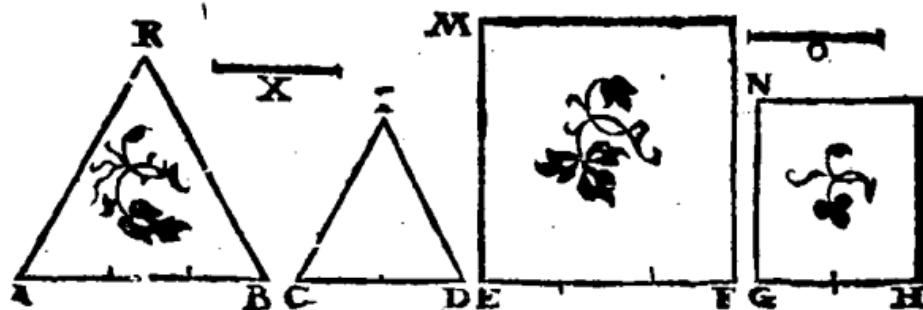
Theorema 15. Propo-
sitio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.



Theorema 16. Propo-
sitio 22.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint: & ab eis rectilinea similia similiterque descripta proportionalia erunt. Et si à rectis lineis similia similiterque descripta rectilinea proportionalia fuerint; ipsæ etiam rectæ lineæ proportionales erunt.

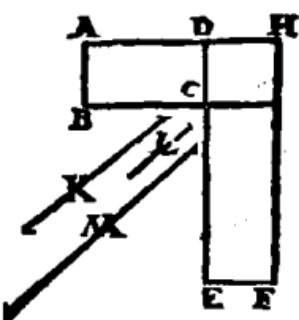


F 4

Theo-

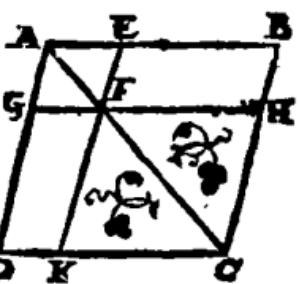
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se proportionem habent eam, quæ ex lateribus componitur.

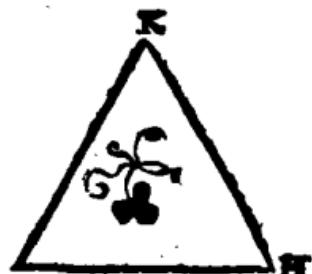
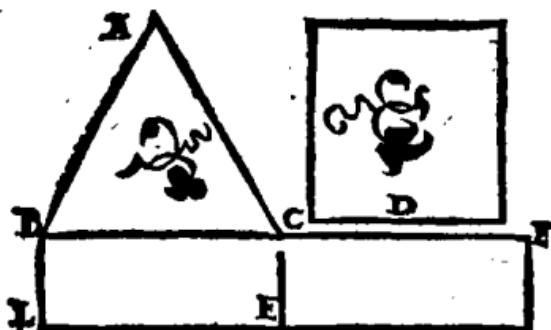


Theorema 18. Propositio 24.

In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogramma, & toti, & inter se sunt similia.



Problema 7. Propositio 25.

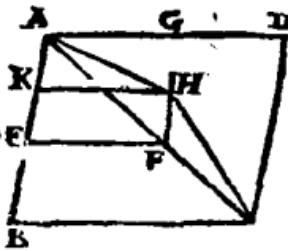


Dato recto lineo simile : similiterque positum; & alteri dato æquale idem constitutere.

Theo-

Theorema 19. Propo-
sitio 26.

Si à parallelogrammo pa-
rallelogrammum ablatū
fit, & simile toti, & simi-
liter positum, commu-
nem cum eo habens angulum; hoc circum
eandem cum toto diametrum consistit.



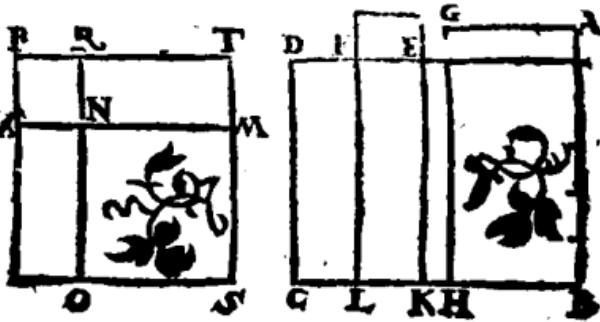
Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelogrammorum secundum
eandem rectam lineam applicatorum, defi-
cienti-
umq; fi-
guris
paralle-
logram-
nis si-
milibus,
similiterque positis, ei, quod à dimidia de-
scribitur maximum, id est, quod ad dimidi-
am applicatur, parallelogrammum simile
existens defectui.

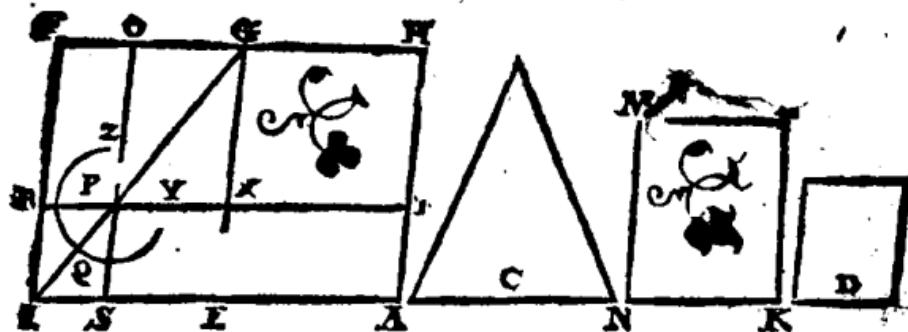
Problema 8. Propositio 28.

Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
æ quale parallelogrammum applicare, defi-
ciens figura parallelogramma, quæ similis

F s fit

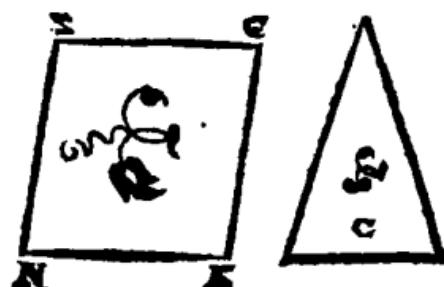
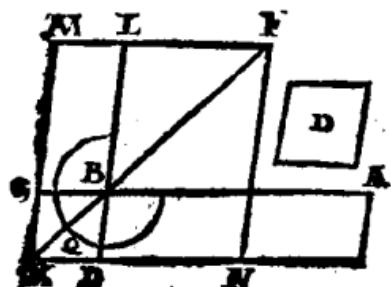


fit alteri rectilineo dato. Oportet autem datum rectilineum, cui æquale applicandum est, non maius esse eo, quod ad dimidiam applicatur, cùm similes sint defectus & eius, quod à dimidia describitur, & eius, cui simile deesse debet.



Problema 9. Propo- sitio 29.

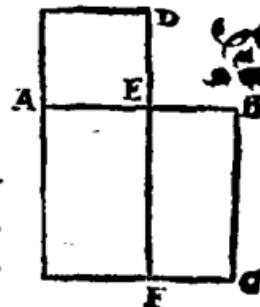
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo æquale parallelogramnum applicare, excdens figura parallelogramma, quæ similis fit parallelogrammo alteri dato.



Pro-

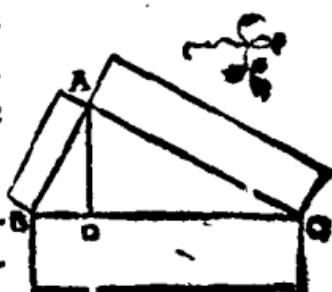
Problema .o. Pro-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatam; extrema
ac media ratione (propor-
tione:) secare.



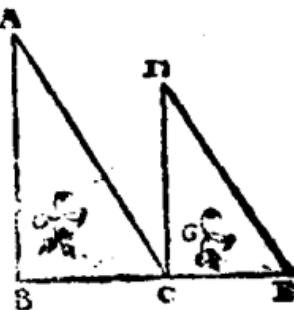
Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis figura quævis à la-
tere rectum angulum
subtendente descripta,
æqualis est figuris, quæ
priori illi similes; & si-
militer positæ, à laterib.
rectum angulum conti-
nentibus describuntur.



Theorema 22. Propositio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duophus la-
teribus proportionalia habeant, secundum
vnum angulum compo-
sita fuerint, ita ut homo-
loga eorum latera sint et-
iam parallela; tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata reperi-
tur.



Theo.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis, anguli eandem habent rationem, cum ipsis peripherijs, in quibus insistunt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, illis insistant peripherijs. Insuper verò & secundum. sre, quippe qui ad centra consistunt.



FINIS ELEMENTI VI.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1.

VNtas est, secundum quam unumquodque eorum, quae sunt, unum dicitur.

2.

Numerus autem, ex unitatibus composita multitudo.

3.

Pars est numerus numeri, minor maioris, cum minor metitur maiorem.

4.

Partes autem, cum non metitur.

5.

Multiplex vero, maior minoris, cum maiorem metitur minor.

6.

Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

7.

Impar vero, qui bifariam non diuiditur: vel qui unitate differt a pari.

8.

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

9. Pa-

^{9.}
Pariter autem impar est, quem par numerus
metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus est. quem
impar numerus metitur per numerum im-
parem.

11.

Primus numerus est, quem unitas sola me-
titur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola unitas,
mensura communis, metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus
quispiam metitur.

14.

Compositi autem inter se numeri sunt, quos
nummerus aliquis, mensura communis, meti-
tur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur,
cùm toties compositus fuerit is, qui multi-
plicatur, quot sunt in ipso multiplicante u-
nitates; & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cùm autem duo numeri mutuò sese mul-
tiplicantes que in piam faciunt, qui f. & us e-
rit, planus appellabitur. Qui verò numeri
mutuò sese multiplicarint, illius latera di-
centur.

Cùm

17.

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui procreatus erit, solidus appellabitur, qui autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui æqualiter æqualis: vel, qui à duabus æqualibus numeris continetur.

19.

Cubus verò, qui æqualiter æquali æqualiter: vel, qui à tribus æqualibus numeris continetur.

20.

Numeri proportionales sunt, cùm primus secundi, & tertius quarti, eque multiplex est; vel eadem pars, vel eædem partes.

21.

Similes plani, & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22.

Perfectus numerus est, qui suis ipsis partibus est æqualis.

23.

Numerus numerum metiri dicitur per illum numerum, quem multiplicans, vel à quo multiplicatus, illum producit.

Pro-

24.

Proportio numerorum est habitudo quædam unius numeri & alterum, secundum quod illius est multiplex, vel pars, partesque.

25.

Termini, siue radices proportionis dicuntur duo numero, quibus in eadem proportione minores sumi nequeunt.

26.

Cum tres numeri proportionales fuerint, primus ad tertium, duplicatam proportionem dicitur habere eius, quam habet ad secundum. At cum quatuor numeri proportionales fuerint, primus ad quartum, triplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundum. Et super deinceps uno amplius, quam diu proportio extiterit.

27.

Quotlibet numerus ordine positis, proportio, prima ad ultimam componi dicitur ex proportionibus primi ad secundum, & secundi ad tertium, & tertij ad quartum, & ita deinceps, donec extiterit proportio.

Postulata, siue petitiones.

1.

Postuletur, cuilibet numero, quotlibet posse sumi æquales, vel multiplices.

2.

Quolibet numero, sumi posse maiorem.

Axiom.

Axiomata, sive pronunciata.

1.

Qui numeri æqualium numero sum, vel eiusdem, æquè multiplices sunt, inter se sunt æquales.

2.

Quorum idem numerus æquè multiplex est, vel æquè multiplices sunt æquales, inter se æquales sunt.

3.

Qui numeri æqualium numerorum, vel eiusdem, eadem pars, partes fuerint, inter se æquales sunt.

4.

Quorum idem numerus, vel æquales, eadem pars, vel eadem partes fuerint, æquales inter se sunt.

5.

Vnitas omnem numerum per vnitates. quæ in ipso sunt, hoc est, per ipsummet numerum, metitur.

6.

Omnis numerus seipsum metitur per vnitatem.

7.

Si numerus numerū multiplicans aliquem producerit, metitur multiplicans pridetur per multiplicatum; multiplicatus autem eundem per multiplicantem.

G

Si

8.

Si numerus numerum metiatur, & ille , per quem metitur, eundem metietur per eas, quæ in metiente sunt, unitates, hoc est, per ipsum numerum metientem.

9.

Si numerus numerum metiens , multiplicet eum, per quem metitur ; vel ab eo multiplicatur, illum, quem metitur, producat.

10.

Numerus quotcunque numeros metiens, compositum quoque ex ipsis metitur.

11.

Numerus quemcunq; numerum metiens, metitur quoque omnem numerum , quem ille metitur.

12.

Numerus metiens totam, & ablatum , metitur & reliquum.

Theorema i. Propositiō i.

Si duobus numeris inæqualibus propositis, detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione, neque reliquius unquam metiatur præcedentem, quo ad assumpta sit unitas : qui principiō propositi sunt numeri, primi inter se erunt.

A	H	C
F	:	E
:	G	
BDE		

Pro-

A

Problema 1. Propo-
sitio 2.

A : C
E

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximam
eorum communem men-
suram repetire.

: E E
: : : :
B D B D
: : : : :

Problema 2. Propo-
sitio 3.

A B C D E
8 6 4 2 3

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximam eorum
communem measuram reperire.

C

Theorema 2. Propo-
sitio 4.

C C :

Omnis numerus cuiusq;
numeri, minor maioris,
aut pars est, aut partes.

E

: : :

A B B B D
12 7 6 9 3

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

C

Si numerus numeri pars fue-
tit, & alter alterius eadem
pars; & simul uterque virius-
que simul eadem pars erit,
quæ unus est unus.

: F

: G H

: : :
A B D C
6 2 1 5 3

G 2

Theo-

100 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 4 Propo-

sitio 6.

Si numerus sit numeri par-
tes, & alter alterius eadem
partes; & simul uterque v-
triusque simul eadem par-
tes erunt, quæ sunt unus v-
nius.

E

H

A

C

D

F

D

F

D

C

Q

A

6

B

D

E

F

L

I

C

u

F

H

G

D

E

A

8

10

Theorema 5 Propo-
sition 7.

Si numerus numeri eadem sit pars quæ detractus detracti; & reliquus reliqui eadem pars erit, quæ totus est totius.

Theorema 6 Propo-
sition 8.

Si numerus numeri eadem sint partes quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadem partes erunt, quæ sunt totus totius

G. M. K. N. H.

Theorema 7. Proposition 9.

Si numerus numeri pars sit & altera alterius eadem pars; & vicissim. quæ pars est. vel partes primus tertij, & ea pars erit vel eadem partes, & secundus quarti.

C

G

B

D

E

A

8

F

H

I

D

E

A

10

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri partes sunt, & alter alterius eadem partes: etiam vicissim, quae sunt partes, aut pars primus tertij, eadem partes erunt, vel pars & secundus quarti.

E			
H			
F			
D			
B			
E			
C			
A			
G			
S			
18			
10			
6			
4			

Theorema 9. Propositio 11.

Si quemadmodum se habet totus ad totum, ita de multis ad detractum & reliquo ad reliquum ita se habebit, ut totus ad totum.

D			
E			
F			
C			
S			
6			
8			
A			

Theorema 10 Propositio 12.

Si sint quotcunque numeri proportionales; quemadmodum se habet unus antecedentium ad unum consequentium; ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

A	B	C	D
9	6	3	2

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint proportionales; & vicisim proportionales erunt.

A	B	C	D
12	4	9	3

Theorema 12. Propositio 13.

Si sint quotcunque numeri, & alij illis aequales multitudi-

A	B	C	D	E	F
22	6	3	8	4	2
G	;				
H					

ne, qui bini sumantur, & in eadem proportione, etiam ex æqualitate in eadem proportione erunt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quempiam metiatur, alter vero numerus alium quendam numerum æquè metiatur, & vicissim uitas tertium numerum æquè metietur, atque secundus quartum.

c	F
H	L
G	K
A B	E
z 3	6

Theorema 14. Propositio 16.

Si duo numeri mutuò se se multiplicantes faciant aliquos, qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales erunt.

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans faciat aliquos, qui ex ipsis procreati erunt, eandem proportionem inter se habebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerū quempiam multiplicantes faciant aliquos geniti ex ipsis eandem habebunt proportionem, quam qui illum multiplicarunt. Theo-

Theorema 17. Propo-
fitio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales; quod ex primo. & quarto sit numerus, æqualis erit ei, qui ex secundo & tertio, fit, numero: Et si, qui ex primo & quarto sit numerus, æqualis sit ei, qui ex secundo & tertio, fit, numero; illi quatuor : : : : : : numeri proportionales erunt.

A B C D E F G
6 4 3 2 12 12 18

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales; qui ab extremis continetur, æqualis est ei, qui à medio efficitur: Et si, qui ab ex- : : : tremis continetur, æqualis fit A B C ei, qui à me- : io describitur, illi 9 6 4 tres numeri proportionales e- : runt. D
6

Problema 19. Propo-
fitio 21.

Minimi numeri omnium
qui eandem cum eis pro-
portionem habent, æqua- D L
liter metiuntur numeros G H
eandem cum eis propor- : : :
tionem habentes; maior C E A B
quidem maiorem, minor 4 3 8 6
verò minorem.

G 4

Theo-

104 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sunt numeri, & alij multitudine illis
sequales, qui bini sumantur & in eadem ra-
tione; sit autem perturbata eorum propor-
tio; etiam ex æ- : : : : :
qualitate in ea- A B C D E F
d m proportione. 6 4 3 12 8 6
decerunt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri, minimi sunt omnium
eandem cum eis pro- : : : :
portionem habentium. A B E C D
5 6 2 4 3

Theorem 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : :
um eandem cum eis pro- A B C D E
portionem habentium, 7 6 4 3 4
primi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter-
utrum eorum metitur, : : : :
numerus, is ad reliquum A B C D
primus erit. 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quæ 8
piam numerum primi 3
sint, ad eundem primus B
is quoque futurus est, : : : :
qui ab illis productus A C D E F
suerit. 5 5 5 3 2

Theo-

Theorema 25 Propo-
sitio 27.

Si duo numeri primi sint in
ter se, qui ab uno eorum gig-
nitur, ad reliquum primus e-
rit.

B

C

D

6

3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint; & : : : : :
qui ex eis gigantur, ABECDF
primi inter se erunt. 3 5 5 2 4 8

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multi-
plicans vterque scipsum procreet aliquem;
qui ex ijs pro luctu fuerint, primi inter se e-
runt. Quod si numeri initio propositi mul-
tiplicantur eos, qui producuntur, effecerint
aliquos; hi quoque inter se primi erunt; &
circa extremos idem : : : : :
hoc semper eueniet. ACEBDF

3 6 2 7 + 1 6 3 6

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si-
mul vterque ad vtrunque illorum primus
erit. Et simul vterque ad vnum aliquem eo-
rum primus sit, etiam qui ini-
tio positi sunt numeri, primi
inter se erunt.

C

:::

ABD

7 5 4

G 5

Tbcov-

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum, quem non metitur, primus est. A B C
7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes faciant aliquantum; bunc autem ex ipsis productum metiatur primus : : : : quidam numerus : is alterum etiam eorum, 3 6 12 3 4 qui initio positi erant, metietur.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum numerum aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, aut cum aliquis primus metitur. AA
3 6 ;

Problema 3. Propositio 35.

Numeris datis quotcunque, repertire minimos omnum, qui eandem cum illis proportionem habeant.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M	
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3	

Problema 4. Pro-
positio 36.

B	1	1	1	1
A	C	D	E	F
7	12	8	4	5

Duobus numeris
datis, reperire, quē
illi minimum me-
tiantur, numerum.

A	1	1	1	1
F	E	C	D	G
6	9	12	8	2

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerum
quempiam metiantur; &
minimus, quem ille meti-
atur, eundem metietur.

A	B	E	1	1
2	3	6	12	24
C				

Problema 5. Pro-
positio 32.

Tribus numeris da-
tis, reperire quem
minimum numerum
illi metiantur.

A	B	C	D	E
3	4	6	12	8
B	C	D	E	F

3	6	8	12	24	16
---	---	---	----	----	----

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cogno-
miaem.

A	B	C	D
12	4	3	1

Theo-

Theorema 35. Propo-
sitio 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

: : : :
A B C D
8 4 2 1

Problema 6. Propo-
sitio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cum
sit, datas habeat par-
tes.

: : : :
A B C G H
2 3 4 12 10

FINIS ELEMENTI VII

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi; : : : : : : :
 ipsi minimi A B C D E F G H
 sunt omni- 8 12 18 27 6 8 12 18
 um eandem cum eis proportionem haben-
 tum.

Problema 1. Propositio 2.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunque iussit quispiam in data proportione.

:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K
3	4	9	12	16	27	36	49	64

Theorema 2. Propositio 3. Conuersa primæ.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cu
 eis

310 EVCLID. ELEM. GEOM.
eis proportionem; illorum extreimi sunt inter se primi.

A B C D E F G H K I M N O
27 16 48 64 5 4 9 12 16 27 36 48 64

Problema 2. Propositio 4.

Proportionibus datis quotcunque in minimis numeris, reperire numeros deinceps minimos in datis proportionibus.

: : : : : : : : : : : : :
A B C D E F H G K L N X M O
3 4 2 3 4 5 6 8 12 15 4 6 10 11

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri proportionem inter se habent ex lateribus compositam.

: : : : : : : : : : : :
A L B C D E F G H K
18 22 32 3 6 4 8 9 12 16

Theorema 4. Propositio 6.

Si sint
quotli-
bet nu-
meri de-

: : : : : : : : : : :
A B C D E F G H K
16 24 36 54 82 4 6 9
inceps,

inceps proportionales; primus autem secundum non metiatur; neque aliis quispiam villum metietur.

Theorema 5. Pro-

positio 7.

:	:
:	:
:	:
A	B
4	6
12	24

Si sint quotcunque aume-
tri deinceps proportiona-
les; primus autem extre-
num metiatur; is etiam
secundum metietur.

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continua pro-
portione indicant numeri; quot inter eos
medij continua proportione incidunt nu-
meri, totidem & inter alios eandem cum il-
lis habentes proportionem medij continua
proportione incident.

8	:	3	:	1	:	1	:	1	:	1	:	1	:	1	:	1	:	1
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F							
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54							

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sunt inter se primi, & inter
eos medij continua proportione incident
numeris, quot inter eos medij continua pro-
portione incident numeri, totidem & inter
vtrunque eorum, ac unitatem deinceps me-
dij continua proportione incident,

1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
 A M H E F N C R X G D L O S
 27 27 9 16 3 36 8 12 48 4 48 16 64 64

Theorema 8. Propositio 10

Si inter duos numeros. & unitatem, continuerunt proportionales incidentes numeri; quae inter utrumque ipsorum, & unitatem, deinceps medij :

continua pro	A	?	?
portione in	27	?	?
cidunt nu-	E	36	H
meri; totidē	9	D	12
& inter illos	3	C	4
medij conti-			
nua proportione incidente.			

Theorema 9 Propositio 11.

Duorum quadratorum numerorum unus
 medius proportionalis est numerus: & qua-
 dratus ad quadra-
 tum duplicaram
 habet latus ad la-
 tus proportionem.

?	?	?	?
?	?	?	?
A C E D B			
9 3 12 4 16			

Theorema 10. Propo-
sicio 12.

Duorum cuborum numerorum duo medij
 proportionales sunt numerorum; Et cubus
 ad

et cubum triplicatam habet lateris ad latus proportionem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
37	36	48	64	3	4	9	12	16

Theorema II. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque scipsum faciat aliquos; qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt Et si numeri primum positi, ex suo id procreatios ductu, faciant aliquos; ipsi quoque proportionales erunt.

C	B	A	D	L	E	X	F	G	M	N	H	O	P	K
4	8	16	32	64	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048	4096
4	8	16	32	64	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048	4096

Theoreme 12. Propositiō 4.

Si quadratis numeris quadratum numeris
metiatur, & latus unius metietur latus alte-

H rius.

114 EVCLID. ELEM. GEOM.

rius Et si vnius quadrati latus me- A E B C D
tiatur latus alterius, 9 12 16 8 4
& quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerus metietur, & latus vnius metietur alterius latus. Et si latus vnius cubi latus alterius metiatur, tum cubus cubum metietur.

\vdots	\vdots	\vdots	\vdots	:	\vdots	\vdots	\vdots	\vdots
A	H	X	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	36

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerus non metiatur, neque latus vnius metietur alterius latus. Etsi latus vnius quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

\vdots	\vdots	:	\vdots
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiatur; neq; latus vnius latus alterius metietur, Etsi latus cubi vnius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

\vdots	\vdots	\vdots	\vdots
A	B	C	D
8	67	9	11

Theo-

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum
vnus medius proportionalis est numerus; &
est numerus; & $\frac{12}{2} \ : \frac{27}{3} \ : \frac{2}{2} \ : \frac{6}{3} \ : \frac{3}{9}$
planus ad planū duplicatam habet lateris homologi ad latus
homologum proportionem.

Theorema 17. Propositio 19.

Duorum similium numerorum solidorum
duo medij proportionales sunt numeri: Et
solidus ad similem solidum triplicatam, ha.
bet lateris homologi ad latus homologum
proportionem.

A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M
8	16	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6

Theorema 18. Propo.
sitione 20.

Si inter duos numeros vnus medius pro.
portionalis incidat numerus; si
series planierunt A C B D E F G
numeri, 18 24 33 3 4 6 8

Theorema 19. Propositio 21.

Si inter duos numeros duo medij proportionales incident numeri; similes solidi sunt illi numeri.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M		
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4		

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales; primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

:	:	:										
A	B	D										
9	15	25										

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales; primus autem si cubus, & quartus cubus erit.

:	:	:	:									
A	B	C	D									
8	12	18	27									

Theorema 22. Propositio 24.

Si duo numeri eam proportionem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus erit.

:	:	:	:	:								
A	B	C	D									
4	9	9	16	34	36							

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo proportionem inter se habent,

beant, quam cubus numerus ad cubum numerum; primus autem cubus fit, & secundus cubus erit.

A	E	F	B	C				D
8	22	18	2,	64	or	140	216	

Theorema 24. Propositio 26.

Similes plani numeri proportionem inter se habent, quam quadratus numerus ad quadratum numerum.

A	C	B	D	E	F
8	24	18	9	12	16

Theorema 25. Propositio 27.

Similes solidi numeri proportionem habent inter se, quam cubus numerus ad cubum numerum.

A	C	D	B	H	F	G	H
8	24	26	14	3	12	18	48

FINIS ELEMENTI VIII.

EVCLIDIS ELEMENTVM NONVM.

Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese
multiplican-
tes, quendam : : : : : :
procreent, A E B D C
productus 4 6 9 16 24 36
quadratus
erit.

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes,
quadratum fa- : : : : : :
ciant, illi simi- A B D C
les sunt plani. 4 6 9 18 36

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicás pre-
ceret

eret ali- : : ? : :
 quem, pro- vai D D A B
 ductus cu- tas 3 4 8 16 32 64
 bus erit.

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubum : : : :
 numerum multiplicans : : : :
 quendam procreet, pro- A B D C
 creatus cubus erit. 8 27 64 116

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quēdam mul-
 tiplicans cubum pro- : : : :
 creet; & multiplica- A B C D
 tus cubus erit. 27 64 729 18

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus scipsum : : :
 multiplicās cubum : : :
 procreet; & ipse cu- A B C
 bus erit. 27 729 19 683

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quendam numerū
 multiplicans, quem- : : : :
 pīam procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps
 proportionales sint: Tertius ab vnitate qua-
 dratus est, & vnu intermitterentes oēs: Quar-
 tus aut̄ cubus est, & duobus intermissis om-

120 E V C L I D . E L E M . G E O M .
 nes: Septimus vero cubus simul & quadratus est, & quinque vni intermissas 3 9 27 81 243 729 sis omnes.

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab unitate sint quotcunque numeri deinceps proportionales; sit autem quadratis is, qui unitatem sequitur, & reliqui omnes quadrati erunt. Quod si, qui unitatem sequitur, cubus sit; & reliqui omnes cubi erunt,

531441	F	732969
59040	E	531441
661	D	6561
723	C	6561
81	B	729
9	A	81
	O	
	unitas.	

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab unitate numeri quotcunque proportionales sint; non sit autem quadratus is, qui unitatem sequitur, neque aliis illius quadratis 3 9 36 182 437 29 est.

LIBER IX.

tus erit; deceptis, tertio ab unitate ac omnibus vnum intermittentibus. Quod si, qui unitatem sequitur, cubus non sit: neque alias nullus cubus erit; deceptis, quarto ab unitate, ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema et. Propositio II.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint; minor maiorem metitur per quempiam : : : : eorum, qui in proportionalibus sunt.

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab unitate quotlibet numeri sint proportionales; quot primorum numerorum ultimum metiuntur, totidem & cum, qui unitati proximus est, metiuntur.

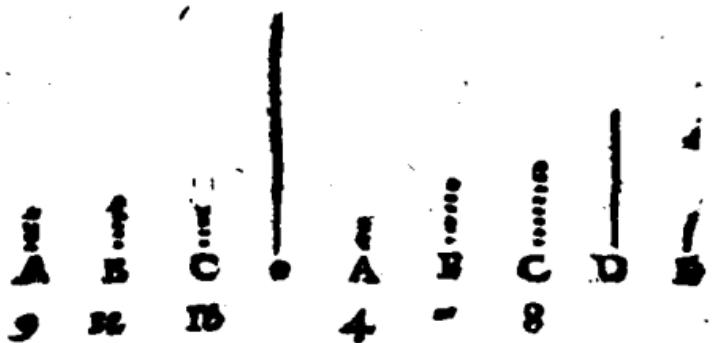
Vnde
sunt



Theorema 13. Propositio 13.

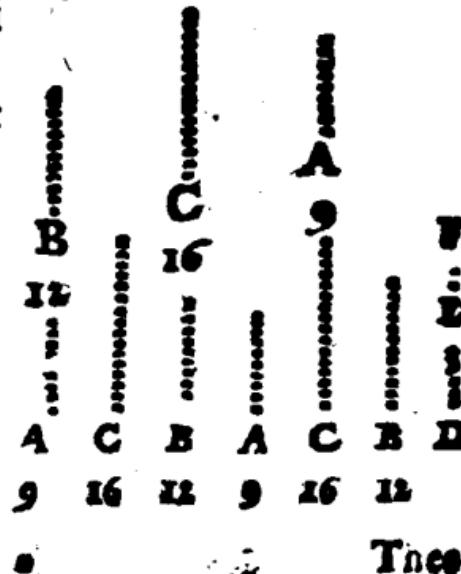
Si ab unitate sint quotcunque numeri deinceps proportionales; primus autem sit, qui unitatem sequitur; maximum nullus alias H 5 metitur.

122 EVCLID. ELEM. GEOM.
metetur; ijs exceptis, qui in proportionale
bus sunt numeris.



Theorema 14. Propositio 14.
Si minimum numerum primi aliquot nu-
meri metiantur,
nullus alias nume-
rus primus illum
metetur; ijs excep-
tis, qui primò me-
tiuntur.

Theorema 15. Propositio 15.
Si tres numeri
deinceps pro-
portionales sint
minimi omni-
um, eandem
cum ipsis pro-
portionem ha-
bentium, duo
quilibet com-
positi, ad tertii
um primi erunt.



Theo-

Theorema 16. Propositio 16.

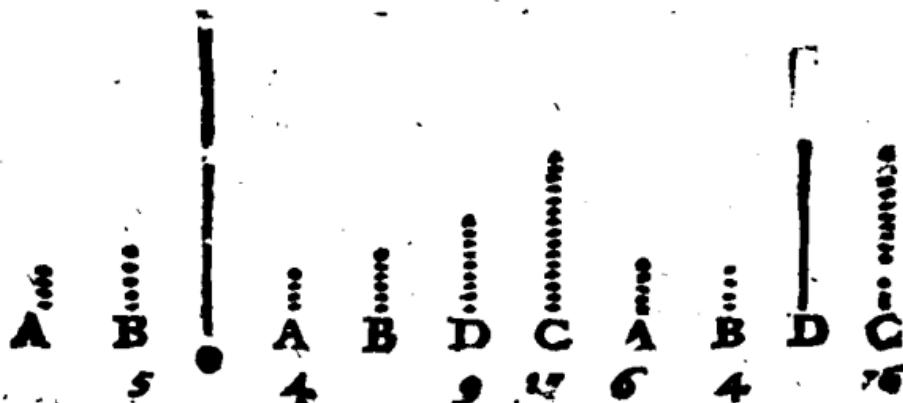
Si duo numeri sint inter se
primi; non se habebit que-
admodum primus ad se-
cundum , ita secundus ad
quempiam alium. A B C
 5 8

Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi ; non erit que-
admodum primus ad se-
cundum . ita ultimus ad
quempiam alium. A B C D E
 8 12 16 24

Problema 1. Propositio 18.

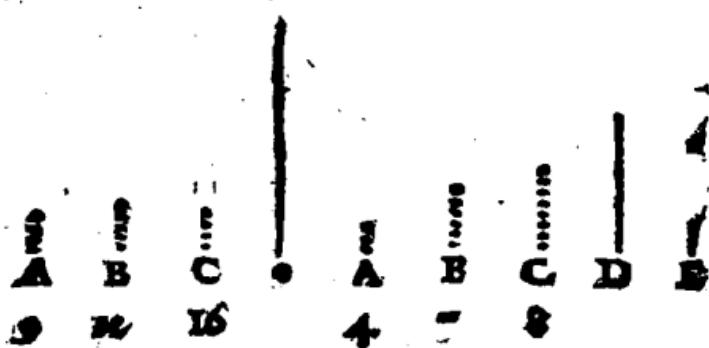
Duobus numeris datis, considerare an pos-
sit ipsiis tertius inueniri proportionalis.



Theo-

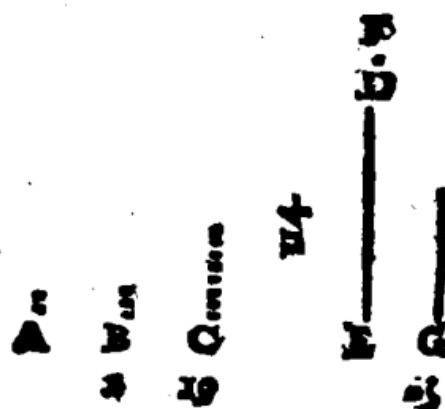
Problema 2. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare, an possit
ipsis quartus reperiri proportionalis.



Theorema 8. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt, qua-
cunque proposi-
ta multitudine
primorum nu-
merorum.



Theorema 19. Propositio 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

$$\begin{array}{cccc} & : & : & : \\ A & B & C & D \\ 4 & 6 & 8 & 10 \end{array}$$

Theo-

Theorema 20. Propo-
sicio 22.

Si impares numeri quo-
libet compositi sint; sit : A B C D
autem par illorum mul- 4 9 7 5
titudo; totus par erit.

Theorema 21. Propo-
sicio 23.

Si impares numeri quo-
cunque compositi sint; A B C D
sit autem impar illorum 5 7 8 1
muitudo; & totus im. 5
par erit.

Theorema 22. Propo-
sicio 24. A C
Si à pari numero par detra-
ctus fit; & reliquus par erit. 6 4

Theorema 23. Propo-
sicio 25. A C D
Si à pari numero impar de-
tractus fit; & reliquus impar
erit.

Theorema 24. Propo-
sicio 26.

Si ab impari numero impar
detractus fit; & reliquus par
erit. A C D
4 6

Theo.

126 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 25. Propo-
sitio 27.

Si ab impari numero par abla- A B C
tus sic reliquis impar erit. x 4 4

Theorema 27. Propo-
positio 28.

Si impar numerus pa- A B C
rem multiplicans, pro- 3 4 28
creet quempiam; pro-
creatus par erit.

Theorema 27. Propo-
sitio 29.

Si impar numerus imparem A C D
numerum multiplicans, 3 5 15
quendam procreet; procre-
atus impar erit.

Theorema 28. Propo-
sitio 30.

Si impar numerus parem nu- A C B
merum metatur, & illius di- 3 6 18
midium metatur.

Theorema 29. Propo-
sitio 31.

Si impar numerus ad nu-
merum quempiam pri- A B C D
mus sit: & illius duplum 2 3 6
primus erit.

Theo-

Theorema 30. Propo-
sitione 32.

Numerorum, qui à o : : :
Binario dupli sunt, vni- : : :
vnumquisque pariter est. A B C D
par est tantum. 2 4 8 16

Theorema 31. Propo-
sitione 33.

Si numerus dimidium habeat im- A
parem: pariter impar est tantum. 20

Theorema 32. Propo-
sitione 34.

Si par numerus neque à binario du- A
plus sit, neque dimidium habeat im-
parem: pariter par est, & pariter impar. 20

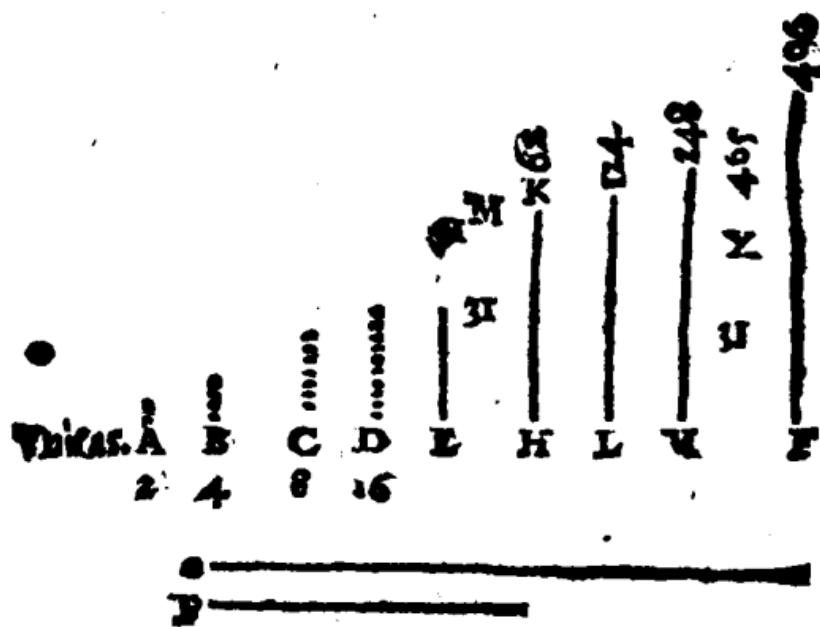
Theorema 33. Propo-
sitione 35.

Si sint quotlibet numeri de-
inceps proportionales; de-
trahantur autem à secundo
& ultimo æquales ipsi pri-
mo: Erit quemadmodum
secandi excessus ad primū,
ita ultimi excessus ad om-
nes, qui ultimum antece- 4 4 16 16
dunt. C G D E
B

Theo.

Theorema 34 Propo-
sitione 36.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps expositi sint in dupla proportione, quoad totus compositus primus factus sit; isq; totus in ultimum multiplicatus, quempiam procreatus perfectus erit.



FINIS ELEMENTI IX

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM.

DEFINITIONES.

PRIMAE, NEMPE MAGNITVDI-
nem symmetrarum.

1.

Commensurabiles magnitudines di-
cuntur illæ, quas eadem mensura me-
titur.

2.

Incommensurabiles verò magnitudines di-
cuntur, quarum nullam mensuram commu-
nem contingit reperiri.

3.

Lineæ rectæ potentia commensurabiles
sunt, quarum quadrata una eadem superfi-
cies, siue area metitur.

4.

Incommensurabiles verò lineæ sunt, qua-
rum quadrata quæ metiatur area commu-
nis, reperiri nulla potest.

5.

Hæc cum ita sint, ostendi potest, quod quæ-
cunque linea recta nobis proponatur, ex-
istunt etiam aliæ lineæ innumerabiles eidem

I

com-

130 EVCLID. ELEM. GEOM.
commensurabiles, aliæ item incommensu-
rabiles; hæ quidem longitudine & potentia;
illæ verò potentia tantum. Vocetur igitur
linea recta, quantacunq; preponatur, ἡτοί,
id est, rationalis.

6.

Lineæ quoque illi ἡτοί commensurabi'les
sive longitudine & potentia, & sive potentia
tantum, vocentur & ipse ἡταί, id est, ratio-
nales.

7.

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles
illi τῇ ἡτῃ, id est, primo loco rationali, vo-
centur ἀλογοι, id est, irrationales.

8.

Et quadratum, quod à linea proposita de-
scribitur, quam ἡτὴν vocari volumus, voce-
tur ἡτὴν, id est, rationale.

9.

Et, quæ sunt huic commensurabilia, vocen-
tur ἡταί, id est, rationalia.

10.

Quæ verò sunt illi quadrato, ἡταί scilicet,
incommensurabilia, vocentur, ἀλογα, id est,
surda, sive irrationalia.

11.

Et lineæ, quæ illa incommensurabilia de-
scribunt, vocentur ἀλογοι. Et quidam si illa
incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa
eorum akra vocabuntur ἀλογεῑ lineæ, quod
si quas

Si quadrata quidem non fuerit, verum alias quæpiam superficies siue figuræ rectilineæ, tunc vero lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur ἀλογοι.

Postulatum, siue petitio.

Postulatur quemlibet magnitudinem totius posse multiplicari, donec quantum habet magnitudinem eiusdem generis excedat.

Axiomata, siue pronunciata.

I.

Magnitudo quotunque magnitudines metiens, compositam quoque ex ipsis metitur.

2.

Magnitudo quamcūq; magnitudinem metiens, metitur quoque omnem magnitudinem, quam illa metitur.

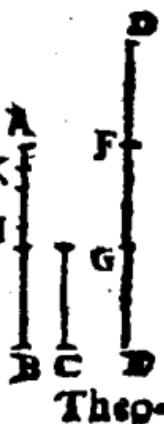
3.

Magnitudo metiens rotam magnitudinem, & ablatam metitur, & reliquam.

Problema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio; & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio; idque semper fiat: relinquetur rādem quedam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

I. a



Theo-

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinib. propositis inæqualibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam subtractione; neque residuum unquam metiatur id quod ante se metiebatur: incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propo-
sitio 3.

Duabus magnitudinibus commensura-
bilibus datis, maximam ipsarum com-
munem mensuram reperi.

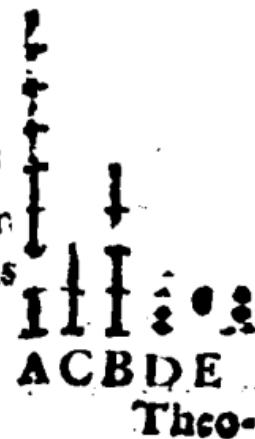
c
I
I
I
I
I
I
BD

Problema 2. Propo-
sitio 4.

Tribus magnitudinibus commen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rum communem mensuram repe-
tire.

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

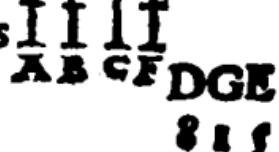
Commensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionem eam
habent, quam habet numerus
ad numerum.



Theo-

Theorema 4. Propo-
sitio 6.

Si duæ magnitudines pro-
portionem eam habent in-
ter se, quam numerus ad nu-
merum : commensurabiles
sunt illæ magnitudines.



Theorema 5. Propo-
sitio 7.

Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habent, quam numerus ad
numerum.



Theorema 6. Propo-
sitio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportio-
nem non habent, quam numerus ad nume-
rum: incommensurabiles illæ sunt mag-
nitudines.

Theorema 7. Propo-
sitio 9.

Quadrata, quæ describitur à rectis lineis
lægitudine cōmensurabilibus: inter se pro-

portionem habent,
quam numerus qua-
dratus ad aliud nu-
merum quadratum.



C. A.



B. D.

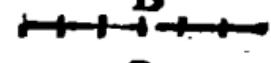
Et quadrata haben-
tia proportionem
inter se, quam qua-
dratus numerus ad numerum quadratum;
habent quoque latera longitudine commen-
surabilia. Quadrata vero quæ describuntur
à lineis longitudine incomensurabilibus;
proportionem non habent inter se, quam
quadratus numerus ad numerum aliud qua-
dratum. Et quadrata non habentia propor-
tionem inter se, quam numerus quadratus
ad numeram quadratum, neque latera ha-
bebunt longitudine commensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

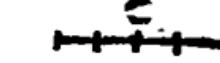
Si quatuor magnitudines fuerint propo-
tionales; prima vero secundæ fuerit com-
mensurabilis; tertia quoque
que quartæ commensu-
rabilis erit; quod si pri-
ma secundæ fuerit incó-
mensurabilis; tertia quoque
que quartæ incommen-
surabilis erit.



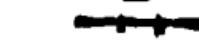
A.



B.



C.



D.

Problema 3. Propositio 11.

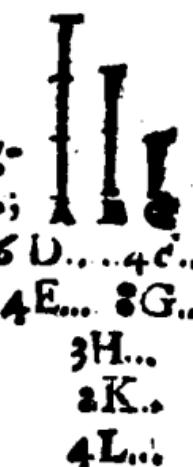
Proposita lineæ rectæ (quam p̄m̄ vociū
dixi-

diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles, alteram quidem
longitudine tantum, alteram
verò non longitudine tantum,
sed etiam potentia incomme-
surabilem.



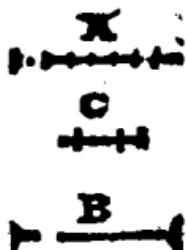
Theorema 9. Propo-
sitione 12.

Magnitudines, quæ eidem mag-
nitudini sunt commensurabiles;
inter se quoque sunt commen- 6 D... 4 C..
surabiles. 4 E... 3 G..
3 H...
2 K...
4 L...



Theorema 10. Propositione 13.

Si ex duabus magnitudinibus
hæc quidem commensurabi-
lis sit tertiae magnitudini, illa
verò eidem incommensura-
bilis, incommensurabiles sunt
ille duæ magnitudines.

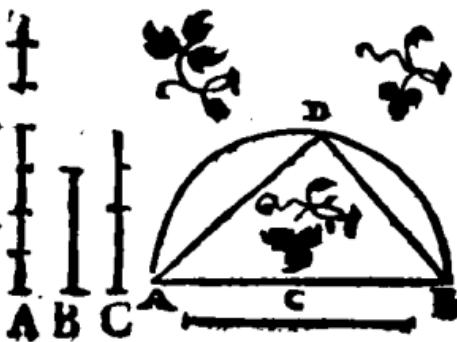


Theorema 11. Propositione 14.

Si duarum magnitudinum commensurabi-
lium, altera fuerit commensurabilis mag-
nitudine.

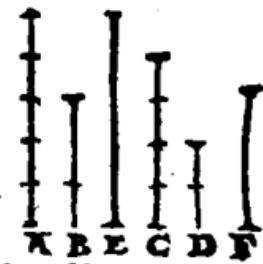
116 EVCLID. ELEM. GEOM.

nitudini alteri
cuipiam tertie: re
liqua quoq; mag.
nitudo eidem ter
tis incomensa-
tabilis erit.



Theorema 12. Propositio 15.

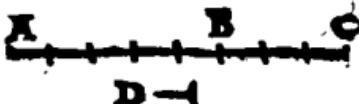
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-
rint; possit autem prima plusquam secunda
tante, quantum est quadratum rectæ lineæ
sibi commensurabilis longitudine: tertia
quoque potuerit plusquam quarta tanto,
quantum est quadratum rectæ lineæ sibi
commensurabilis longitudine. Quòd si pri-
ma possit plusquam secú-
da quadrato rectæ lineæ
sibi longitudine incom-
mensurabilis: tertia quo-
que poterit plusquam quar-
ta quadrato rectæ lineæ
sibi incomensurabilis longitudine.



Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles
componantur; tota magnitudo composita
singularis partibus commensurabilis erit;
Quòd si tota magnitudo composita alteru-
tri parti commensurabilis fuerit; illæ duæ
quo-

quoque partes cōmen-
surabiles erunt.



Theorema 14. Propositio 17.

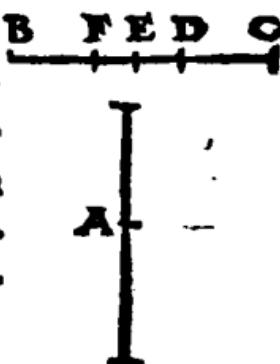
Si duas magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo si agulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illae quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

**Theorema 15. Propo-
sitio 18.**

Si fuerint duas rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati, quod describitur à minore, æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineam illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si maior plus possit quam minor, tanto, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine, & præterea quartæ parti quadrati li-

EVCLID. ELEM. GEOM.

neꝝ minoris, eꝝquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se longitudinac commensurabiles.



Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duꝝ rectæ lineæ inæquales; quaræ autem parti quadrati lineæ minoris , si quale parallelogrammorum ad lineam maiorem applicetur , ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi , quantum est alterum latus ciudem parallelogrammi : si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incomensurabiles , maior illa linea tanto plus potest quam minor quantum est quadratum lineæ sibi minoris commensurabiles longitudine. Quod si maior linea tanto plus possit quam minor, quantum est quadratum lineæ incomensurabilis sibi longitudine: & præterea quaræ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem

LIBER X.

ex qua tantum excurrat ex-
tra latus parallelogrammi,
quantum est alterum latus i-
psius parallelogrammum sui
applicatione diuidit maiore
in partes inter se incommen-
surabiles longitudinae.



Theorema 17. Proposition 20.

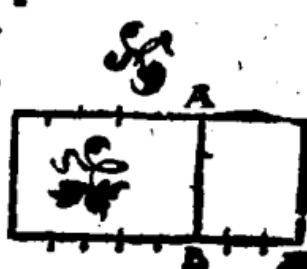
Propositio 20.

Superficies rectanguli
contenta ex lineis rectis
rationalibus longitudine
commensurabilibus se-
cundum unum aliquem
modum ex antedictis rationalis est.



Theorema 18. Proposition 21.

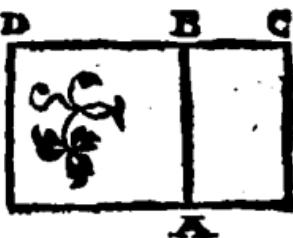
Si rationale ad lineam ra-
tionalem applicetur; ha-
bebit alterum latus line-
am rationalem & com-
mensurabilem longitu-
dine linea cui rationale
parallelogrammum ap-
plicatur.



Theorema 19. Proposition 22.

Superficies rectangula contenta duabus li-
neis rectis rationalib. potentia tantu cōmen-
surab-

surabilibus, irrationalis est. Linea autem quae illam superficiem potest, irrationalis & ipsa est; vocetur vero media.



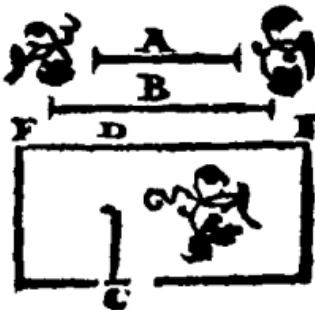
Theorema 20. Propositio 23.

Quadrati linea media ad lineam rationalem applicanti, alterum latus est linea irrationalis, & incommensurabilis longitudine linea, ad quam applicatur.



Theorema 21. Propositio 24.

Linea recta media commensurabilis, est ipsa quoque media.



Theo-

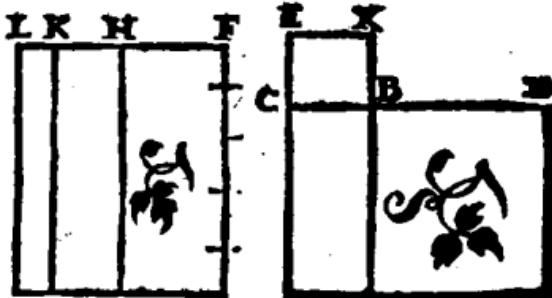
Theorema 22. Propositiō 25.

Parallelogrammum rectangle contentum c
sub rectis lineis medijs
longitudine commensurabilibus, medium est.



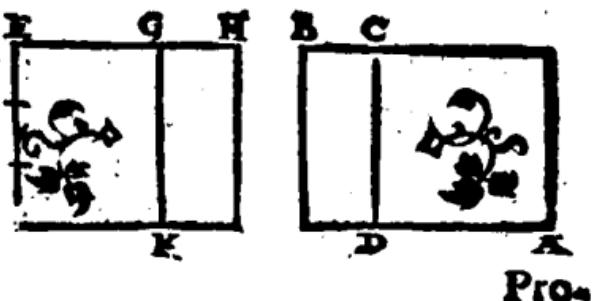
Theorema 23. Propositiō 26.

Parallelogrammum rectangle comprehensum
sub duabus lineis medijs
potentia tantum
commensurabilibus; N M G
vel rationale est, vel medium.



Theorema 24. Propositiō 27.

Medium
non est.
maiis,
quam me-
dium su-
perficie
rationali.



Pro-

Problema 4. Propo-
fitio 28.

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commensu-
rabiles ratione compre-
hendentes.

Problema 5. Propo-
fitio 29.

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commensu-
rabiles, medium compre-
hendentes.

Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales
potentia tantum cōmen-
surabiles huiusmodi, vt
maior ex illis possit plus,
quam minor, quadrato
rectæ lineæ sibi commen-
surabilis longitudine.



Problema 7. Propositio 31.

Inuenire duas rationales potentia tantum
commensurabiles ita vt maior, quam mi-
nor plus possit, quadrato rectæ lineæ sibi
longitudine incommensurabilis.

Pro-

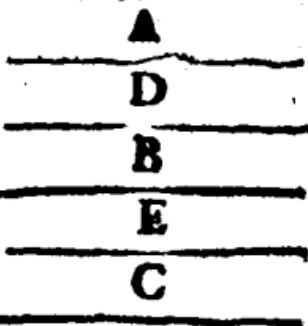
Problema 8. Propositio 32.

Reperire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles rationalem superficiem continentres tales in quā ut maior possit plus, quam minor, quadrato rectæ lineæ sibi commensurabilis longitudine.



Problema 9. Propositio 33.

Inuenire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles, quæ medianam superficiem contineant, ita ut maior plus possit, quam minor, quadrato rectæ lineæ sibi longitudine commensurabilis.



Problema 10. Propositio 34.

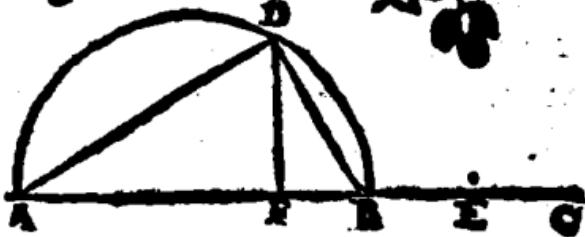
Invenire duas rectas lineas potentia incommensurabiles; quarum quadrata simul composita faciant superficiem rationalem; Rectangulum vero sub ipsas continentem, faciant medium.



Prop.

Problema 11. Propo-
ficio 35.

Reperi re linea duas rectas potentia incom-
mensurabiles, conficientes compositum ex
ipsarum quadra-
tis medi-
um pa-
rallelo-
grammū
verò ex
ipsis contentum rationale.

Problema 12. Proposi-
tio 36.

Reperi re duas linea rectas potentia incom-
mensurabiles, confidentes id, quod ex ipsa-
rum quadratis componitur, mediū, paralle-
logram-
mū ex
ipsis co-
tentum,
mediū;
quod
præterea
parallelogrammum sit incommensurabile
composito ex quadratis ipsarum.



PRIN.

PRINCIPIVM SENARIORVM
per compositionem, & Syn-
thesin.

Theorema 25. Propositio 37.

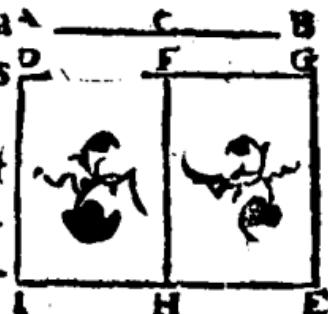
Si duæ rationales potentia tantum commensurabiles componantur; tota linea irrationalis erit. Vocetur autem Binominium, vel ex binis nominibus.

Theorem 26 Propositio 38.

Si duæ medie potentia tantum commensurabiles, rationale continentes, componantur; tota linea est irrationalis, vocetur autem ex binis mediis prima.

Theorema 27 Propositio 39.

Si duæ mediæ potentia tantum commensurabiles medium continentes componantur; tota linea est irrationalis: vocetur autem ex binis medijs secunda.



Theorema 28 Propositio 40.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensurabiles componantur; conficientes compostum ex quadratis ipsarum, rationale parallelo-

K

lelo-

146 EVCLID. ELEM. GEOM.
 Ieogrammum verò ex ipsis contentum, me-
 dium. $\overline{A B C}$
 tota linea recta est irrationalis. Vocetur autem li-
 nea maior.

Theorema 29. Propositio 41.
 Si duæ rectæ lineæ potentia incommensu-
 rabiles componantur, conficientes compo-
 situm ex ipsarum quadratis, medium: id
 verò, quod fit ex ipsis, rationale; tota recta
 linea & $\overline{A B C}$
 irrationalis erit. Vocetur autem potens rationale
 & medium.

Theorema 30. Propositio 42.
 Si duæ rectæ lineæ potentia incommensura-
 biles componantur, confidentes composi-
 tum ex ipsarum quadratis medium; & quod
 continetur ex ipsis, me- $\overline{A B C}$
 dium; & præterea incom- $\overline{D E F G H K M}$
 mensurabile composite
 ex quadratis ipsarum: to-
 ta recta linea est irratio-
 nalis. Vocetur autem bi-
 na media potens.

Theorema 31. Propositio 43.
 Quæ linea ex binis nominibus vocata, in v-
 aico tantum puncto diuiditur in $\overline{A D C B}$
 sua nomina.

Theo-

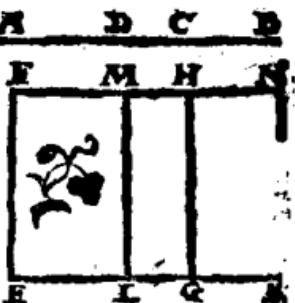
Theorema 32. Propositio 44.

Quæ ex binis medijs prima, in vnica tantum puncto diuiditur in sua nomina.



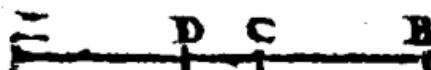
Theorema 33. Propositiō 45.

Quæ ex binis medijs secunda, in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina.



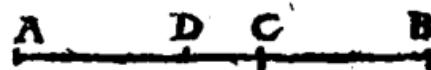
Theorema 34. Propositio 46.

Linea maior in vnico tantum punto diuiditur in sua nomina.



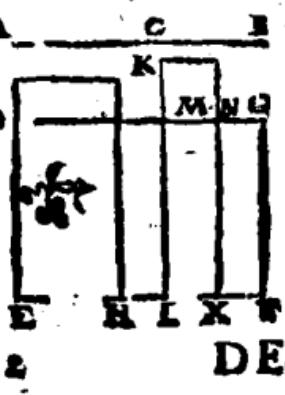
Theorema 35. Propositio 47.

Linea potens rationale & medium, in vnico tantum puncto, diuiditur in sua nomina.



Theorema 36. Propositio 48.

Linea potens duo media in vnico tantum punto diuiditur in sua nomina.



K 2 DE.

DEFINITIONES

secundæ, nempe binorum
nominum.

Proposita linea rationali; & linea ex binis nominibus vocata, diuisa, in sua nomina, cuius maius nomen, id est, maior portio; possit plusquam minus nomen; quadrato lineæ sibi, maiori inquam nomine, commensurabilis longitudine.

1.

Si quidem maius nomen fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali; Vocetur tota linea **composita ex binis nominibus prima**.

2.

Si verò minus nomen, id est, minor portio, fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali; Vocetur tota linea ex binis nominibus secunda.

3.

Si verò neutrum: ipsorum nominum fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali; Vocetur tota ex binis nominibus **tertia**.

Rursus si maius nomen possit plusquam minus nomen, quadrato lineæ sibi incomensurabiles longitudine.

4.

Si quidem maius nomen sit commensurable

bile longitudine propositæ lineaæ rationali;
Vocetur tota linea ex binis nominibus
quarta.

5.

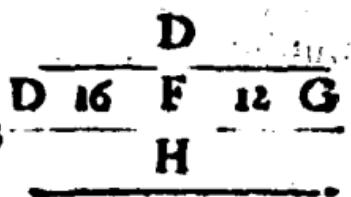
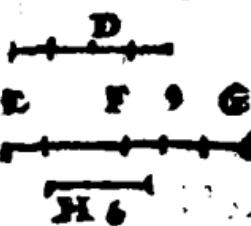
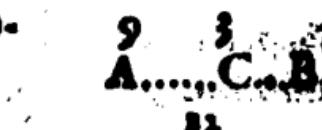
Si verò minus nomen fuerit commensura-
bile longitudine lineaæ rationali; Vocetur to-
ta ex binis nominibus quinta.

6.

Si verò neutrum ipsorum nominum fuerit
longitudine commensurabile: propositæ
lineæ rationali; Vocetur tota ex binis nomi-
nibus sexta.

Problema 13. Prop:

positio 49.

Reperire lineam ex binis
nominibus primam.Problema 14. Propo-
sitio 50.Reperire ex binis nomini-
bus secundam.

K S

Pro-

EVCLID. ELEM. GEOM.

Problema 15. Propo-
sition 52.

A.....C...
20

D

E

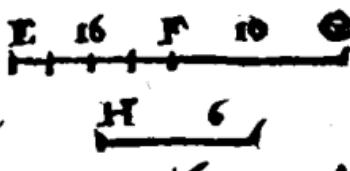
Reperire ex binis
nomini-
bus ter-
tiam.

Problema 16. Propo-
sition 53.

A.....C....B
10 6

Reperire ex binis no-
minibus quartam.

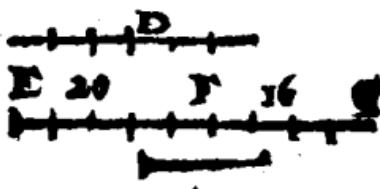
$\frac{16}{D}$



Problema 17. Propo-
sition 53.

A.....C....
20

Reperire ex binis no-
minibus quintam.



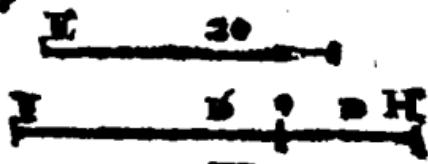
A.....C....B

Problema 18. Propo-
sition 54.

16
D.....
20

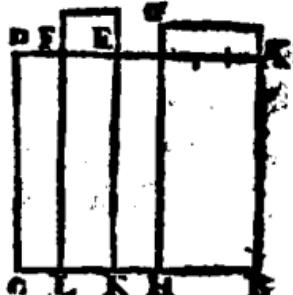
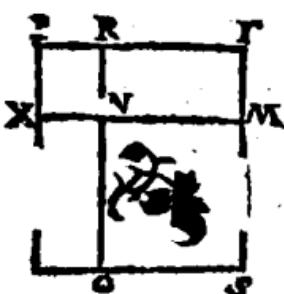
Repe-

Reperire ex binis
nominibus sextam.



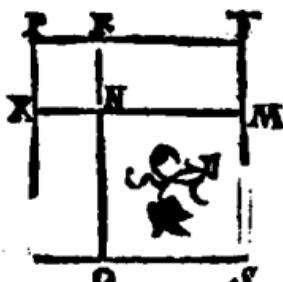
Theorema 37. Propositio 55.

Si superficies contenta fuerit sub rationali,
& ex
binis
nomi-
nibus
prima
recta
linea,
quæ illam superficiem potest, est irrationalis;
quæ ex binis nominibns vocatur.



Theorema 38. Propo- sitio 56.

Si superficies contenta fuerit sub linea ratio-
nali, &
ex binis
nomi-
nibus
secunda;
Recta li-
nea po-
tens illam superficiem, est irrationalis; quæ
ex binis medijs prima vocatur.



Theorema 39. Propositio 57.

Sic superficies continetur sub rationali, & ex binis non ini-
bus ter-
tia; recta linea
qua illa
superf-
cien potest, est irrationalis, qua ex binis me-
dijs dicitur tertia.

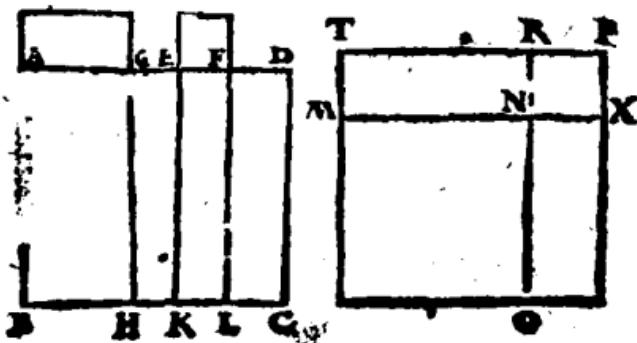
Theorema 40. Propositio 58.

Sic su-
perfici-
es con-
tine-
tur sub
ratio-
nali, &
ex binis nominijs huc quarta; recta linea po-
tens superficiem illam, est irrationalis; qua
dicitur maior.

Theorema 41. Propo-
sitio 59.

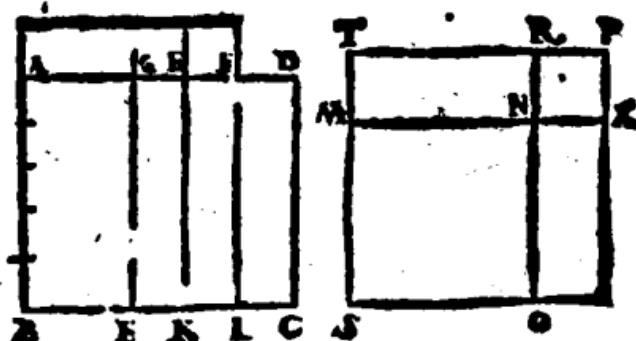
Sic superficies continetur sub rationali, & ex
binis

binis nominibus quarta; recta linea, qua illam superficiem potest, est irrationalis; qua dicitur potens rationale, & medium.



Theorema 42. Propositio 60.

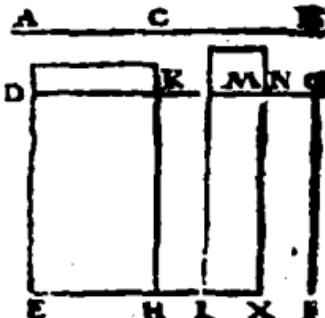
Si superficies continetur sub rationali, & ex binis nominibus sexta; Recta linea, qua illam superficiem potest, est irrationalis; qua dicitur potens, bina media.



Theorema 43. Propositio 61.

Quadratum eius linear, qua est ex binis no-
mini-
s

minibus, ad lineam rationalem applicatum. facit latitudinem ex binis minimis primis.



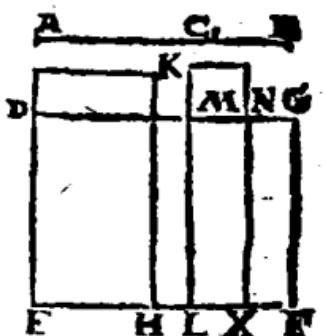
**Theorema 44 Propo-
sitio 62.**

Quadratum, cuiusque est ex binis medijs prima, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus secundam.



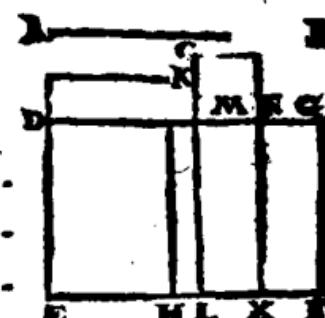
**Theorema 45. Propo-
sitio 63.**

Quadratum eius, quæ est ex binis medijs secunda, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus ter-
tiam.



**Theorema 46. Propo-
sitio 64.**

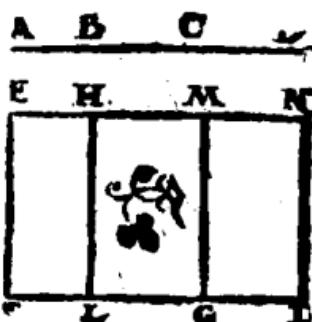
Quadratum lineæ maiori-
ris secundum lineam ra-
tionalem applicatum, fa-
cit latitudinem ex binis
nominibus quartam.



Theo-

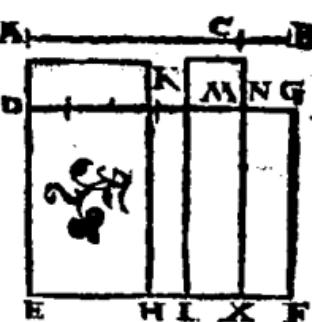
Theorema 47. Propo-
sition 65.

Quadratum lineæ poten-
tis rationale, & medium
secundum rationalem
applicatum, facit latitu-
dinem ex binis nomini-
bus quintam.



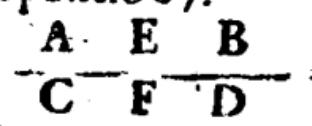
Theorema 48. Propo-
sition 66.

Quadratum lineæ poten-
tis duo media, secundum
rationalem applicatum,
facit latitudinem ex bi-
nis nominibus sextam.



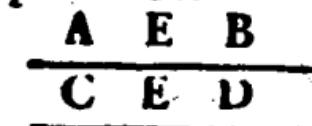
Theorema 49. Proposition 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis, ei lineæ que
est ex binis nominibus; &
ipsa ex binis nominibus est, atque in ordine
eadem.



Theorema 50. Proposition 68.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri lineæ
que est ex binis medijs;
& ipsa ex binis medijs est, atque in ordine
eadem.



Theorema 51. Propo-
sition 69.

Linea commensurabilis
lineæ maiori, & ipsa maior est.



EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 52. Propositio 70.

Linea commensurabilis linea potentia-
tale & medium, est & $\frac{A}{C} \frac{E}{F} \frac{B}{D}$
ipsa linea potens rationa-
lē & medium.

Theorema 53. Propositio 71.

Linea commensurabilis $\frac{A}{C} \frac{E}{F} \frac{B}{D}$
linea potenti duome-
dia, est & ipsa linea po-
tens duo media.

Theorema 54. Propositio 72.

Si duas superficies, rationalis, & media simul
componatur, linea quae totam superficiem
compositam potest, est v-
na ex quatuor irrationali-
bus; vel ea, quae dicitur ex
binis nominibus, vel ea,
qua ex binis medijs prima,
vel linea maior, vel linea
potens, rationale & me-
dium.

E H K

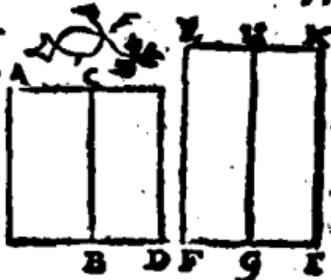
C

B D F G L

Theorema 55. Propo-
sitio 73.

Si duas superficies mediae inter se incommen-
surabiles sint.

surabiles simul compo-
nuntur; fiunt reliquæ duæ
lineæ irrationales; & ex
binis medijs secunda, ut
bina media potens.



**SCHOLIVM EX THEONE, ZAM-
BERTO, Campano, & P. Christ.
Clauio.**

Ex his omnibus facile colligitur, quod linea ea,
qua est ex binis nominibus, & cetera ipsam subse-
quentes, linea irrationales, neque sunt eadem cum
linea media, neque ipsa inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea media, ad lineam ra-
tionalē comparatum & applicatum, efficit alterū
latus, lineam rationalem, seu latitudinem
rationalem ipsi linea rationali, hoc est, linea, ad
quam applicatur longitudine incommensurabi-
lem: per propol. 23. libri decimi.

Quadratum vero eius linea, qua est ex binis no-
minibus, ad rationalem, applicatum, efficit alterū
latus, & lineam, seu latitudinem ex binis nomini-
bus primam: per 61.

Quadratum vero eius, qua est ex binis medijs
prima ad Rationalem applicatum, latitudinem
efficit ex binis nominibus secundam: per 26.

Quadratum vero eius, qua est ex binis medijs se-
conda, ad rationalem applicatum, latitudinem ef-
ficit

ficie ex binis nominibus tertiam: per 63.

Quadratum linea maiorum, ad rationalem applicatum, latitudinem efficit ex binis nominibus quadratam: per 64.

Quadratum vero eius, quae rationale, & medium potest, ad rationalem applicatum; efficit alterum latus, seu latitudinem ex binis nominibus quadratam: per 65.

Quadratum denique linea eius, qua binaria media potest, ad rationalem applicatum, efficit alterum latus, seu latitudinem ex binis nominibus sexam: per 66.

Cum igitur balitudines (que à nonnullis latera dicuntur) differant, & à latitudine media & inter se, à latitudine quidem media, quod rationalis sit, illa vero irrationales, inter se autem, quod in ordine non sunt eadem cum ipsis exhibitis nominibus: manifestum est omnes ipsas irrationales lineas, de quibus hactenus dictum est, inter se differentes esse.

PRINCIPIVM SENARIORVM per detractionem, & aphare- sin.

Theorema 56 Propositio 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis, potentia tantum commensurabilis ipsi toti Residua est irrationalis: Vocetur autem  Residuum, hoc est, potome.

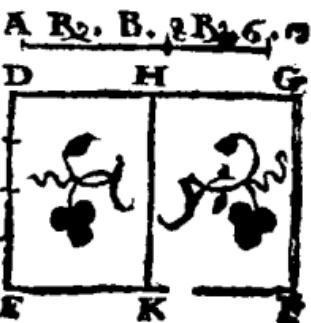
Theo-

Theorema 57. Propo-
sitione 75.

Si de linea media detrahatur media, potentia tantum commensurabilis toti linea; quæ verò detracta est, cum tota continet superficiem rationalem; Residua est irrationalis. Vocetur autem Re-
siduum medium pri-
mam: hoc est, media apotome prima.

Theorema 58. Propo-
sitione 76.

Si de linea media detrahatur media, poten-
tia tantum commensu-
rabilis toti; quæ verò de-
tracta est, cum tota con-
tinet superficiem me-
diam: Reliqua est irratio-
nalis. Vocetur autem Re-
siduum medium secun-
dum, hoc est, media apotome secunda.

Theorema 59. Propo-
sitione 77.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia incommensurabilis toti; compositum au-
tem ex quadratis totius lineæ, & linea de-
trahit, sit rationale; parallelogramnum ve-
rò ex

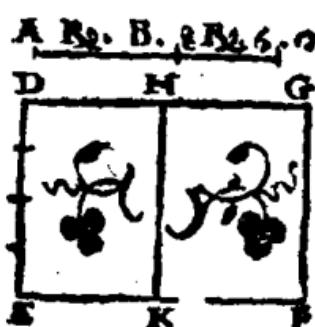
160 EVCLID. ELEM. GEOM.
 si ex eisdem contentum, sit medium: Reliqua linea erit irrationalis. A C B
 Vocetur autem linea mi-
 nor.

Theorema 60. Propositio 78.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia incommensurabilis toti linea; compositum autem ex quadratis totius, & linea detraha- sit medium; parallelogrammum vero bis ex eisdem contentum, sit rationale: Reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie rationali totam super- ficiem medium. A C B

Theorema 61. Propositio 79.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti linea; compositum autem ex quadratis totius, & linea detraha- sit, sit medium: Parallelogrammum vero bis ex ijsdem sit etiam medium: præterea sint quadrata ipsarum incommensurabilia parallelogrammo bis ex ijsdem contento, Reliqua linea est irrationalis. Vocetur au- tem linea faciens cum superficie media totam superfiem medium.



Theo-

Theorema 62. Propositio 80.

Residuo vnica tantum linea recta coniungitur rationalis, potentia tantum cōmensurabilis toti linea.

A BB D

Theorema 63. Propositio 81.

Residuo medio primo vnica tantam linea coniungitur media, potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota rationale continens.

A BC D

Theorema 64. Propositio 82.

Residuo medio secundo vnica tantum coniungitur recta linea media, potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota medium continens.



Theorema 65. Propositio 83.

Linea minori vnica tantum recta linea coniungitur, potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota cōpositum ex quadratis

L ipsa.

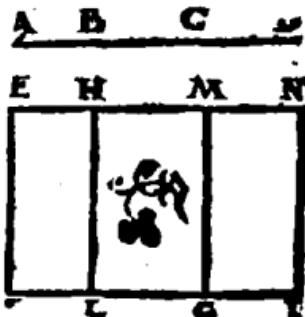
182 EVCLID. ELEM. GEOM.
 ipsarum rationale: id A B C D
 verò parallelogram-
 mum, quod bis ex ipsis fit, medium.

Theorema 66. Propositio 84.

Lineæ facienti cum superficie rationali to-
 tam superficiem medium, vna tantum cō-
 iungitur linea recta, potentia incommensu-
 rabilis toti, faciens autem cum tota compo-
 situm ex quadratis ipsarum, medium; Id ve-
 rò, quod fit bis ex A B C D
 ipsis, rationale.

Theorema 67. Propositio 85.

Lineæ cum media superficie facienti totam
 superficiē medium, vni-
 ca tantum coniungitur li-
 nea, potentia toti incom-
 mensurabilis, faciens cum
 tota compositum ex qua-
 dratis ipsarum, medium,
 id verò, quod bis ex ipsis
 etiam medium: & præterea faciens compo-
 situm ex quadratis ipsarum incommensura-
 bile ei, quod fit bis ex ipsis.



DE.

DEFINITIONES.

TERTIAE, NEMPE APOTOMA-
rum, seu residuorum.

Proposita linea rationali, & Residuo, si tota nempe composita ex ipso Residuo, & linea illi coniuncta, seu congruente, plus possit, quam coniuncta, quadrato rectæ lineæ sibi longitudine commensurabilis.

1.

Si quidem tota lineæ propositæ rationali sit longitudine commensurabilis ; Vocetur Residuum primum, seu Apotome prima.

2.

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis propositæ rationali ; ipsa autem tota plus possit, quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis ; Vocetur Residuum secundum, seu Apotome secunda.

3.

Si verò neutra linearum fuerit longitudine commensurabilis propositæ rationali ; possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis ; Vocetur Residuum tertium, seu Apotome tertia.

Rursus si tota possit plus, quam coniuncta seu congruens, quadrato rectæ lineæ sibi longitudine incommensurabilis.

L 2.

4. Et

4.

Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; Vocetur Residuum quartum, seu Apotome quarta.

5.

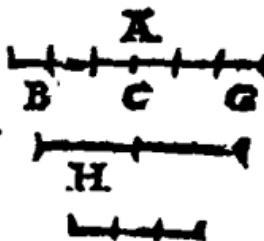
Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; & tota plus posset, quam coniuncta, quadrato lineæ fibi longitudine incomensurabilis; Vocetur Residuum quintum, seu Apotome quinta.

6.

Si denique neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali; fueritque tota potentior, quam coniuncta; quadrato lineæ fibi longitudine incomensurabilis; Vocetur Residuum sextum, seu Apotome sexta.

Problema 19. Propo-
sitio 86.

Reperire primum Resi-
duum, seu Apotomen.



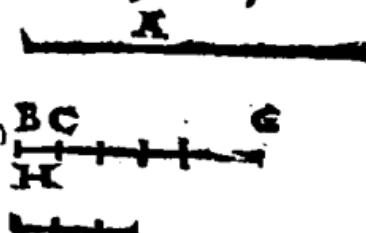
16

D.....E...E

9 7

Problema 20. Pro-
positio 87.

Reperire secundum Residuum.



Pro-

D.....E...E

27 9

E.....

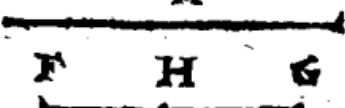
Problema 21. Propo-
sitio 88.

12

B.....E...C

9 7

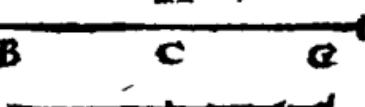
A

Reperire tertium Re-
siduum.

K

Problema 22. Pro-
positio 89.**Reperire quar-**
tum Residuum.

A



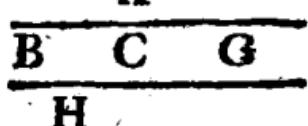
H

D.....F...E

16 4

Problema 23. Pro-
positio 90.**Reperire quintum Resi-**
duum.

A



D.....F....E

25 7

Problema 24. Pro-
positio 91.**Reperire sextum Resi-**
duum.

E.....13

L 3

B....D....C

Theorema 68. Propositio 92.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo primo; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum.

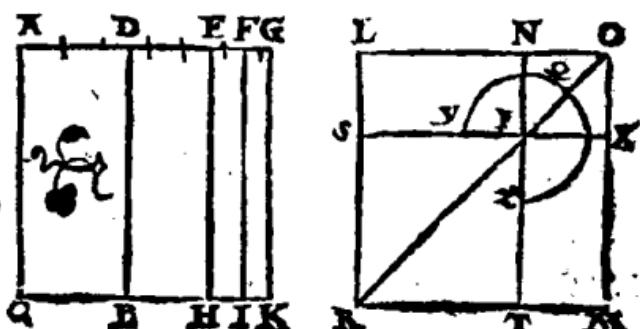
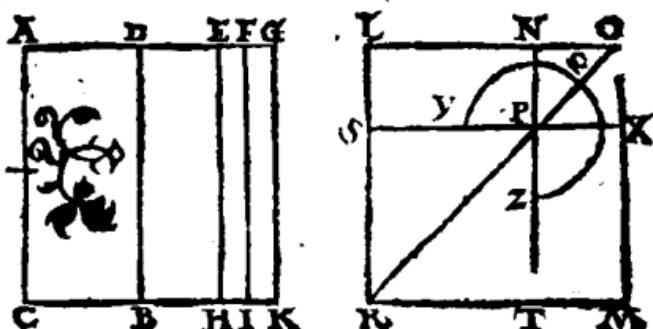
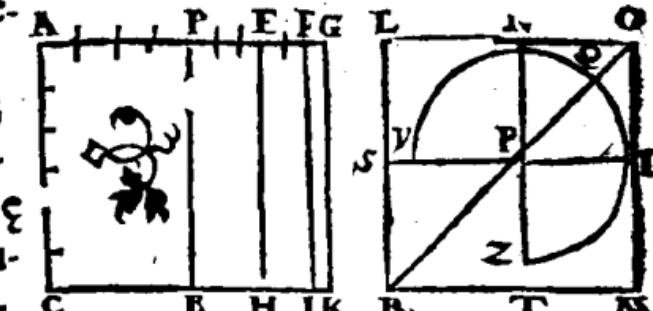
Theorema 69. Propositio 93.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo secundo; recta linea,

quæ illam superficiem potest, est residuum mediale primum, seu medie Apotome prima.

Theorema 70. Propositio 94.

Si superficies contineatur sub linea rationali, &



residuo tertio; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum, seu mediæ, est potomus secunda.

Theorema 71. Propositio 95.

Si superficies continetur sub linea rationali,

& resi-

duo

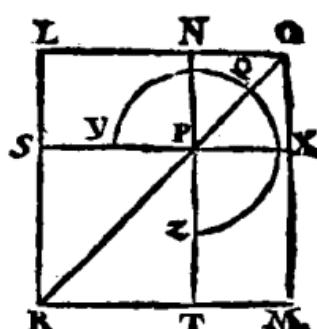
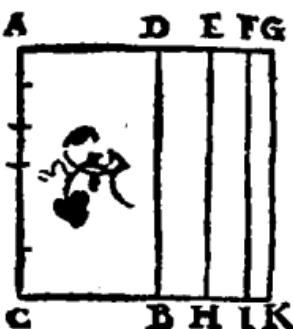
qua-

to; re-

ctæ li-

nea,

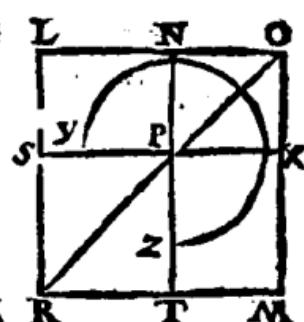
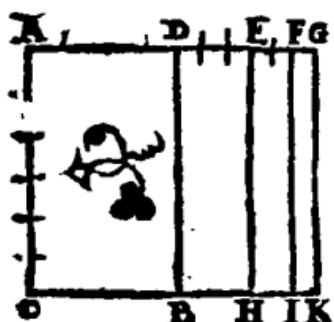
que



illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 72. Propositio 96.

Si superficies continetur sub linea rationali, & residuo quinto; recta linea, quæ illam superficiem potest, est ea, quæ dicitur cum



rationali superficie faciens totam medialem.

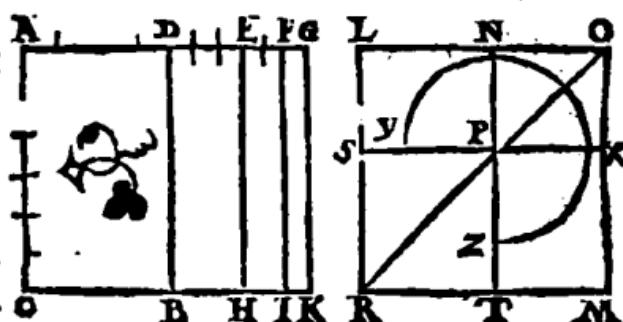
Theorema 73. Propo-
sitio 97.

Si superficies continetur sub linea rationali,

L. 4

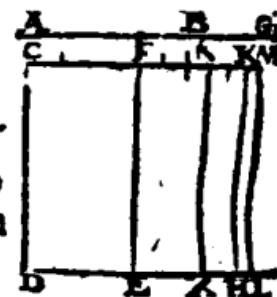
& Re-

& Residuo sexto; recta linea, qua illam superficie potest, est ea, quæ dicitur faciens cum mediali superficie totam medialcm.



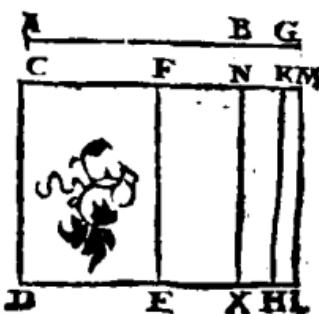
Theorema 74. Propositio 98.

Quadratum residui ad lineam rationalem applicatum, facit alterum latus residuum primum.



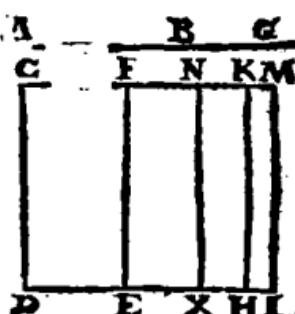
Theorema 75. Propositio 99.

Quadratum residui medialis primi ad rationalem applicatum, facit alterum latus, residuum secundum.



Theorema 76. Propositio 100.

Quadratum residui medialis secundi ad rationalem applicatum, facit alterum latus residuum tertium.



Theo-

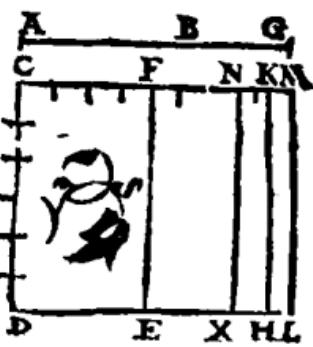
Theorema 77. Propo-
sitione 101.

Quadratum lineæ mino-
ris ad rationalem appli-
catum, facit alterum la-
tus residuum quartum.



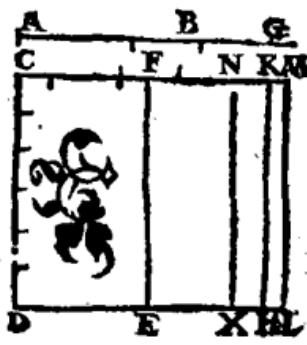
Theorema 78. Propo-
sitione 102.

Quadratum lineæ cum
rationali superficie facien-
tis totam medialem,
ad rationalem applica-
tum, facit alterum latus
residuum quintum.



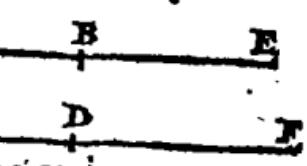
Theorema 79. Propo-
sitione 103.

Quadratum lineæ cum
mediali superficie facien-
tis totam medialem, ad
rationalem applicatum,
facit alterum latus residuum sextum.



Theorema 80. Propositione 104.

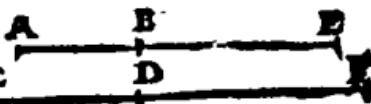
Recta linea residuo
commensurabilis
longitudine; est & $\frac{C}{P}$
ipsa residuum, seu in ordine eadem.



Theorema 81. Propositione 105.

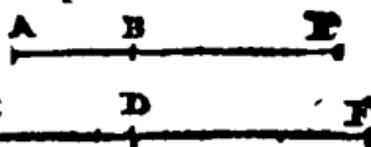
Recta linea commensurabilis residuo me-
dia, L s dia, i

diali, est & ipsa re-
siduum mediale, & c
eiusdem ordinis;
scu in ordine eadem.



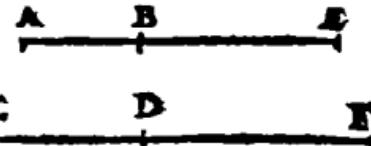
Theorema 82. Propositio 106.

Recta linea comen-
surabilis lineæ mi-
nor: est & ipsa linea c
minor.



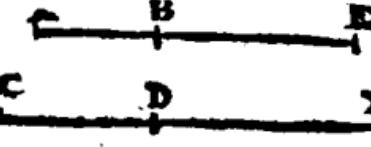
Theorema 83. Propositio 107.

Recta linea commensurabilis lineæ cum ra-
tionali superficie facienti totam medialem;
est & ipsa linea cum a
rationali superficie
faciens totam me- d
ialem.



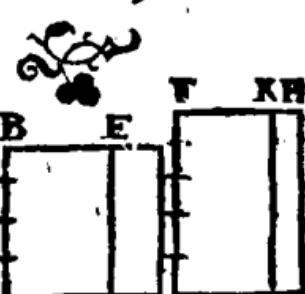
Theorema 84. Propositio 108.

Recta linea commensurabilis lineæ cum
mediali superficie fa
cienti totam media- l
em; est & ipsa cum mediali superficie faciens totam medialem.



Theorema 85. Propositio 109.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis; recta linea, quæ
reliquam superficiem po-
test, est alterutra ex dua-
bus irrationalibus, aut re-
siduum, aut linea minor.



Theo-

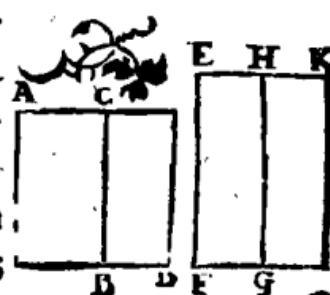
Theorema 86. Propositio 110.

Si de superficie mediali detrahatur superficies rationalis; aliæ duæ irrationales fiunt, aut residuum mediale primum, aut cum rationali superficies totam medialem.



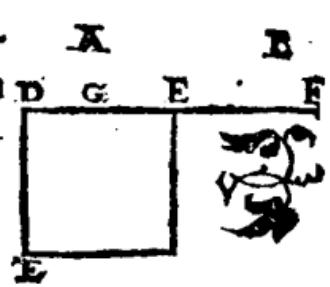
Theorema 87. Propositio III.

Si de superficie mediali detrahatur superficies medialis, quæ sit incommensurabilis toti; reliquæ duæ fiunt irrationales, aut residuum mediale secundum, aut cum mediali superficie faciens totam medialem.



Theorema 88. Propositio 112.

Linea, quæ residuum dicitur, non est eadem cum ea, quæ dicitur Bisomium.



SCHO.

172 EVCLID. ELEM. GEOM.
SCHOLIVM EX THEONE, ZAM-
berto, Campano, & P. Christ.
Clauio.

Ex his demonstratis facilè intelligitur, quod recta linea, quae residuum dicitur, & cetera quinque eam consequentes irrationales, neque linea mediæ, neque sibi ipse inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea mediæ secundum rationalem applicatum, facit alterum latu[m], rationalem lineam, longitudine incommensurabilem ei, seu ad quam applicatur, per propos. 23. libri decimi.

Quadratum verò residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latu[m], residuum primam: per 98.

Quadratum verò residui mediæ primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latu[m], residuum secundum, per 99.

Quadratum verò residui mediæ secundi, facit alterum latu[m], residuum tertium, per 100.

Quadratum verò linea minoris, facit alterum latu[m] residuum quartum, per 101.

Quadratum verò linea cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latu[m] residuum quintum, per 102.

Quadratum verò linea cum mediæ superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latu[m] residuum sextum, per 103.

Cum igitur dicta latera, qua sunt latitudines eiusq_z parallelogrammi vnicuiq_z quadrato e-
qualis, & ad rationalem applicata, differant & à
primo latero, & ipsa inter se, (nam à primo diffe-
rent: quoniam sunt residua non eiusdem ordinis)
constat ipsas quoq_z lineas irrationales inter se dif-
ferentes esse. Et quoniam demonstratum est, resi-
duum non esse idem quod Binomium: quadrata
autem residus, & quinq_z linearum irrationalium
illud consequentium, ad rationalem applicata, fa-
ciunt altera latera ex residuo eiusdem ordinis,
cuius sunt & residua, quorum quadrata applican-
tur rationali, similiter & quadrata Binomij, &
quinq_z linearum irrationalium illud consequen-
tium, ad rationalem applicata, faciunt altera la-
tera ex Binomij eiusdem ordinis, cuius sunt &
Binomia, quorum quadrata applicantur rationa-
li. Ergo linea irrationales, qua consequuntur Bi-
nomium, & qua consequuntur residuum, sunt in-
ter se differentes. Quare dicta linea omnes irra-
tionales sunt numero, 13. sub sequentes.

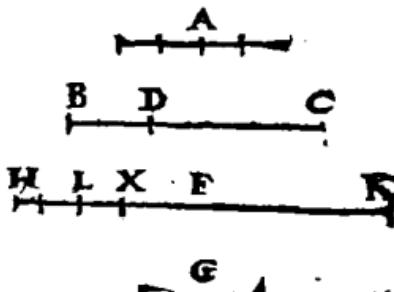
1. Media linea; qua vulgo mediatis appellatur: pro-
pos. 22.
2. Linea ex binis nominibus (vulgò Binomium:)
cuius sex sunt species inuenientur: propos. 37.
3. Ex binis medij prima; vulgo Bimediale primæ:
propos. 38.
4. Ex binis medij secunda; vulgo Bimediale se-
cundum: propos. 39.
5. Maior: propos. 40.
6. Li-

174 EVCLID. ELEM. GEOM.

6. Linea rationale, ac medium potens: propos. 41.
7. Bina media potens: propos. 42.
8. Apotome (vulgò residuum:) cuius etiam species sex sunt reperta: propos. 74.
9. Media Apotome prima; vulgò residuum: propos. 75.
10. Media Apotome secunda, vulgò residuum mediale secundum: propos 76.
11. Minor: propos. 77.
12. Linea cum rationali medium totum efficiens; vulgò linea cum rationali superficie totam medialem faciens: propos. 78.
13. Cum medio medium totum efficiens; vulgo linea cum mediali superficie totam medialem faciens: propos 79.

Theorema 89. Propositio 113.

Quadratum lineæ rationalis ad Binomium applicatum, facit alterum latus residuum, cuius nomina sunt commensurabilia Binomij nominibus, & in eadem proportione, præterea id, quod sit residuum, eundem ordinem retinet, quem Binomium.



Theorema 90. Propositio 114.

Quadratum libetæ rationals ad residuum applicatum, facit alterum latus Binomium, cuius

cuius nomina sunt

commensurabilia,

nominibus residui,

& in eadem pro-

portione; præterea

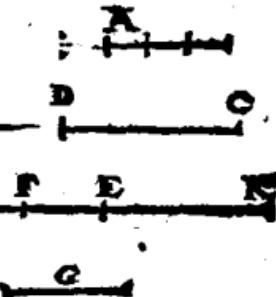
id quod fit Bino-

mium, est eiusdem

ordinis, cuius & residuum.

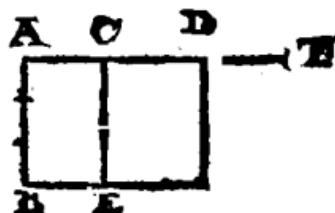
Theorema 91. Propo-
sitio 115.

Si parallelogrammum con-
tineatur ex residuo, & Bino-
mio, cuius nomina sunt com-
mensurabilia nominibus re-
sidui, & in eadem propor-
tione recta linea, qua^z illam su-
perficiem potest, est rationa-
lis.



Theorema 92. Propositio 116.

Ex linea media nascuntur lineæ irrationales
innumerabiles, quarum nulla vli-
li antedi-
ctarum
eadem sit:



Theo-

Theorema 103. Proposition 117.

E...H..E
E...

Propositum sit nobis demonstrare, in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsi lateri.



FINIS ELEMENTI X.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM

V N D E C I M V M .

ET SOLIDORVM
primum.

D E F I N I T I O N E S

I.

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2.

Solidi autem extremum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas omnes lineas, a quibus illa tangitur, quæque in proposito sunt plano, rectos angulos efficit.

4.

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ communi planorum sectioni ad rectos angulos in uno planorum ducuntur, alteri plano ad rectos sunt angulos.

5.

Rectæ lineæ ad planum inclinatio est angulus acutus, ipsa insistente linea, & adiuncta altera comprehensus, cum a sublimi rectæ illius lineæ termino deducatur fuerit perpendicularis in ipso piano fecerit ad propositas illius lineæ extremum quod in eodem est piano, altera recta linea fuerit adiuncta.

M

6. Pla-

6.

Plani ad planum inclinatio, est angulus acutus rectis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7.

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atque alterum ad alterum dicuntur, cù dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8.

Parallelæ planæ sunt, quæ inter se non incidunt, nec concurrunt.

9.

Similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine æqualibus continentur.

10.

Aequales, & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

11.

Solidus angulus est plurimum, quam durum linearum, quæ se mutuo contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Alio.

Solidus angulus est, qui pluribus, quam duabus planis angulis, in eodem piano non consistentibus, sed ad variis punctum collectis continetur.

12. Py-

12.

Pyramis est figura solida, quæ planis contine-
tur, ab uno piano ad unum punctum col-
lecta.

13.

Prima figura est solida, quæ planis contine-
tur, quorum aduersa duo sunt, & æqualia,
similia, & parallela; alia verò parallelogram-
ma.

14.

Sphæra est figura, quæ conuerso circum qui-
escentem diametrum semicirculo contine-
tur, cum in eundem rursus locum restitutus
fuerit, vnde moueri coeparat.

Aliter ex Theodosio.

Sphæra est figura solida, sub vna superficie
comprehensa, ad quam ab uno puncto eo-
rum, quæ intra figuram sunt posita, caden-
tes omnes rectæ lineæ, inter se sunt æquales.

15.

Axism autem sphæræ est, quiescens illa linea
recta, per centrum ducta, circum quam se-
micirculus conuertitur.

16.

Centrum verò sphæræ est idem, quod & se-
micirculi.

17.

Diameter autem sphæræ est, recta quædam
linea per centrum ducta, & utrinque à sphæ-
ra superficie terminata.

M a

18. Co-

18.

Conus est figura, quæ sub cōuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat.

Atque si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectum angulum cōuertitur, orthogonius erit **Conus**: si minor, amblygonius; si verò maior, oxygonius.

19.

Axis autem **Coni** est, quiescens illa recta linea, circum quam triangulum vertitur.

20.

Basis verò **Coni** est, circulus qui à circumducta linea recta describitur.

21.

Cylindrus est figura, quæ sub contuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio compræhenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, vnde moueri cœperat.

22.

Axis autem **Cylindri** est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23. Ba-

23.

Bases verò cylindri sunt circuli, à duobus aduersis lateribus, quæ circum aguntur, descripti.

24.

Similes coli, & cylindri sunt, quorum & axes, & basium diametri proportionales sunt.

25.

Cubus seu hexaëdrum est figura solida, quæ sub sex quadratis æqualibus continetur.

26.

Tetraëdrum est figura solida, quæ sub triangulis quatuor æqualibus, & æquilateris continetur.

27.

Octaëdrum figura est solida, quæ sub octo triangulis æqualibus, & æquilateris continetur.

28.

Dodecaëdrum figura est solida, quæ sub duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulis continetur.

29.

Eicosaëdrum figura est solida, quæ sub triangulis viginti æqualibus, & æquilateris continetur.

30

Parallelepipedum est figura solida, quæ sub sex figuris quadrilateris, quartum quæ ex adverso, parallelogrammata sunt, continetur,

31.

Solida figura in solida dicitur inscribi, quando omnes anguli figuræ inscriptæ constituuntur, vel in angulis, vel in lateribus, vel denique in planis figuræ, cui inscribitur.

32.

Solida figura solidæ figuræ vicissim circumscribi dicitur, quando vel anguli, vel latera, vel denique plana figuræ, circumscriptæ tangunt omnes angulos figuræ, circum quam describitur.

Theorema 1. Propositio 1.

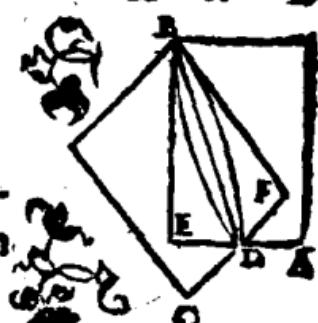
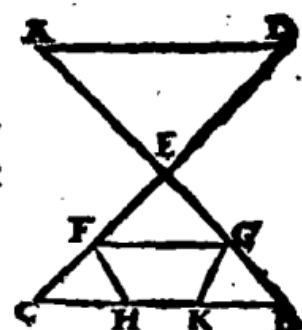
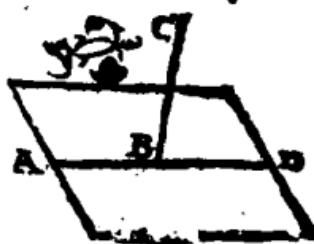
Quædam rectæ lineæ pars in subiecto quidem non est plano; quædam verò in sublimi.

Theorema 2. Propositio 2.

Si duas rectæ lineæ se mutuo secant, in uno sunt planæ: atque triangulum omne in uno est planæ.

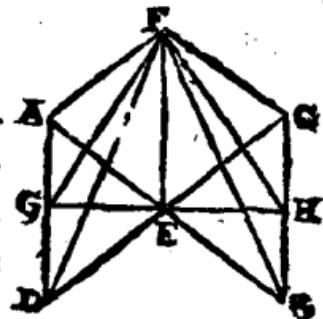
Theorema 3. Propositio 3.

Si duo plana se mutuo secant, communis eorum sectio est recta linea.



Theorema 4. Propo-
sitio 4.

Si recta linea, rectis dua-
bis lineis se mutuò se-
cantibus, in communai se-
&ctione ad rectos angulos
infistat: illa, ducto etiam
per ipsas piano, ad angulos rectos erit.



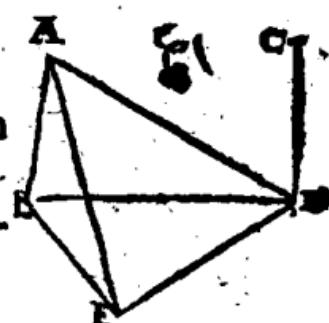
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si recta linea, rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
in communii sectione ad re-
&ctos angulos infistat: illæ tres
rectæ in uno sunt piano.



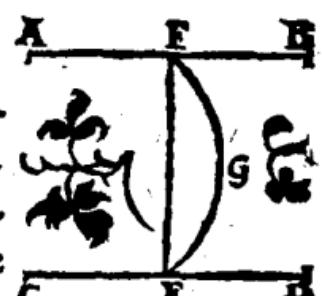
Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidem
plano ad rectos fint an-
gulos: parallelæ crunt il-
læ rectæ lineæ.



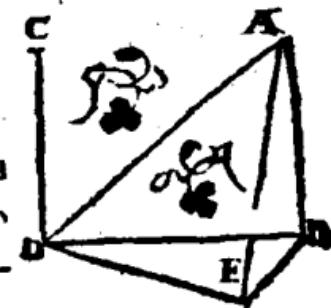
Theorema 7. Propo-
sitio 7.

Si duæ sint parallelæ re-
ctæ lineæ, in quartum v-
traq; sumpta sint quæli-
bet puncta: illa linea, quæ
adhæc puncta adiungitur,
in eodem est cum parallelis piano.

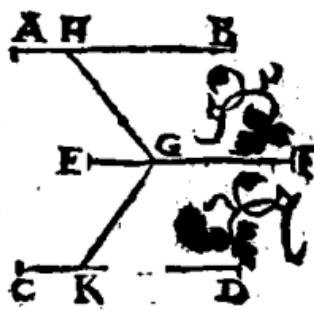


Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Si duæ sint parallelæ re-
ctæ lineæ, quarum altera
ad rectos cuidam plano
fit angulos: & reliqua ei-
dem plano ad rectos an-
gulos erit,

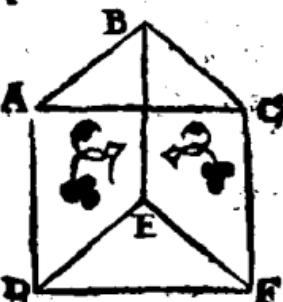
Theorema 9. Propo-
sitio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ
sunt parallelæ, sed non in
eodem cum illa plano: hæ
quæque sunt inter se pa-
rallelæ.

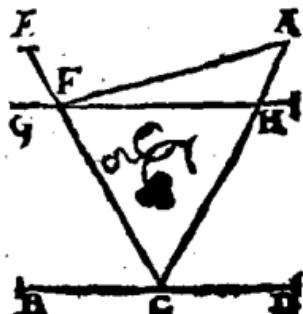


Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelæ, non autem
in eodem plano; illæ an-
gulos æquales compre-
hendent.

Problema 1. Propo-
sitio 11.

A dato punto in subli-
mi, ad subiectum planū
perpendicularem rectam
lineam ducere.



Pro-

Problema 2. Propo-
sitione 12.

Dato plano, à punto, quod in illo
datum est ad rectos angulos rectam
lineam excitare.

D B

A B

Theorema 11. Propo-
sitione 13.

Dato plano, à punto quod
in illo datum est, duæ re-
ctæ lineæ ad rectos angu-
los non excitabuntur, ad
easdem partes,

Theorema 12. Propo-
sitione 14.

Ad quæ plana, eadem re-
ctæ linea recta est; illa sunt
parallelæ.



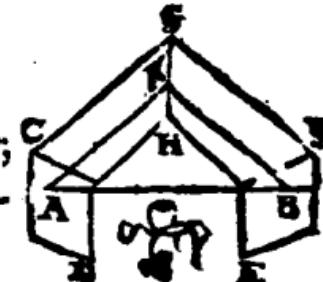
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes, ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelæ, non in co-
dem consistentes plano:
para lela sunt, quæ per il-
las dicuntur, plana.



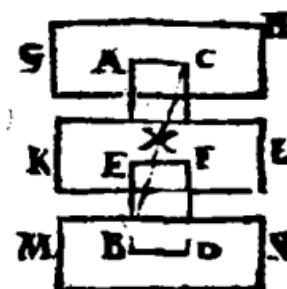
Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo plana parallela
planum quopiam secantur;
communes illorum sec-



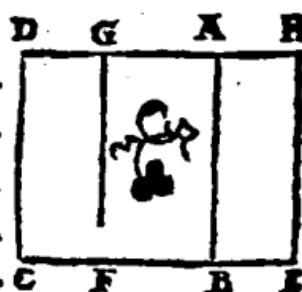
Theorema 15. Propo-
sitio 17.

Si duas rectas linea parallelis
planis secantur; in eas-
dem proportiones seca-
bantur.



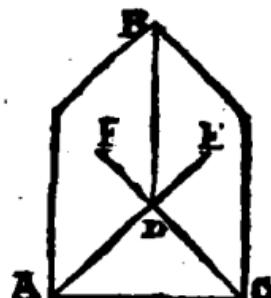
Theorema 16. Prepo-
sitio 18.

Si recta linea piano cui-
piam ad rectos sit angu-
los; illa etiam omnia, quæ
per ipsam plana, ad re-
ctos eidem piano angu-
los erunt.



Theorema 17. Propo-
sitio 19.

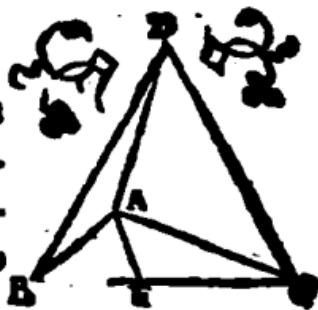
Si duo plana se mutuò se-
cantia , piano cuidam ad
rectos sint angulos; com-
muniis etiam illorum se-
cato ad rectos eidem pla-
no angulos erit.



Theo-

Theorema 18. Propo-
fitio 20.

Si angulus solidus sub pla-
dis tribus angulis conti-
nentur : ex his duo quilibet,
ut ut assumpti, tertio
sunt maiores.



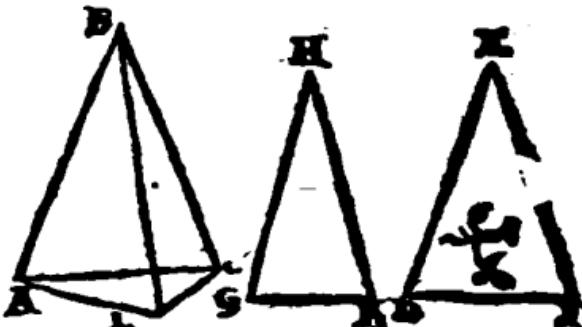
Theorema 19. Propo-
fitio 21.

Solidus omnis angulos
sub minoribus quam re-
ctis quatuor angulis pla-
nis, continetur.



Theorema 20. Propositio 22.

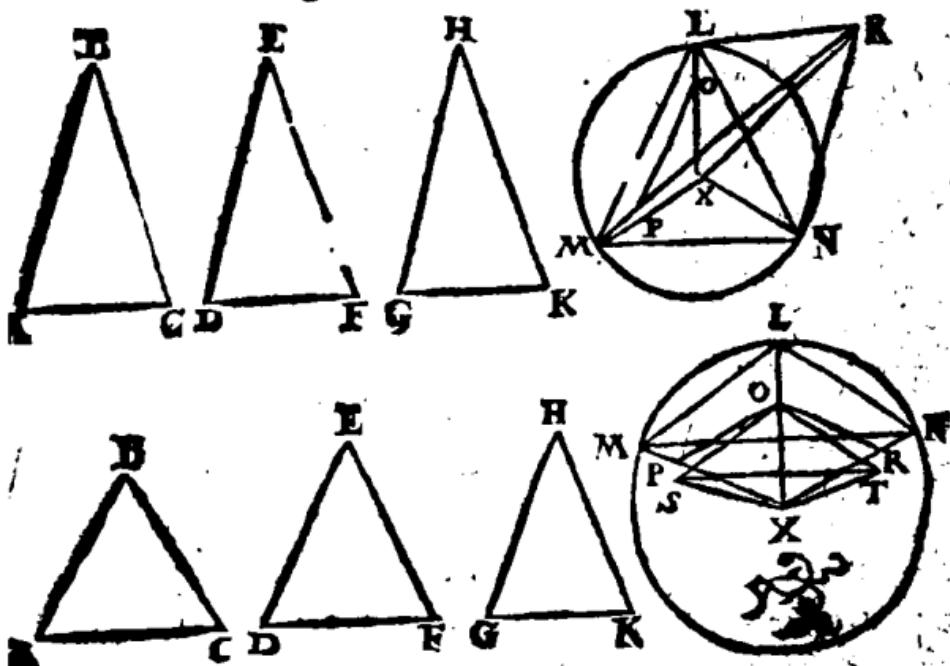
Si plani tres anguli aequalibus rectis conti-
nentur lineis, quorum duo ut libet assum-
pti, tertio sint maiores; triangulum consti-
tui potest
ex lineis
aequales,
illas re-
ctas con-
jungenti-
bus.



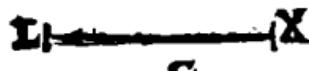
Problema 3. Propositio 23.

Ex planis tribus angulis, quorum duo, ut li-
ber assumpti, tertio sint maiores, solidum
angu-

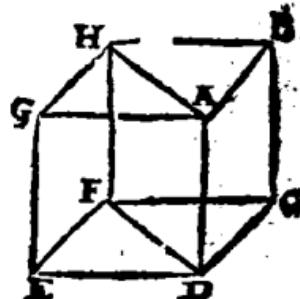
188 EVCLID. ELEM. GEOM.
angulum constituere. Oportet autem illos
tres angulos rectis quatuor esse minores.



Theorema 21. Propo-
sitio 24.



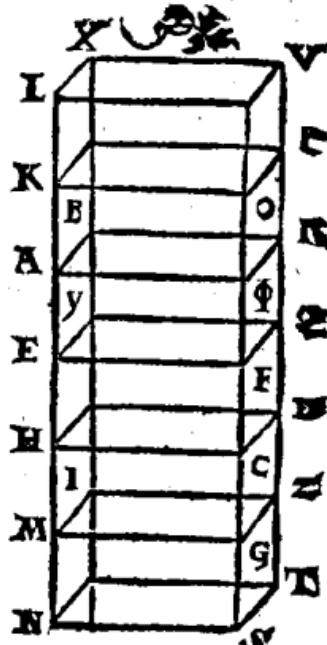
Si solidum sub parallelis
planis contineatur; aduer-
sa illius plana, sunt par-
alelogramma, similia, & æ-
qua. qualia.



Theo-

Theorema 22. Propo-
sitiō 25.

Si solidum parallelopipedum , sub parallelis planis contentum plano secetur , aduersis planis parallelo : erit quemadmodum basis ad basim , ita solidum ad solidum .

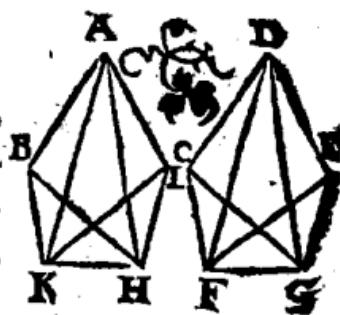
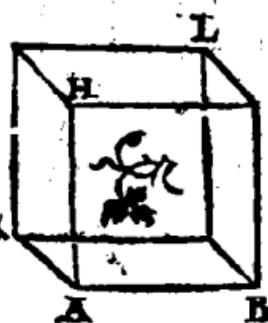


Problema 4. Propo-
sitiō 26.

Ad datam rectam linea , eiusque punctum , angulum solidum constitue- re , solidi angulo dato a- qualem .

Problema 5. Propofitio 27.

A data
rectali-
nea , da-
to solido
paralle-
lis planis
compre-

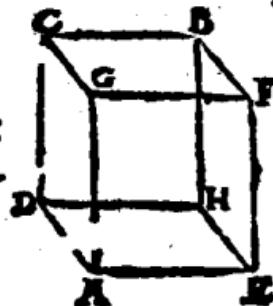


henso , simile , & similiter positum solidum parallelis planis concentrum describere .

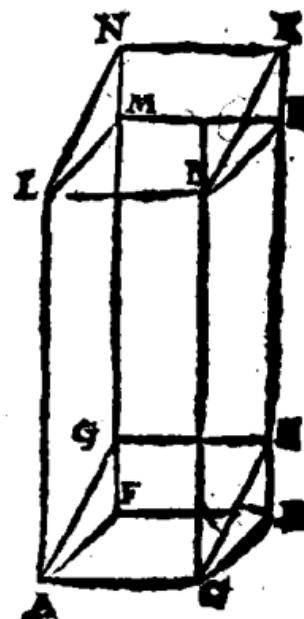


Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum
ducto per aduersorum planorum diagonales
planis, se-
cūm sit:
illud so-
lidum
ab hoc
planū
bifariam secabitur.

Theorema 24. Pro-
positio 29.

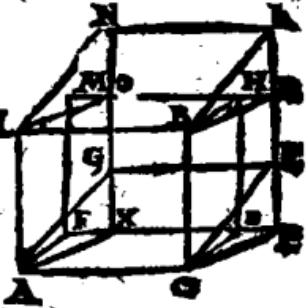
Solida parallelopipeda,
seu parallelis planis com-
prehensa, quæ super ean-
dem basim, & in eadem
sunt altitudine, quorum
insistentes lineæ in iis-
dem collocantur rectis
lineis: illa sunt inter se æ-
qualia.



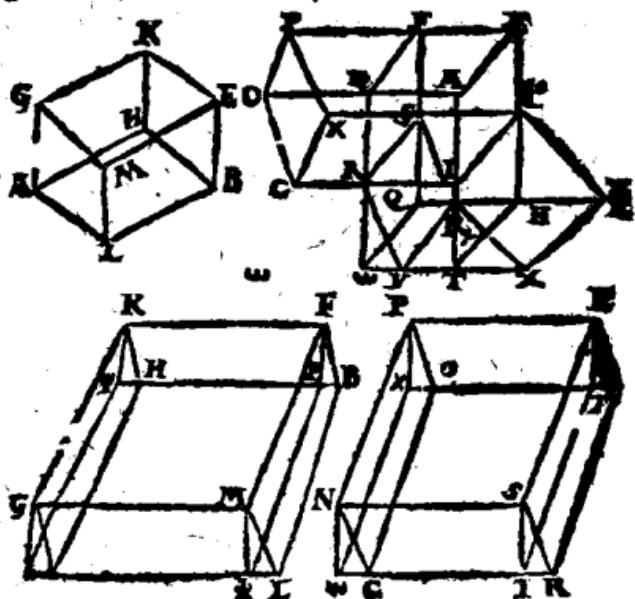
Theo-

Theorema 25. Propositio 30.

Solidā parallelis planis circumscripta, qua super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quo rum iofstentes lineæ non in ijsdem reperiuntur re &is lineis; illa sunt inter se æqualia.

Theorema 26. Propo-
fitio 31.

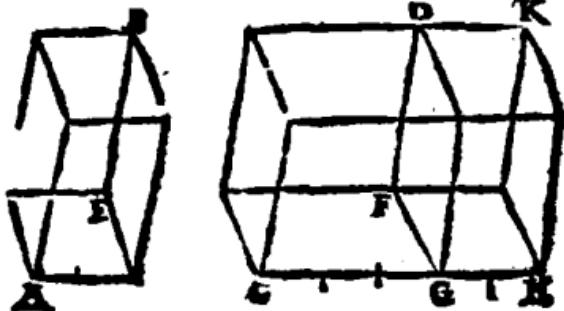
Solidā parallelis planis, circumscripta, qua super æqualibus basibus, & in eadem sunt altitu-
dine:
æqualia
sunt in-
ter se.



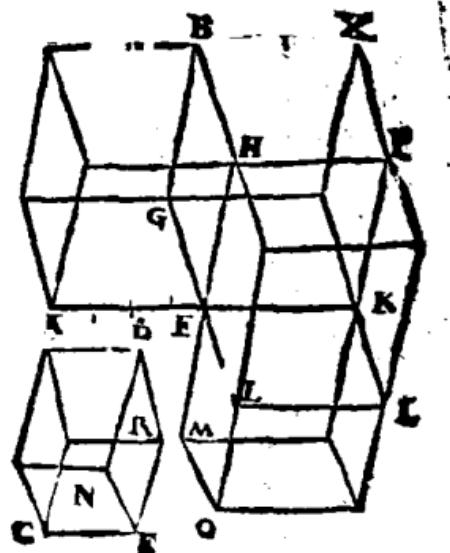
Theor.

Theorema 27. Propo-
fitio 31.

Solida parallelis planis circumscripta, quae eiusdem sunt altitudinis, eam habent inter se proportionem, quam bases.

Theorema 28. Propo-
fitio 33.

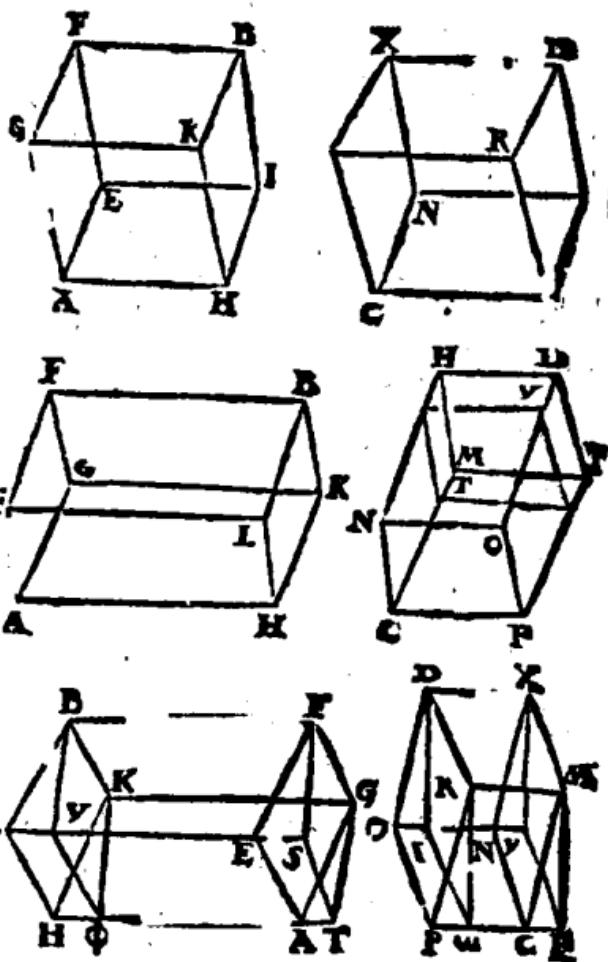
Similia solida parallelis planis circumscripta habent inter se proportionem homologorum laterum triplicatam.



Theo-

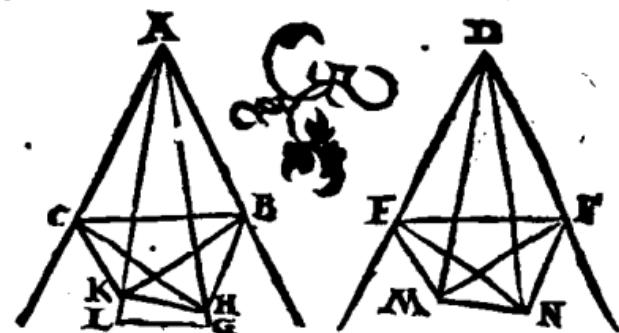
Theorema 29. Propo-
sitio 34.

Aequa-
lium so-
lidorum
paralle-
lis planis
conten-
torum
bases, cū
altitudi-
nibus re-
ciprocā-
tur. Et
solida
parallelis
planis
con-
ta, quo-
rum ba-
ses cum
altitudi-
nibus reciprocantur, illa suat aequalia.

Theorema 30. Propo-
sitio 35.

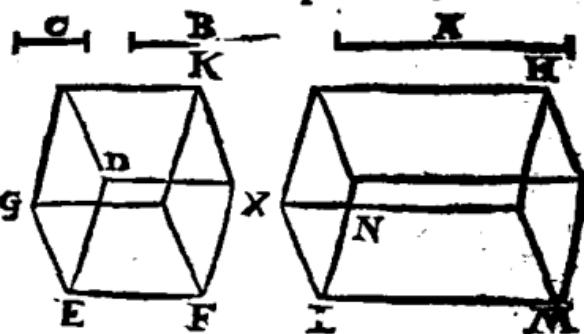
Si duo plani sunt anguli aequales, quorum
ver-

væribus sublimes rectæ lineæ insistant,
quæ cum lineis primò positis angulos con-
tineant æquales, utrumque utriusque: in subli-
mibus autem lineis quælibet sumpta sint
puncta, & ab his ad plana, in quibus consi-
stunt anguli primum positi, ductæ sint per-
pendiculares; ab earum verò punctis, quæ in
planis signata fuerint, ad angulos primum
posi-
tos ad-
iunctæ
sint re-
cta li-
neæ; hę
cum
sublimibus æquales angulos comprehen-
dent.



Theorema 31. Propositio 36.

Si re-
cta
tres
lineæ
sint
pro-
porti-

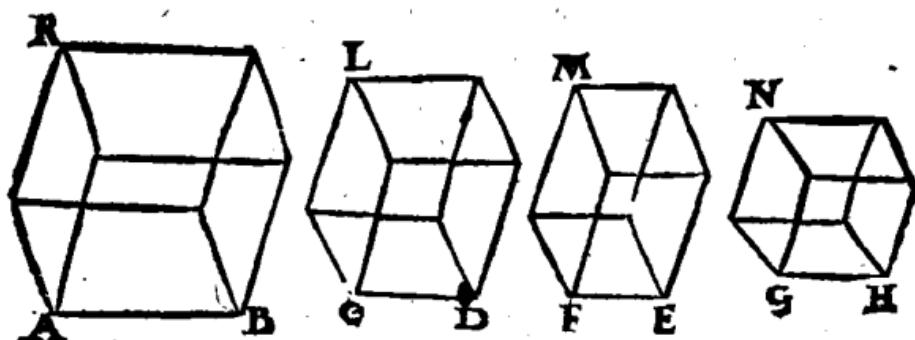


onales; quod ex his tribus fit solidum paral-
lelis planis contentum, æquale est descripto
à media linea solido parallelis planis com-
prehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed
antedicto æquiangulum.

Theo-

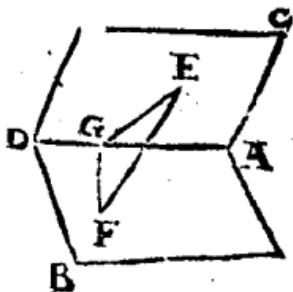
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Etsi solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia; illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.



Theorema 33. Propositio 38.

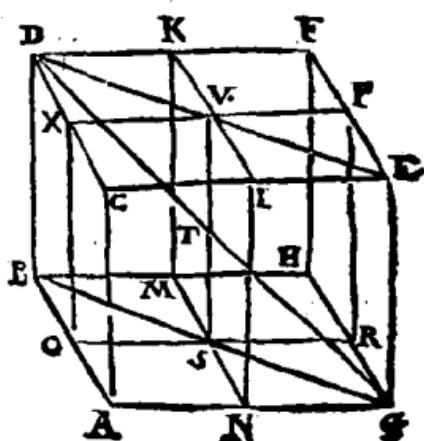
Si planum ad planum rectum sit; & à quodam puncto eorum, quæ in uno sunt planorum, perpendicularis ad alterum planum ducta sit: illa, quæ ducitur perpendicularis, in communem cadet ipsorum planorum sectionem.



Theorema 34. Propositio 39.

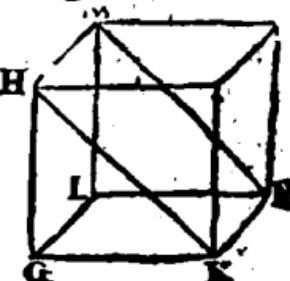
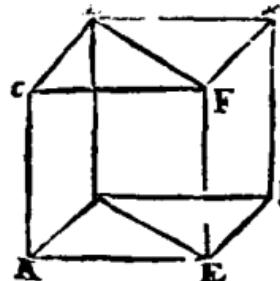
Si in solido parallelis planis circumscripto,
N 2 aduer-

196 EVCLI D. ELEM. GEOM.
 aduersorum planorum lateribus bifariam
 sectis, educta sint
 per sectiones pla-
 na; communis il-
 lorum planorum
 sectio, & solidi pa-
 rallelis planis cir-
 cumscripsi diamet-
 ter, se mutuo bifa-
 riam secabunt.



Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata;
 quorum hoc quidem basim habeat paralle-
 logrammum: illud verò triangulum sit au-
 tem pa-
 rallelo-
 grammū
 trianguli
 duplum:
 illa pris-
 mata erunt æqualia.



FINIS ELEMENTI XI.

EVCLI.

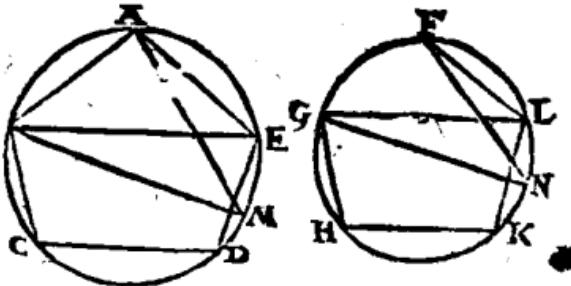
EVCLIDIS ELEMENTVM

DVODECIMVM.

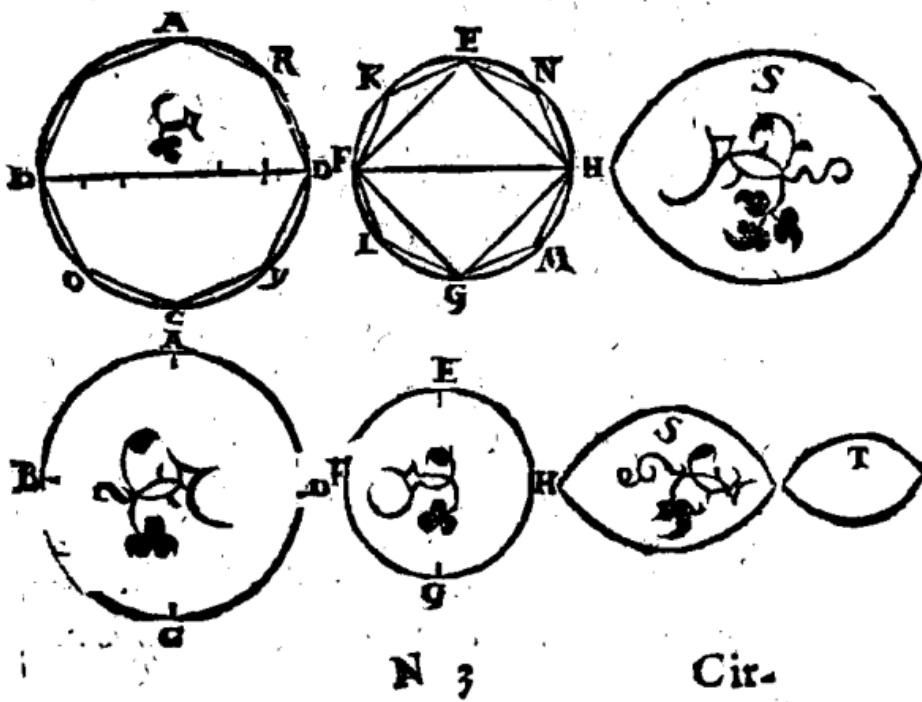
ET SOLIDORVM
secundum.

Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, proportionem inter se, quam descripta à diametris quadrata.



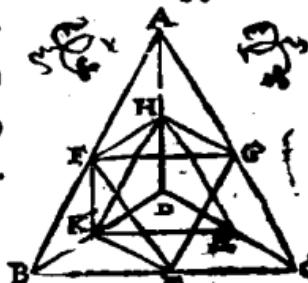
Theorema 2. Propositio 2.



198 EVCLID. ELEM. GEOM.
Circuli eam inter se proportionem habent,
quam descripta à diametris quadrata.

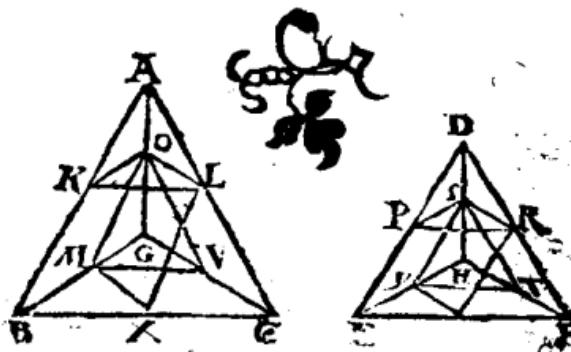
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramidis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramides nō tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidis similes, quarum trigonæ sunt bases; atq; in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.



Theorema 4. Propositio 4.

Si due eiusdem altitudinis pyramides trigonæ habeant bases; sit autem illarum vtraque diuisa & in duas pyramides inter se æquales, totique similes; & in duo prismata æqualia; Ac eodem modo diuidatur vtraque pyramidum, quæ ex superiore diuisione natæ sunt; idque perpetuo fiat: quemadmodum

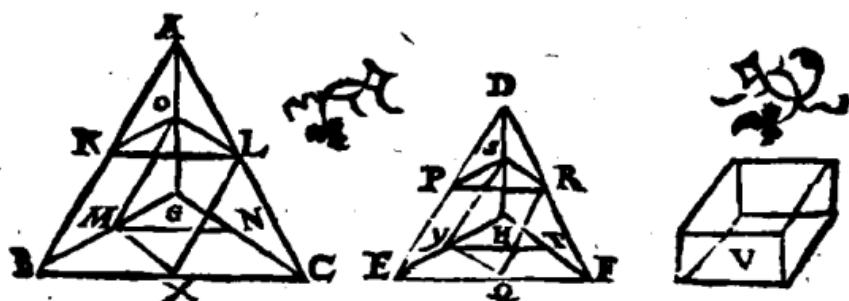


se habet unius pyramidis basis ad alterius pyramidis basim; ita & omnia, quæ in una pyramid.

pyramide, prismata ad omnia, quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum trigonæ sunt bases, eam inter se proportionem habent, quam ipsæ bases.

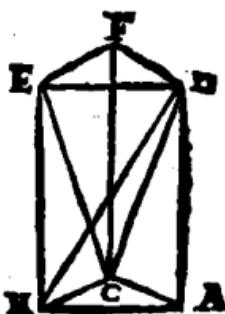


Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum polygonæ sunt bases, eam inter se proportionem habent quam ipsæ bases.

Theorema 7. Propositio 7.

Omne prisma trigonam habens basim, diuiditur in tres pyramides inter se æquales, quarum trigonæ sunt bases.



EDO EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 8. Propositio 8.

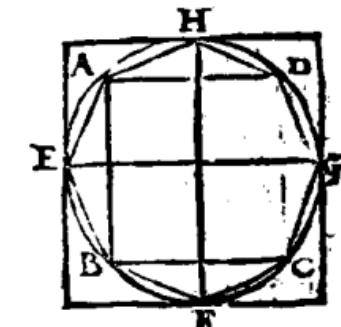
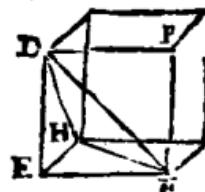
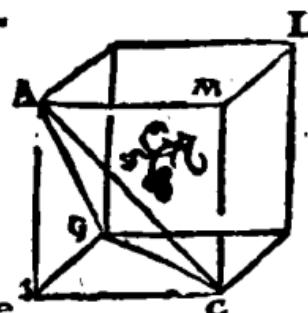
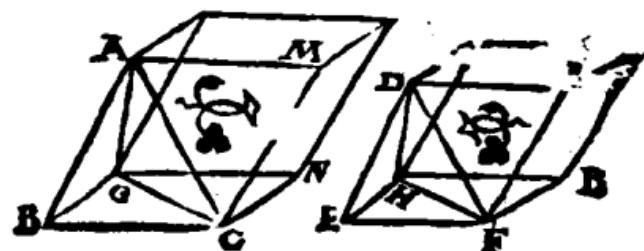
Similes pyramides, quæ trigonas habent bases; in tripli-cata sunt homo-logorū laterū pro-portione.

Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum, & trigonas bases habentium, reciprocantur bases cum altitudinibus. Et quarum pyramidum trigonas bases ha-bentium recipro-cantur bases cū altitudi-nibus; ille sunt æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

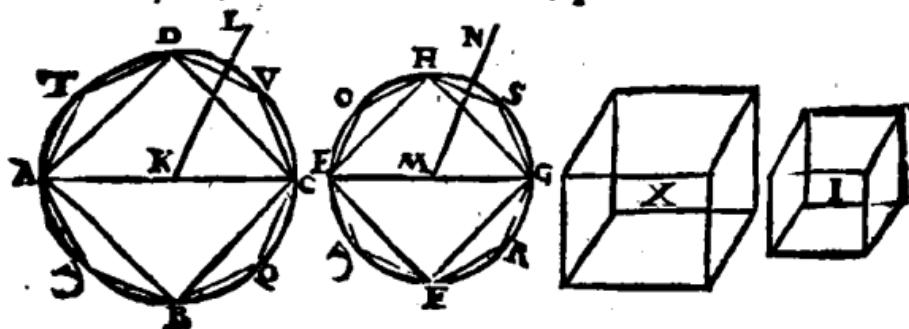
Omnis co-nus ter-tia pars est cy-lindri,



candem cum ipso cono basim habentis, & altitudinem aequalem.

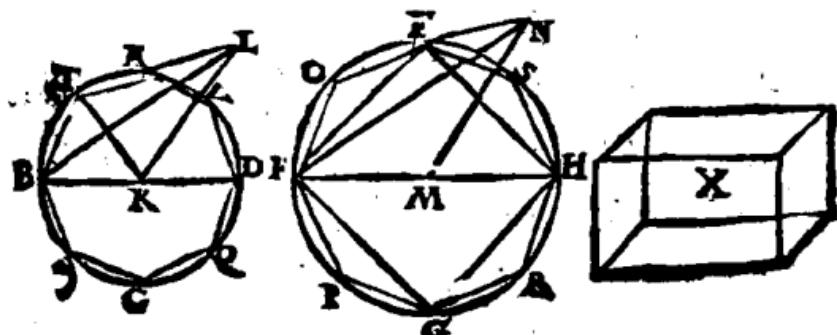
Theorema II. Propo-
sitio II.

Coni, & cylindri eiusdem altitudinis, eam inter se proportionem habent, quam bases.



Theorema 12. Propo-
sitio 12.

Similes coni, & cylindri, triplicatam habent, inter se proportionem diametrorum, quae sunt in basibus.

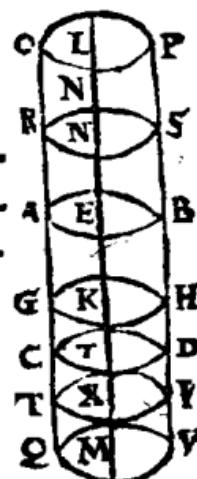


N s

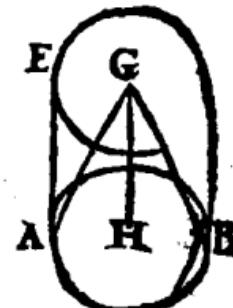
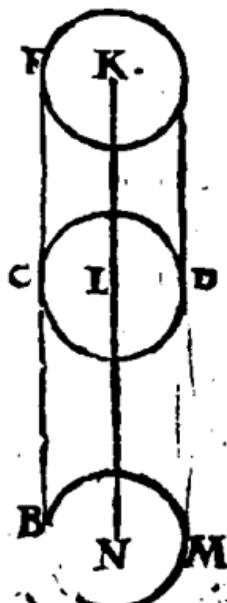
Theo-

Theorema 13. Propo-
fitio 13.

Si cylindrus plano sectus sit ad-
uersis planis parallelo: Erit quē-
admodum cylindrus ad cylin-
drum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
fitio 14.

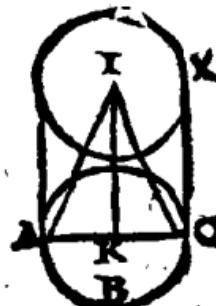
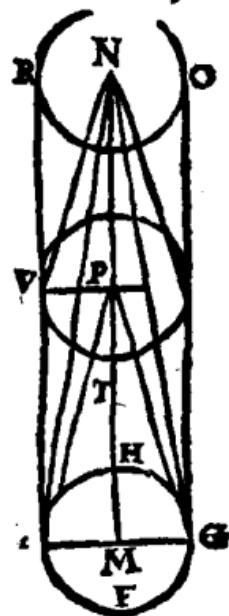
Coni, &
cylindri,
qui in æ.
qualibus
sunt basi-
bus; eam
habent in-
ter se pro-
portionē,
quam alti-
tudines.



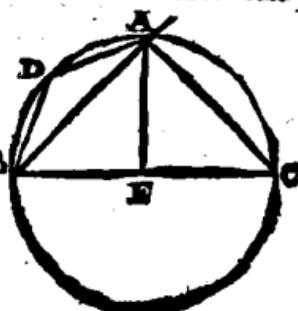
Theo-

Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum, & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocātūr. Et quorum conorum & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocantur; illi sunt æquales.

Problema 1. Propo-
sitio 16.

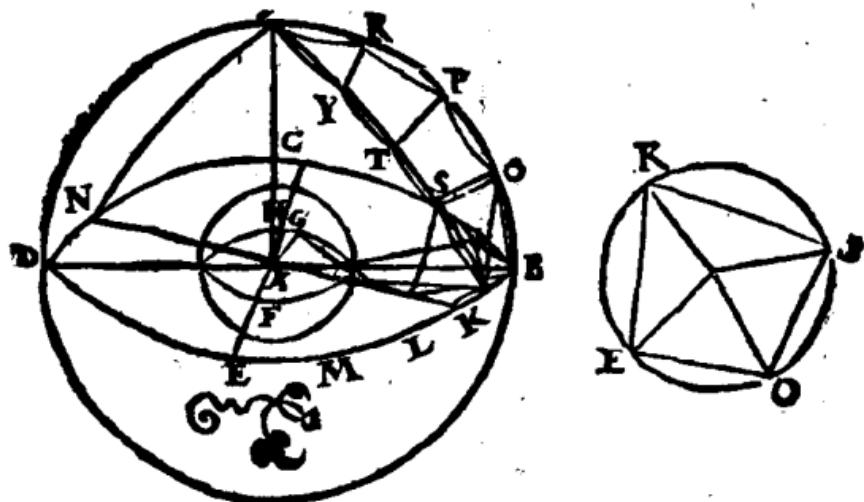
Duobus circulis circa idem centrum exstentibus, in maiore circulo polygonum aequalium, pariumque laterum inscribere, quod minorem circulum non tangat.



Pro-

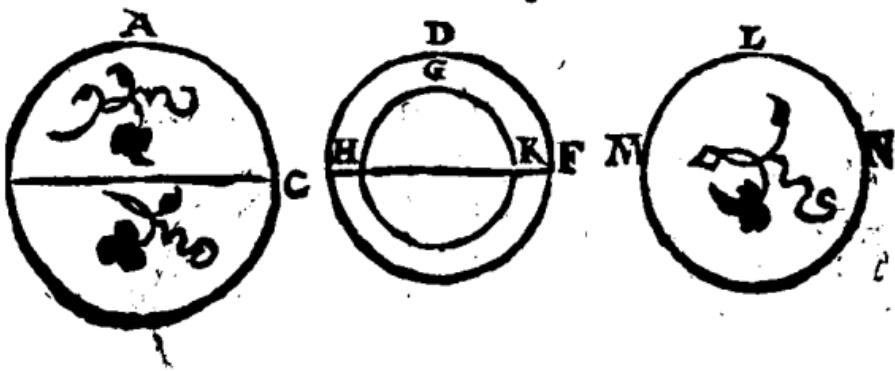
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circa idem centrum exsistentibus, in maiori sphæra solidum polyhedrum inscribere, quod minoris sphæras superficiem non tangat.



Theorema 16. Propositio 18.

Sphæræ inter se proportionem habent suarum diametrorum triplicatam.

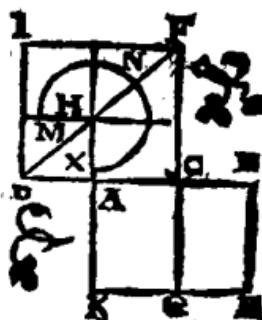


FINIS ELEMENTI XII.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM TERTI-
VM, ET SOLIDORVM
tertium.

Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā & medium proportionem secta sit; maius segmentū, quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius, quod à totius dimidia describitur, quadrati.



Theorema 2. Propositio 2.

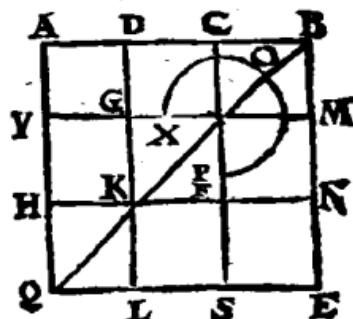
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplum pos- sit, & dupla segmenti hu- ius linea per extremam & medium proportionem secetur , maius segmen- tum reliqua pars est lineæ primūm posita.



Theo-

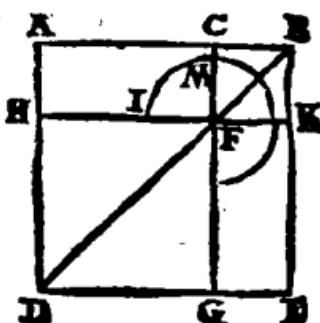
Theorema 3. Propo-
fitio 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium pro-
portionem secata sit;
minus segmentum,
quod maioris segmen-
ti dimidium assumpserit, quintuplum po-
test eius, quod à maioris segmenti dimidio
describitur quadrati.



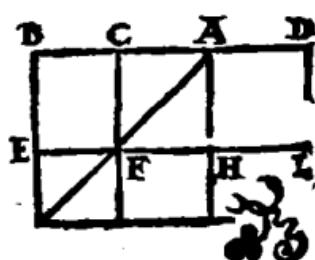
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium propor-
tionem secata sit: quod à
tota, quodque à minore
segmento, simul utraque
quadrata, tripla sunt eius,
quod à maiore segmento
describitur, quadrati.



Theorema 5. Propo-
fitio 5.

Si ad rectam lineam,
quaꝝ per extremaꝝ &
medium proportionē
secatur, adiuncta sit al-
tera segmento maiori
æqualis: tota hæc linea
recta per extremaꝝ & medium propor-
tionem



mem secatur; estque maius segmentum recta linea primū posita.

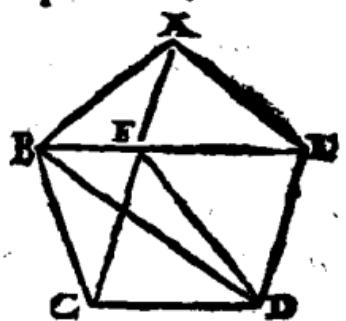
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea $\rho\eta\tau\gamma$, siue rationalis, per extremam & medium proportionem secta sit; ut trunque segmentorum $\lambda\delta\gamma\omega\sigma$, siue irrationalis, est linea, quæ dicitur Residuum, seu Apotome.

A C B

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue qui deinceps, siue qui nona deinceps sequuntur: illud pentagonum erit æquiangularum.



Theorema 8. Propositio 8.

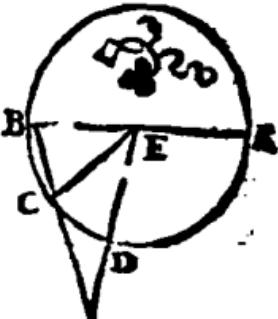
Si pentagoni æquilateri, & æquiangulari duos qui deinceps sequuntur, angulos recte subtendant lineæ; illæ per extremam & medium proportionem se mutuò secant; earumque maiora segmenta, ipsius pentagoni latèri sunt æqualia.



Theo-

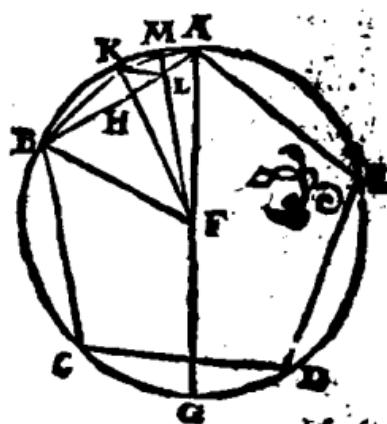
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni, & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint; tota recta linea per extremam & medium proportionem secta est; eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.



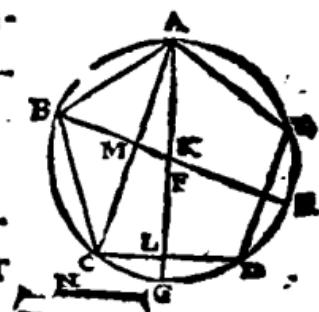
Theorema 10. Propositio 10.

Si in circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit; pentagoni latus potest & latus hexagoni, & latus decagoni, eidem circulo inscriptorum.



Theorema 11. Propositio 11.

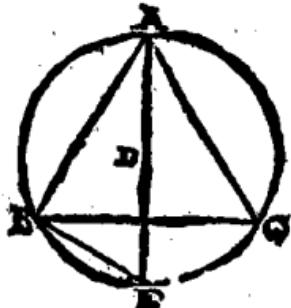
Si in circulo præter, seu rationalem diametrum habente, inscriptum sit pentagonum æquilaterum; pentagoni latus irrationalis est linea, quæ vocatur minor.



Theo.

Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum; huius trianguli latus potentia triplum est eius lineæ, quæ ex circuli centro ducitur.



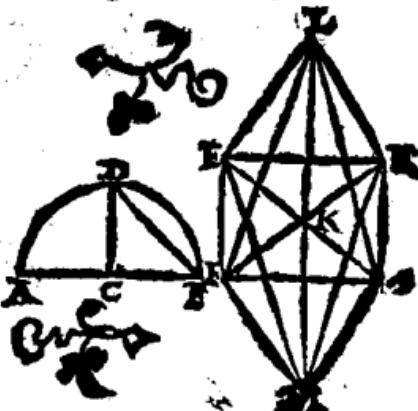
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere; & data sphæra completi; atque docere quod illius sphæræ diameter potentia sesqualtera sit lateris ipsius pyramidis.



Problema 2. Propositio 14.

Octaëdrum constituere, eaq; sphæra, qua pyramide completi; atque probare, quod illius sphæræ diameter potentia dupla sit lateris ipsius octaëdri.



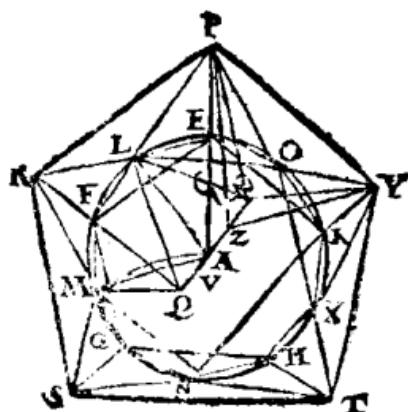
Pro-

**Problema 3. Propo-
sitio 15.**

Cubam constituere; eaque sphæra, quæ superiores figuras complecti; atque demonstrare quod illius sphæræ diameter potest tripla sit lateris ipsius cubi.

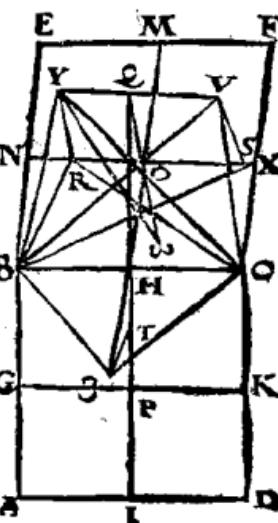
**Problema 4. Propo-
ositio 16.**

Icosaedrum constituere, eademque sphæra, qua & antedictas figuras, complecti; atque probare, quod illius Icosaedri latus irrationalis sit linea, quæ vocatur Minor.



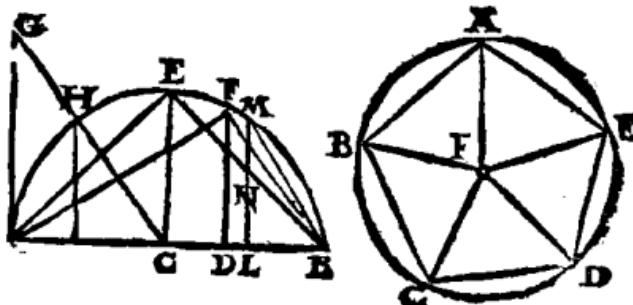
Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedrum constitueret; eademque sphæra, qua & antedictas figuræ, completi; atq; probare quod illius dodecaedri latus irrationalis sit linea, quæ vocatur Residuum, seu Apotome.



Problema 6. Propositio 18.

Quinque
que
figu-
raru-
latera
pro-
pone-
re, &
inter se comparare.



SCHOLIVM.

Interpretes hoc in loco demonstrant, præter dictas quinque figuræ, non posse aliam constitui figuram solidam, qua ex planis & aquilateris & equiangulis continuatur, inter se aequalibus.

Non enim ex duobus triangulis et unius duabus figuris, solidus constitutus ad idem tres anguli plani requirantur ad solidi constitutionem.

Ex tribus autem triangulis aquilateris et unius pyramidis angulus.

Ex quatuor angulis, Octaedri.

Ex quinque angulis, Icosaedri.

Nam ex triangulo sex autem trianguli aquilateris & aquiangulis ad idem punctum competitibus, non fiet angulus solidus: cum n. triangulis aquilateri angulus, recti vnius bessem (hoc est, duas tertias partes:) contineat, erunt eiusmodi sex anguli rectis quatuor aquales. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis angulus minoribus, quam eis est quatuor angulis, continetur; per propos. 21. l. n.

Multo ergo minus ex pluribus, quam sex planis eiusmodi angulis, solidus angulus constabit.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quatuor autem quadratis, nullus solidus constitui potest. Rursus enim recti quadrati erunt. Multo ergo minus ex pluribus, quam quatuor eiusmodi angulis solidus angulus constabit.

Ex tribus autem pentagonis aquilateris, & aquiangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor huiusmodi angulis, nullus solidus angulus confici potest. Cum enim pentagonie aquilateri angulus rectus sit, & quinta recti pars erunt quatuor anguli rectis quatuor maiores. Quod fieri

fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis figuris solidus angulus continebitur, quod hinc quoque absurdum sequatur.

Quamobrem perspicuum est, preter dictas quinque figuras aliam figuram solidam non posse constitui, qua explanis equilaterū, & equiangulis inter se equalibus, contineatur.

Vide Theon. p. 244. Et p. Clavius p. 277.

FINIS ELEMENTI XIII.



O ; EVCLI-

E V C L I D E E L E M E N T A.

D E C I M U M Q V A R T U M E T.

lidorum quartum, vt quidam arbitratur; Ut alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corporibus.

L I B E R P R I M U S.

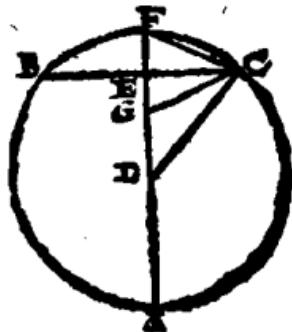
Proœmium Hypsiclis Alexandrini ad Pro-tarchum.

Basilides Tyrius, Protarche, Alexandriam profectus, patrig, nostro obdiscipulae societatem commēdatus, longissime peregrinationis tempore cum eo veritus est. Cumq, differerent aliquando de scriptis Apollonio comparatione Dodecaedri, & Icosaedri eidem sphæræ inscriptorum; quam bac inter se habebant rationem, censuerunt ea non rectè tradiisse Apollonium; quæ à se emendata, vt de patre dire erat, literis prodiderunt. Ego autem postea incidi in alterum librum ab Apollonio editum, qui demonstrationem accuratè complectetur deinceps, ex eiusq, problematis indagatione magnam equidem cœpi voluptatem. Illud certè omnibus perspici potest quod scripsit Apollonius, cum sit in omnium manibus. Quod autem diligenter, quantum coniçere licet, studio nos postea ferimus.

phisse videatur, id monumentis consignatum tibi dedicandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis, tum vel maxime in Geometria versatus, scire ac prudenter iudices ea, quae dictu-ri sumus: Ob eam verò, qua tibi cum patre fuit, vi-ta consuetudinem, quaq; nos complectemus, benevo-lientiam, tractationem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut proœmio finem facientes, hanc syntaxim aggrediamur.

Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pen-tagoni ipsi circulo inscrip-ti ducitur; dimidia est v-triusque simul lineæ, & ei-ius, quæ ex centro, & late-ris decagoni in eodem circulo inscripti.



Theorema 2. Propositio 2.

Si binæ rectæ lineæ extrema, & media pro-portione secantur; ipsæ similiter secabun-tur, in easdem scilicet proportiones.

Theorema 3. Propositio 3.

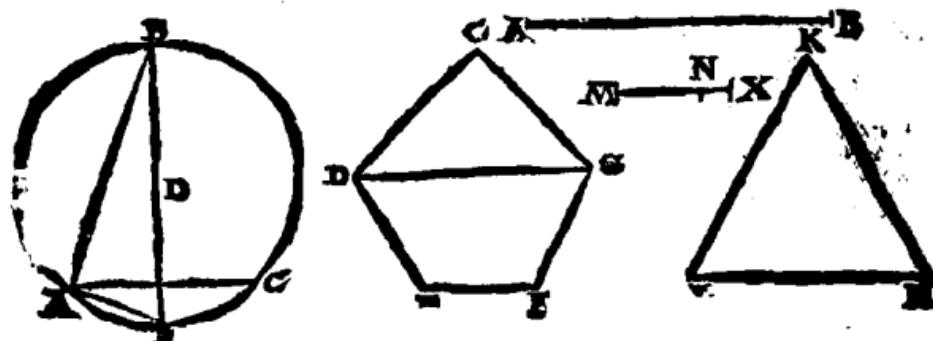
Si in circulo pentagonum æquilaterum in-scribatur; quod ex latere pentagoni; & quod ex ea, quæ binis lateribus pentagonis subte-dit, recta linea; vtraque simul quadrata, quintupla sunt eius, quod ex se midiametro describitur, quadrati.

Theorema 4. Propositio 4.

Si latus hexagoni alicuius circuli secetur extrema, & media proportione; maius illius segmentum erit latus decagoni eiusdem circuli.

Theorema 5. Propositio 5.

Idem circulus comprehendit, & dodecaëdri pentagonum, & icosaëdri triangulum, eidem sphæræ inscriptorum.



Theorema 6. Propositio 6.

Si pentagono, & æquilatero, & æquiangulo circumscribatur circulus; ex cuius centro ad unum pentagoni latus ducatur linea perpendicularis: Erit, quod sub dicto latere, & perpendiculari continetur, rectangulum trigesies sumptum, dodecaëdri superficiæ æquale.

Theorema 7. Propositio 7.

Si ex centro circuli triangulum icosaëdri cir-

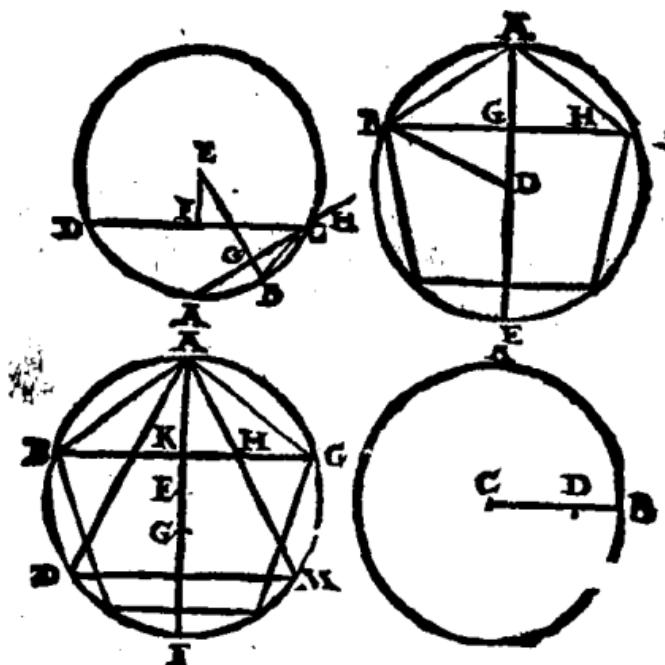
circumscribentis, linea perpendicularis du-
catur ad vnum latus trianguli: Erit, quod
sub dicto latere, & perpendiculari compre-
henditur, rectangulum trigesies sumptum,
Icosaedri superficie iæquale.

Theorema 8. Propositio 8.

Rectangulum contentum sub tribus quar-
tis partibus diametralicuitus circuli; & sub
quinque sextis partibus lineæ subtendentis,
angulum pentagoni æquilateri in eodē cir-
culo descripti; æquale est dicto pentagono.

Theorema 9. Propositio 9.

Superficies Dodecaedri ad superficiem I-
cosaedri, in eadem sphæra descripti, eandem
proportionem habet, quam latus cubi ad
latus Icosaedri.



• 5

Cubus

Cubi latus.

E _____

Dodecaedri,latus.

E _____

Icosaedri,latus.

C _____

Theorema 10. Propositio 10.

Si recta linea secetur extrema, & media proportione; Erit, ut recta potens id, quod à tota; & id, quod maiori segmento, ad rem potenterem id, quod à tota, & id, quod à minori segmento; Ita latus cubi ad latus icosaedri, in eadem sphæra cum cubo inscripti.

Theorema 11. Propositio 11.

Dodecaedrum, ad Icosaedrum in eadem cum ipso sphæra inscriptum est, ut cubi latus, ad Icosaedri latus, in una eademque sphæra.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus trianguli æquilateri potentia sesqui- tertium est lineæ perpendicularis ab uno angulo ad latus oppositum, seu basim, deponitæ.

Theorema 13. Propositio 13.

Si sphæræ (duo solida corpora, Tetraedrum & Octaedrum circumscribentis:) diameter fuerit Rationalis: Erit tam superficies Tetraedri, quam Octaedri in ea sphæra media.

Theo-

Theorema 14. Propositio 14.

Si Tetraedrum, atque Octaedrum in eadem sphæra inscribantur: Erit basis Tetraedri sesquitertiā baseos Octaedri: Superficies autem Octaedri sesquialtera superficiei Tetraedri.

Theorema 15. Propositio 15.

Recta linea ex angulo quo quis tetraedri in sphæra inscripti, per centrum sphæræ ducta; cadit in centrum baseos oppositæ; estq; perpendicularis ad ductam basin.

Theorema 16. Propositio 16.

Octaedrum in sphæra inscriptum, diuiditur in duas pyramides æquales, & similes, æqualium altitudinum, basis verò utriusq; pyramidis est quadratum sub duplum quadrati diametri sphæræ.

Theorema 17. Propositio 17.

Tetraedrum sphæræ impositum ad Octaedrum in eadem sphæra descriptum, se habet, ut rectangulum sub linea potente virginis septē sexagesimas quartas partes quadrati lateris tetraedri; & sub linea continente octo nonas partes eiusdem lateris, comprehensum, ad quadratum diametri sphæræ.

Theorema 18. Propositio 18.

Linea perpendicularis ex quolibet angulo triangulo æquilateri ad basin oppositam demissa; tripla est eius perpendicularis, quæ ex centro trianguli ad eandem basin deducuntur.

Theo.

Theorema 19. Propositio 19.

Si Octaedrum sphæræ inscribatur; erit
midiameter sphæræ potentia tripla
pendicularis, quæ ex centro sphæræ ad
fin quamcunque Octaedri ducitur.

Theorema 20. Propositio 20.

Duplum quadrati ex diametro sphæræ descripti, æquale est superficie cubi
in illa sphæra collocati: perpendicularis
eem à centro sphæræ in aliquam basin
demissa, æqualis est dimidio lateris cubi.

Theorema 21. Propositio 21.

Idem circulus comprehendit, & cubi
dratum, & Octaedri triangulum, cuiusdem
sphæræ.

Theorema 22. Propositio 22.

Si Octaedrum, atque Tetraedrum eidem
sphæræ inscribantur; Erit Octaedrum ad
triplo Tetraedri, ut latus Octaedri ad la-
tus Tetraedri.

Theorema 23. Propositio 23.

Si recta linea proposita potuerit totam ali-
quam lineam sectam extrema, & media
tione, & maius eius segmentum; Item to-
tum aliam similiter sectam, & minus eius seg-
mentum: Erit maius segmentum prioris linea
latus Icosaedri; minus autem segmentum
posterioris linea latus Dodecaedri, eis
sphæræ cuius recta linea proposita dia-
meter existit.

Theo-

nata
existit.

Theorema 24. Propositio 24.

Si latus Octaedri potuerit maius, & minus segmentum rectæ lineæ extrema, ac media ratione sectæ; poterit latus Icosaedri in eadem sphæra descripti, duplum minoris segmenti.

Theorema 25. Propositio 25.

Si recta linea diuisa extrema ac media ratione cum minore segmento angulum rectum constituat, cui recta subtendatur: Erit recta linea, quæ potentia sit sub dupla ipsius rectæ subtensi, latus Octaedri cius sphæræ, in qua dictum minus segmentum latus existit decadetri.

Theorema 26. Propositio 26.

Si latus Tetraedri possit maius, & minus segmentum lineæ rectæ extrema ac media ratione sectæ: latus Icosaedri eidem sphæræ inscripti potentia sesquialterum est minoris segmenti.

Theorema 27. Propositio 27.

Cubus ad Octaedrum in eadem cum ipso sphæra descriptum, est, ut superficies cubus ad Octaedri superficiem: Item ut latus cubi ad semidiametrum sphæræ.

Theorema 28. Propositio 28.

Si sint quatuor lineæ rectæ continuæ proportionalis, nec non & aliae quatuor, ita ut sit eadem antecedens omnium: Erit proportio tertiarum ad tertiam proportionis secundarum ad secundum.

222. EVCLID. ELEMENTA GEOMETRICA.
ad secundam duplicata; & proportio similitudinum
teg ad quartam eiusdem proportionis, & dupli-
cata ad secundam triplicata.

Theorema 29. Propositio 29.

Quadratum lateris trianguli æquilateri, & ipsum triangulum habet proportionem duplicitam proportionis lateris trianguli ad linneam medio loco proportionalem inter perpendicularem ab uno angulo ad latus oppositum ducentam, & dimidium ipsius lateris.

Theorema 30. Propositio 30.

Si cubus, & Tetraedrum in eadem sphæra describantur; Erit quadratum cubi ad triangulum Tetraedri, vt latus Tetraedri ad linneam perpendicularem, quæ ex uno angulo trianguli Tetraedri ad latus oppositum protrahatur.

Theorema 31. Propositio 31.

Latus Tetraedri potentia sesquialterum est axis, seu altitudinis ipsius; Axis verò, siue altitudo Tetraedri potentia sesquialtera est lateris cubi in eadem sphæra descripti.

Theorema 32. Propositio 32.

Cubus triplus est Tetraedri eidem sphæra inscripti.

FINIS ELEMENTI XIV.

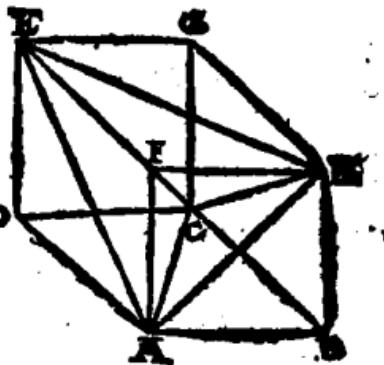
EVCLI.

**EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVMQVINTVM ET SO-
lidorum quintum, vt nonnulli putant.
Ut autem alij. Hypsiclis Alexandrii,
de quinque corporibus.**

L I B E R II.

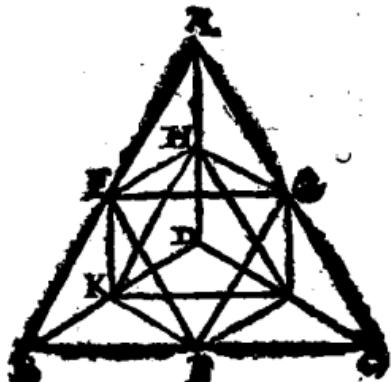
**Problema 1. Propo-
fitio 1.**

**In dato cubo pyra-
midem , Tetraedru
inscribere.**



**Problema 2. Pro-
positio 2.**

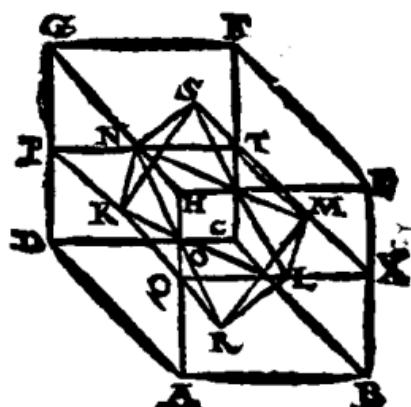
**In data pyramide
Octaedrum inscri-
bere.**



Pro-

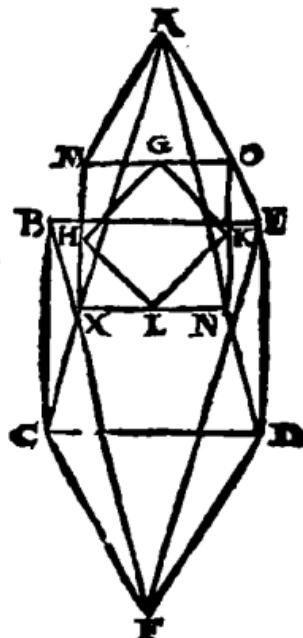
Problema 3. Propositiō 3.

In dato cubo (hexaedro) Octaedrum inscribere.



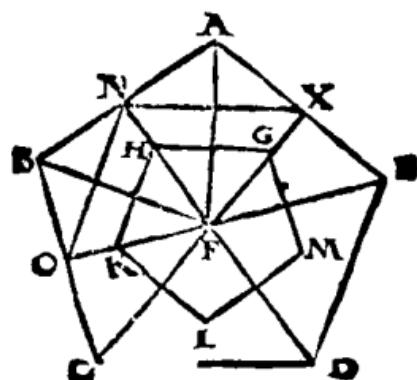
Problema 4. Propositiō 4.

In dato octaedro cubum inscribere.

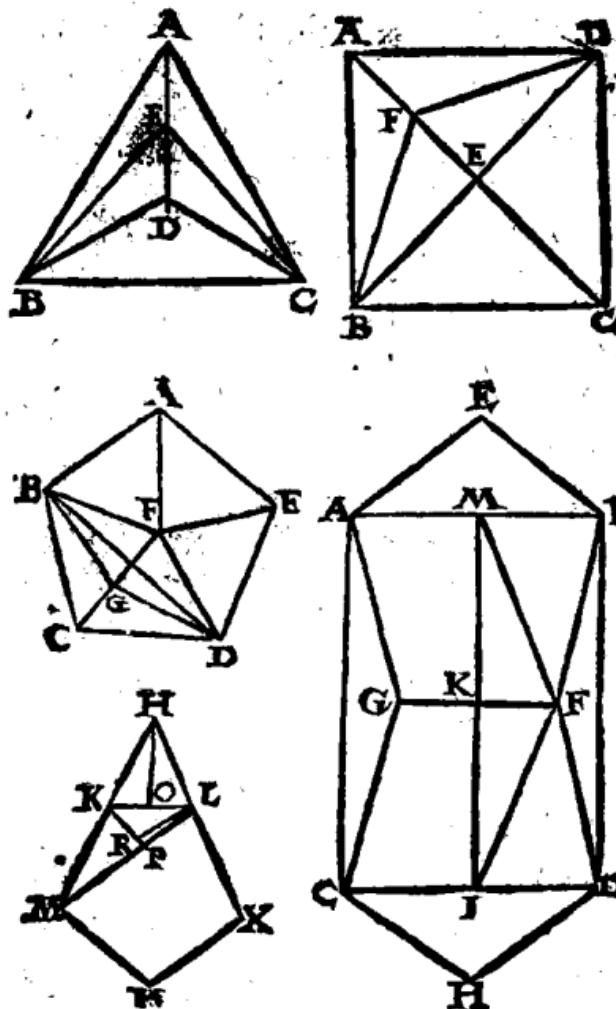


Problema 5. Propositiō 5.

In dato Icosacdro dodecaedrum inscribere.



SCHOLIVM EX ZAMBERTO
lib.15.propos.s.p.260.



Meminisse decet, si quis nos roget, quod Icosaedrum habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaedrum viginti contineri triangulum, quodlibet vero triangulum rectis tribus

P con-

constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis vi-
gines triangula in trianguli unius latera, sunt q̄
sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eun-
dem modum & in dodecaedro. Cum enim rursus
duodecim pentagona dodecaedrum comprehen-
dant, itemq̄ pentagonum quodvis rectis quinque
constet lineis; quinque duodecies multiplicamus,
sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est tri-
ginta. Sed cur dimidium capimus? Quoniam vnu-
quodque latius siue sic trianguli, siue pentagoni, si-
ue quadrati, ut in cubo, iterato sumitur. Similiter
autem eadem via & in cubo, & in tetractro &
in octaedro latera inuenies.

*Angulis figura-
rum inue-
niendi.*

Quod si item velis singularium quoque figura-
rum angulos repetire, facta eadem multiplicatio-
ne, numerum procreatum partire in numerum
planorum, qua vnum solidum angulum includunt:
ut quoniam triangula quinque vnum Icosaedri
angulum continet, partire 60. in quinque nascun-
tur duodecim anguli Icosaedri. In dodecaedro
autem tria pentagona angulum comprehendunt,
partire ergo 60. in tria, & habebis dodecaedri an-
gulos viginti. Atque simili ratione in reliquis fa-
guris angulos reperies, &c.

Problema 6. Propo- sitio 6.

In dato octaedro pyramidem, seu tetractrum
describeret.

Pro-

Problema 7. Propositio 7.

In dato Dodecaedro Icosaedrum describere.

Problema 8 Propositio 8.

In dato Decaedro Cubum describere.

Problema 9. Propositio 9.

In dato Dodecaedro Octaedrum describere.

Problema 10. Propositio 10.

In dato Dodecaedro pyramidem describere.

Problema 11. Propositio 11.

In dato Icosaedro Cubum describere.

Problema 12. Propositio 12.

In dato Icosaedro pyramidem describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato cubo Dodecaedrum describere.

Problema 14 Propositio 14.

In dato cubo Icosaedrum describere.

Problema 15. Propositio 15.

In dato Icosaedro Octaedrum describere.

Problema 16. Propositio 16.

In dato Octaedro Icosaedrum describere.

228 EVCLID. ELEM. GEOM.

Problema 17. Propositio 17.

In dato Octaedro Dodecaedrum describere.

Problema 18. Propositio 18.

In data pyramide Cubum describere : hoc est, in proposito Tetraedro hexaedrum delineare.

Problema 19. Propositio 19.

In data pyramide Icosaedrum describere.

Problema 20. Propositio 20.

In data pyramide Dodecaedrum describere.

Problema 21. Propositio 21.

In dato solido regulari sphæram describere: hoc est, Interprete Campano; In fabricato quovis quinque corporum regularium, sphæram fabricare.

FINIS ELEMENTI XV.

EVCLI

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM SEXTVM, ET
Solidorum sextum.

Quo varia solidorum regularium sibi mutuò inscriptorum, & laterum eorundem comparationes explicantur, à Francisco Flussate Candala, & P. Christophero Claudio adiectam, & de quinque corporibus.

L I B E R T E R T I V S.

Theorema 1. Propositio 1.

Si in Dodecaedro Cubus describatur, & in hoc Cubo aliud Dodecaedrum: Erit proportio Dodecaedri exterioris ad Dodecaedrum interius proportionis eius, quam habet maius segmentum ad minus rectæ lineaæ diuisæ extrema, ac media ratione triplicata.

Theorema 2. Propositio 2.

Linea perpendicularis ex quovis angulo pentagoni æquilateri, & æquianguli in latus oppositum demissa: secatur à linea recta illum angulum subtendente, extrema ac media ratione.

P ;

Theo-

Theorema 3. Propositio 3.

Si ab angulis trianguli pyramidis ducantur tres lineæ rectæ, opposita latera secantes extrema ac media ratione; ita ut prope quemvis angulum sit maius segmentum vnius lateris, & minus alterius: Hæ tres sectionibus suis in medio producent basin Icosaedri in dicta pyramide descripti, inscriptam quidem alijs triangulo, cuius anguli latera trianguli pyramidis secant extrema ac media ratione; & latera ipsa bifariam secantur ab angulis basis Icosaedri.

Theorema 4. Propositio 4.

Minus segmentum lateris pyramidis extrema ac media ratione secti, duplum est potentia lateris Icosaedri in ea pyramide descripti.

Theorema 5. Propositio 5.

Latus Cubi potentia dimidium est lateris pyramidis in eo descriptæ: Latus verò pyramidis duplum est longitudine lateris Octaedri sibi inscripti: latus denique Cubi duplum est potentia lateris sibi inscripti Octaedri.

Theorema 6. Propositio 6.

Latus Dodecaedri maius segmentum est rectæ lineæ quæ potentia est dimidia lateris pyramidis sibi inscriptæ.

Theorema 7. Propositio 7.

Si in Cubo describatur & Icosaedrum, & Dode-

Dodecaedrū: Latus Icosaedri medium proportionale erit inter latus Cubi, & Dodecaedri.

Theorema 8. Propositio 8.

Latus pyramidī potentia Octaedecuplum est lateris Cubi in ea descripti.

Theorema 9. Propositio 9.

Latus pyramidis potentia Octaedecuplum est rectæ lineæ extrema ac media ratione sectæ, cuius maius segmentum est latus Dodecaedri in pyramide descripti.

Theorema 10. Propositio 10.

Si in Octaedro Icosaedrum describatur: Erit latus Icosaedri potentia duplum minoris segmenti lateris Octaedri extrema ac media ratione diuisi.

Theorema 11. Propositio 11.

Latus Octaedri potentia quadruplum est sesquialterum lateris Cubi in ipso descripti.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus Icosaedri maius segmentum est eius rectæ lineæ extrema ac media ratione sectæ, quæ potentia dupla est lateris Octaedri in eo Icosaedro descripti.

Theorema 13. Propositio 13.

Latus cubi ad latus Dodecaedri in ipso descripti proportionē habet duplicatam eius, quam habet maius segmentum ad minus, rectæ lineæ diuisæ extrema ac media ratione. Latus verò Dodecaedri ad latus cubi in ipso

232 EVCLID. ELEM. GEOM.
descripti proportionem habet, quam minus
segmentum ad maius, eiusdem rectæ lineæ.

Theorema 14. Propositio 14.

Latus octaedri sesquialterum est lateris py-
ramidis sibi inscriptæ.

Theorema 15. Propositio 15.

Si ex quadrato diametri Icosaedri auferatur
triplo quadrati lateris cubi in eo descripti;
relinquitur quadratum sesquitertium qua-
drati lateris Icosaedri.

Theorema 16. Propositio 16.

Latus Dodecaedri minus segmentum est
rectæ lineæ extrema ac media ratione diui-
sæ, quæ duplo potest lateris octaedri in eo
descripti.

Theorema 17. Propositio 17.

Diameter Icosaedri potest, & sui ipsius late-
ris sesquitertium; & lateris pyramidis in eo
descriptæ sesquialterum.

Theorema 18. Propositio 18.

Latus Dodecaedri ad Icosaedri sibi inscrip-
ti latus; se habet, ut minus segmentum lineæ
perpendicularis ab uno angulo pentagoni
ad latus oppositum ductæ, atque extrema ac
media ratione diuisæ, ad partem eiusdem li-
neæ inter centrum pentagoni, & latus eius-
dem positæ.

Theorema 19. Propositio 19.

Si dimidium lateris Icosaedri extrema ac
media

mediaratione secum fuerit, minusque eius segmentum à toto latere Icosaedri sublatum; à reliqua quoque recta linea pars rursum tertia detracta: Relinquetur latus Dodecaedri in Icosaedro descripti.

Theorema 20. Propositio 20.

Cubus sibi inscriptæ pyramidis triplus est.

Theorema 21. Propositio 21.

Pyramis sibi inscripti Octaedri dupla est.

Theorema 22. Propositio 22.

Cubus sibi inscripti Octaedri sextuplus est.

Theorema 23. Propositio 23.

Otaedrum sibi inscripti Cubi quadruplū sesquialterum est.

Theorema 24. Propositio 24.

Otaedrum sibi inscriptæ pyramidis tredecuplum sesquialterum est.

Theorema 25. Propositio 25.

Pyramis sibi inscripti Cubi non cupla est.

Theorema 26. Propositio 26.

Otaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum proportionem habet, quam duæ bases octaedri ad quinque bases Icosaedri.

Theorema 27. Propositio 27.

Icosaedrum ad Dodecaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione lateris Icosaedri ad latus cubi in eadem cum Icosaedro sphæra descripti; & ex proportione triplicata eius quam habet diameter Icosaedri ad rectam lineam

234 · E V C L I D . E L E M . G E O M .
contra basium Icosaedri oppositarum con-
iungentem.

Theorema 28. Propositio 28.

Dodecaedrum excedit Cubum sibi inscrip-
tum parallelopipedo , cuius quidem basis à
quadrato Cubi deficit rectangulo contento
sub latere Cubi, tertiaque parte , minoris se-
gmenti eiusdem lateris Cubi : At verò alti-
tudo ab altitudine, siue latere Cubi deficit,
minore segmento eius linea, quæ dimidiat
lateris Cubi segmentum minus existit.

Theorema 29. Propositio 29.

Dodecaedrum ad Icosaedrum sibi inscrip-
tum , proportionem habet compositam ex
proportione triplicata eius, quam habet dia-
meter Dodecaedri ad rectam lineam contra
basium Dodecaedri oppositarum copulan-
tem; & ex proportione lateris Cubi ad latus
Icosaedri in eadem sphæra cum Cubo de-
scripti.

Theorema 30. Propositio 30.

Dodecaedrum pyramidis , in qua describi-
tur, duas nonas partes continet, minus duo-
bus parallelepipedis ; quorum unius longi-
tudo lateri Cubi in eadem pyramide de-
scripti, æqualis est; latitudo verò tertiae par-
ti mi-

et minoris segmenti lateris eiusdem Cubi; altitudo denique à latere eiusdem Cubi deficit minore segmento eius linea, quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem minus segmentum existit: Alterius autem & longitudo, & latitudo lateri Cubi predicti, est æqualis; altitudo verò minus segmentum eius linea quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem segmentum minus existit; ita ut amborum altitudines simul altitudini, siue lateri eiusdem Cubi sint æquales.

Theorema 31. Propositio 31.

Octaedrum excedit sibi inscriptum Icosaedrum parallelepipedo, cuius basis est quadratum lateris Icosae dri; altitudo verò maius segmentum semidiametri Octaedri extrema ac media ratione secundæ.

DE QVINQVE CORPORVM regularium descriptione in data sphæra, ex Pappo Alexandrino.

Lemma I.

Datis duobus circulis in sphæra parallelis, dataque in uno eorum linea recta; ducare in altero diametrum huius rectas datæ parallelam.

Lem-

Lemma II.

Si in planis parallelis descripti sint duo circuli, in quibus duæ rectæ parallelæ abscondant arcus similes: Erunt duæ rectæ coniungentes extrema vnius rectæ cum centro parallelæ duabus rectis, quæ extrema alterius rectæ cum centro coniungantur.

Lemma III.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, ad eisdem partes centrorum: Rectæ harum parallelarum extrema puncta ad easdem partes coniungentes, æquales quoque, & parallelæ sunt, & ad plana circulorum perpendicularares.

Lemma IV.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, non ad eisdem partes centrorum: Rectæ lineæ harum parallelarum extrema puncta non ad eisdem partes coniungentes, in centro sphære sese interficiunt, ac proinde diametri sphære erunt, & inter se æquales: Rectæ verò lineæ earundem parallelarum extrema puncta ad eisdem partes connectentes, & æquales, & parallelæ inter se

ter se sunt, & cum parallels rectos angulos
constituant.

Lemma V.

Si in sphæra sint duæ rectæ parallelæ; rectæ
earum puncta extrema ad easdem partes
coniungentes, æquales inter se erunt: Et si
parallelæ sint æquales, coniungentes non
solum æquales, sed & parallelæ erunt, re-
ctosque cum ipsis angulos conficient.

Lemma VI.

In data sphæra duos circulos æquales, ac pa-
rallellos describere; ita ut diameter sphæræ
sit vtriusque diametri potentia sesquialtera.

Problema 1. Propositio 1.

In data sphæra pyramidem trigonam de-
scribere.

Problema 2. Propositio 2.

In data sphæra Octaedrum describere.

Problema 3. Propositio 3.

In data sphæra Cubum describere,

Problema 4. Propositio 4.

In data sphæra Icosaedrum describere.

Problema 5. Propositio 5.

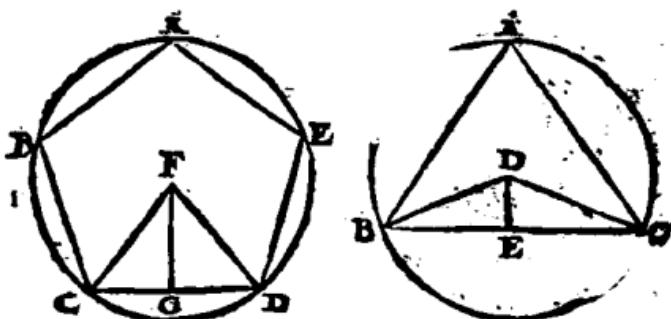
In data sphæra Dodecaedrum describere.

SCHO-

218 EVCLID. ELEM. GEOM.
SCHOLIVM EX P. CLAVIO.

Ex his, qua hoc in loco & lib. 13 & lib. 14. demonstrata sunt, facile etiam ostenditur, si omnia quinque corpora regularia in una eademque sphaera describantur, maximum omnium esse Dodecaedrum: Deinde Icosaedrum maius reliquo tribus: Tertio Cubum maiorem reliquis duobus: Octaedrum denique Tetraedro esse maius. Ex quo evidenter constabit, Euclidem recto ordine quinque haec corpora costruxisse, cum post Tetraedrum statim Octaedrum non autem Cubum constituerit. Ita enim a minoribus ad maiora progressus est.

FINIS ELEMENTI XVI.
& Ultimi.



Pagina 216. Theoremate 6. defunt bas
dux Figurae.